

**Nationaal
Verenigings
Onderzoek**

Rapportage

Vrijwilligers- verenigingen

Nationaal Verenigings Onderzoek
2024

Het Nationaal Verenigings Onderzoek
is uitgevoerd door onafhankelijk
onderzoeksbureau

SCC CONSULTANCY

in opdracht van

samen beter
verenigen

IVBB
Instituut voor Verenigingen
Branches en Beroepen

Colofon:

Opdrachtgever:

Verantwoordelijk bij opdrachtgever:

Uitvoering:

Auteurs:

Uitvoerperiode onderzoek:

IVBB, DNA

de heer Peter Noordhoek

mevrouw Cécile Veldman

SCC Consultancy, Breda

Solange Walop

januari, februari 2024

De in dit onderzoek gepubliceerde resultaten zijn tot stand gekomen aan de hand van analyses van een online uitvraag. Gebruik van (delen van) de inhoud van dit rapport is alleen toegestaan na schriftelijke toestemming van IVBB en DNA.

Voorwoord

Alert. Verenigingen zijn in beweging, proberen zich aan te passen aan de veranderingen in de samenleving en doen er alles aan de toegevoegde waarde voor leden zo hoog mogelijk te houden. Om een kleine voorsprong te nemen op de resultaten van dit Nationaal Verenigings Onderzoek (NVO); het gaat gemiddeld genomen goed met verenigingen. Na de turbulentie als uitkomst van het vorige onderzoek lijkt er sprake van stabilisering en in sommige gevallen groei. Tegelijkertijd valt in resultaten en uitingen van deelnemers ook de grote alertheid op. Verenigingen zijn alert voor ontwikkelingen die komen gaan, bijvoorbeeld in het ledenbestand, eisen door nieuwe wetgeving en ook de digitale ontwikkelingen zoals AI. En daarom ook alert als thema van de resultaten van dit jaar.

We presenteren het vierde NVO en daar zijn we trots op! Trots is ook zo iets wat verenigingen zeker wel zijn, dat lees je tussen de regels door in de reacties, en tegelijkertijd uiten we dit niet altijd. Verenigingen zijn trots op de kwaliteit van hun leden, de activiteiten die ze organiseren en de vrijwilligers die actief zijn.

Ik ben trots dat we dit onderzoek inmiddels vier keer hebben uitgevoerd, dat we een representatief aantal verenigingen vertegenwoordigen met ons onderzoek en de resultaten dus ook echt iets zeggen over hoe het gaat met verenigingen, hoe ze functioneren en welke ontwikkelingen er zijn.

Ook dit jaar presenteren we twee rapporten; één over de branche-, beroeps- en consumentenverenigingen en één over de vrijwilligersverenigingen. Dit doet recht aan de verschillen die er zijn tussen beide en tegelijkertijd zijn er ook overeenkomsten als je kijkt naar de resultaten. Beide groepen zijn gemiddeld stabiel, hebben geen echte zorgen over het voortbestaan en zijn er weinig fusies en opheffingen. Natuurlijk is het vervullen van bestuursfuncties soms best lastig en zijn de eisen vanuit banken ook niet prettig voor verenigingen. Zolang verenigingen zich blijven focussen op wat er toe doet en waar ze zelf voor staan, dan zijn de lastige zaken ondergeschikt.

In deze highlightbrochure zijn niet alleen resultaten opgenomen, ook zijn verschillende verenigingen geïnterviewd over hun reacties in het onderzoek. Dit geeft duiding aan de resultaten en laat zien hoe het er in de praktijk aan toe gaat.

Als laatste wil ik iedereen bedanken voor zijn deelname aan het onderzoek!

Cécile Veldman

Directeur
DNA

Peter Noordhoek

Directeur kwaliteit en onderzoek
Instituut voor vereniging, Branche en Beroep - IVBB

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1 Inleiding	9
1.1 Achtergrond.....	9
1.2 Doel van het onderzoek	9
1.3 De respons	9
1.4 Leeswijzer	10
2 Deelnemende organisaties	11
3 Resultaten	14
3.1 Positie.....	14
3.2 Leden	22
3.2 Bestuur	40
3.3 Risico's en regelgeving	46
3.4 Financiën.....	63
3.5 Succesfactoren	65

Samenvatting

In 2024 is het vierde Nationaal Verenigings Onderzoek uitgevoerd. Het onderzoek liep van dinsdag 16 januari tot en met zondag 25 februari. In totaal hebben 3.439 verenigingen het onderzoek volledig ingevuld.

De verenigingen die hebben deelgenomen, zijn als volgt onderverdeeld:

Type vereniging	Respons 2023
Brancheverenigingen	186
Beroepsverenigingen	136
Consumentenverenigingen	255
Vrijwilligersverenigingen	2.862
<i>Totaal</i>	<i>3.439</i>

De indeling is door de respondenten zelf bepaald, zij hebben aangegeven wat voor type vereniging ze zijn. Omdat dynamieken in en rondom de verschillende type verenigingen op veel fronten en soms ook in hoge mate verschillen, is de branche-, beroeps- en consumentenverenigingen een andere vragenlijst voorgelegd dan de vrijwilligersverenigingen. Op die manier zijn de resultaten beter te duiden en wordt beide typen verenigingen recht gedaan. Dit resulteert eveneens in twee rapportages. Daarnaast is er ook een highlightbrochure ontwikkeld met daarin interessante interviews met verenigingen die hebben deelgenomen aan dit onderzoek. Alle rapportages zijn [hier](#) te vinden.

Algemeen totaalbeeld

Meer dan de helft van alle verenigingen die hebben deelgenomen geeft aan een stevige en stabiele vereniging te zijn. Ruim 20% van de branche- en beroepsverenigingen zegt sterk te ontwikkelen en te groeien in betekenis. Voor consumentenverenigingen is dat in bijna 10% van de verenigingen het geval. Ruim 10% van de vrijwilligersverenigingen geeft aan sterk te ontwikkelen en te groeien in betekenis.

Aan de andere kant geeft een deel van de verenigingen ook aan onder druk te staan. Dat geldt voor 13% van de brancheverenigingen, voor 16% van de beroepsverenigingen, voor 20% van de consumentenverenigingen en voor ruim 23% van de vrijwilligersverenigingen. Dit betekent niet altijd dat het voortbestaan in gevaar is, maar er bestaan vooral zorgen over het kunnen vinden van mensen die de vereniging willen trekken. Dit blijkt ook uit de lastig in te vullen bestuursfuncties. Daarnaast ervaart een deel van de verenigingen een teruglopende belangstelling voor wat ze doen. Dat neemt niet weg dat de verenigingen nog steeds enorm trots zijn op wat ze doen.

Omdat onbekend is in welke mate dezelfde verenigingen hebben deelgenomen die ook aan het vorige onderzoek hebben deelgenomen, is het lastig om harde conclusies te verbinden aan het al dan niet groeien van het aantal leden. Hier lijkt een kleine stijging zichtbaar.

Vrijwilligersverenigingen zijn in dit onderzoek verdeeld naar:

- Onderwijsverenigingen
- Goede doelen/kerkgenootschappen
- Kunst/cultuur/hobbyverenigingen
- Lokale verenigingen
- Sportverenigingen
- Overige verenigingen

Voor deze verenigingen is gekeken naar de positie en trots van de verenigingen, de leden, het bestuur, risico's en regelgeving, financiën en succesfactoren.

Positie van trots verenigingen

De meeste verenigingen zijn in ieder geval lokaal actief. Een deel van de lokale verenigingen heeft aangegeven (ook) regionaal en of landelijk actief te zijn. Dit zijn lokale verenigingen die in een (regionaal of landelijk) netwerk zijn georganiseerd. 20% van de goede doelen en kerkgenootschappen geeft aan ook internationaal actief te zijn, bijna een op de tien onderwijsverenigingen is ook internationaal actief.

Meer dan de helft van alle vrijwilligersverenigingen stelt een stevige en stabiele vereniging te zijn. Daarnaast geeft 15% van de goede doelen en kerkgenootschappen en 13% van de onderwijsverenigingen aan dat ze sterk ontwikkelen en groeien in betekenis. Dit geldt eveneens voor 11% van de overige verenigingen, voor 9% van de sportverenigingen en voor 7% van de lokale, kunst- hobby- en cultuurverenigingen.

Gemiddeld 23% van de vrijwilligersverenigingen geeft aan onder druk te staan. Dit wil niet altijd zeggen dat het voortbestaan van de vereniging in gevaar is. Wanneer dat wel het geval is, is de belangrijkste oorzaak hiervan dat het lastig is om mensen te vinden die de vereniging willen trekken. Daarnaast is er met name bij onderwijsverenigingen en kunst-, hobby- en cultuurverenigingen sprake van een verminderde belangstelling voor dat wat de vereniging doet.

De meeste vrijwilligersverenigingen zijn met name trots op de kwaliteit van de leden en op het aantal vrijwilligers dat zich inzet voor de vereniging. 63% van de onderwijsverenigingen is trots op de activiteiten die ze hebben georganiseerd.

Om relevant te blijven voor de toekomst zien de meeste vrijwilligersverenigingen (met uitzondering van de onderwijsverenigingen) het binden van jongeren als belangrijkste aandachtspunt om op in te zetten. Onderwijsverenigingen willen in dat kader meer inzetten op nieuwe activiteiten ontplooiën en leden langer binden.

Wanneer de vereniging niet meer actief zou zijn, zouden er uiteenlopende zaken verdwijnen. Voor onderwijsvereniging geldt dat er minder te doen is voor de doelgroep die ze bedienen. Wanneer de goede doelen en kerkgenootschappen niet meer actief zouden zijn, zou er minder te doen zijn voor de doelgroep die ze bedienen en de bijdrage aan de leefbaarheid van de gemeente zou minder worden.

Voor kunst-, hobby- en cultuurverenigingen geldt dat de tijdsbesteding voor hun leden zou wegvallen; voor lokale verenigingen is dat vooral de bijdrage aan de leefbaarheid en de samenhang in de gemeente. Voor sportverenigingen zou het betekenen dat er geen aanbod meer van hun sport is en daarmee minder te doen is voor de doelgroep die ze bedienen.

Leden

Meer dan de helft van de verenigingen die hebben deelgenomen is in 2023 wat betreft ledenaantal stabiel gebleven. Gemiddeld 17% van de vrijwilligersverenigingen geeft aan te zijn gegroeid, deze groei varieert van 5% tot meer dan 25%. Gemiddeld 14% van deze verenigingen geeft aan dat het ledenaantal is afgenomen. Daarmee lijkt het aantal leden van de verenigingen te zijn gegroeid ten opzichte van 2022.

Voor gemiddeld 95% van de verenigingen geldt dat het doel van de vereniging nog (helemaal of voldoende) aansluit bij de verwachtingen.

De belangrijkste reden om lid te zijn van een vrijwilligersvereniging is het 'deelnemen aan de activiteiten en bijeenkomsten'. Daarnaast hebben deze verenigingen duidelijk een verbindend karakter en zijn ze belangrijk voor de sociale cohesie en saamhorigheid.

De redenen om op te zeggen variëren wel, maar zijn voor de meeste vrijwilligersverenigingen (met uitzondering van de onderwijsverenigingen) 'persoonlijke omstandigheden'. Voor onderwijsverenigingen is de belangrijkste reden om op te zeggen dat het lid niets nieuws meer uit het lidmaatschap haalt.

Bestuur

De meeste verenigingen kennen meerdere bestuursorganen. Zo hebben de meesten een ALV, een algemeen en of dagelijks bestuur en verschillende commissies of werkgroepen van leden.

Gemiddeld bijna 14% van de verenigingen kent geen vacatures op bestuursniveau. Onderwijsverenigingen geven aan de minste moeite te hebben met het vervullen van de vacatures als die er wel zijn; sportverenigingen hebben daar het meest moeite mee. Het vervullen van de vacatures blijkt voor alle verenigingen het meest effectief door persoonlijke benadering van de kandidaten. Onderwijsverenigingen zetten daarnaast het meest aparte wervingsacties in, sportverenigingen willen daartoe nog wel eens functies (tijdelijk) samenvoegen.

Gemiddeld 45% van de vrijwilligersverenigingen heeft een maximale zittingstermijn (al dan niet aangevuld met een maximaal aantal termijnen) voor de bestuursleden bepaald. Met uitzondering van onderwijsverenigingen is gemiddeld 21% wel eens gedwongen geweest om een termijnoverschrijding te accepteren vanwege een gebrek aan nieuwe bestuurders. Bij onderwijsverenigingen betreft dit 7%.

Risico's en regelgeving

Met uitzondering van onderwijsverenigingen spreken vrijwilligersverenigingen in meer of mindere mate hun zorg uit over de aansprakelijkheid. Onderwijsverenigingen spreken juist meer zorg uit over discriminatie en andere integriteitsschendingen.

Gemiddeld bijna 56% van de vrijwilligersverenigingen die hebben deelgenomen aan dit onderzoek, geeft aan in hun ogen geen bijzondere risico's te ervaren. De verschillende vrijwilligersverenigingen hebben uiteenlopende acties ondernomen om de risico's te beperken. Het meest wordt ingezet op het zelf onderzoeken van de risico's en het bewaken van belangentegenstellingen.

Er is hinder van wet- en regelgeving, deze wordt echter maar beperkt bewust ervaren. Een mogelijke oorzaak ligt in het feit dat de hinder niet altijd wordt herkend als gevolg van een wet of maatregel. In de open antwoorden zijn veel voorbeelden genoemd van administratieve last of hinder die nadrukkelijk voortvloeit uit wet- en regelgeving.

Financiën

Gemiddeld ruim 12% van de vrijwilligersverenigingen zegt geen externe financiering (naast de contributies) nodig te hebben. Gemiddeld ruim 7% van de verenigingen geeft aan dat zij er geen gebruik van maakt, omdat dat te ingewikkeld is voor de vereniging. Dit betreft niet alleen maar verenigingen met weinig leden.

De vrijwilligersverenigingen geven aan over het algemeen voldoende goed de weg te kennen. Met name lokale verenigingen geven dit aan. Voor gemiddeld bijna 23% van de verenigingen zijn de mogelijkheden slechts deels bekend, maar er wordt ook maar beperkt gebruik gemaakt van deskundigen op dit gebied.

Wanneer gekeken wordt naar het benutten van subsidie- en financiering, wordt vooral de subsidie- en financiering vanuit de gemeente benut. Met name lokale verenigingen benutten deze. Zij weten ook het beste de weg te vinden naar provinciale subsidies of financieringen.

Succesfactoren

De vrijwilligersverenigingen (met uitzondering van de goede doelen en kerkgenootschappen) vermoeden dat het succes van de vereniging door nagenoeg dezelfde factoren wordt bepaald. In die zaken, waarvan zij denken dat het succes van hun vereniging wordt afgemeten, zien ze zichzelf ook als (meer dan gemiddeld) succesvol. De belangrijkste succesfactoren zijn de financiële gezondheid van en de sfeer binnen de vereniging. Daarnaast wordt succes afgemeten aan het organiseren van activiteiten, het aantal leden en de opkomst bij de activiteiten.

De goede doelen en kerkgenootschappen vermoeden dat het succes van de vereniging met name wordt afgemeten aan de sfeer binnen de vereniging, het binden van de leden, de goed verzorgde faciliteiten, het behalen van het primaire doel van de vereniging en het verbinden van de leden. Ze zijn zichzelf echter alleen succesvol op de sfeer en het behalen van het primaire doel van de vereniging.

1 Inleiding

1.1 *Achtergrond*

In 2024 is het vierde Nationaal Verenigings Onderzoek (NVO) uitgevoerd. Ook deze keer hebben DNA en IVBB samen het NVO geïnitieerd om meer inzicht te krijgen in de verenigingswereld.

DNA (De Nederlandse Associatie) is hét platform voor verenigingen in Nederland. Door onderling kennis en ervaringen uit te wisselen, werken de bij DNA aangesloten verenigingen aan de continue ontwikkeling van het verenigingswerk.

IVBB is het instituut voor verenigingen, branches en beroepen. In connectie met verenigingen stimuleren we kennis van en over de verenigingswereld in Nederland en de basis voor betere producten en diensten voor ledenorganisaties.

Het onderzoek is uitgevoerd door SCC Consultancy, een onafhankelijk onderzoeksbureau, dat sinds 1997 actief is. Het onderzoek is het resultaat van co-creatie van vertegenwoordigers uit de verenigingswereld, gecombineerd met kennis en ervaring van DNA, IVBB en het onderzoeksbureau.

1.2 *Doel van het onderzoek*

Het NVO wil het landschap van verenigingen in Nederland in kaart brengen, alsmede de omvang van de economische en sociale betekenis van verenigingen in Nederland. Daarnaast richt het onderzoek zich op hoe actuele ontwikkelingen, zoals wetgeving en digitalisering, verenigingen beïnvloeden.

Omdat er verschillende typen verenigingen zijn, maakt het NVO onderscheid naar beroeps-, branche-, consumenten- en vrijwilligersverenigingen. Omdat vrijwilligersverenigingen door andere dynamieken worden beïnvloed en (ook) andere doelen dienen voor haar leden, zijn twee verschillende vragenlijsten gehanteerd. Op die manier is nadrukkelijker aangesloten op de actualiteit en belevingswereld van de verschillende verenigingen. Tevens worden de resultaten in twee rapporten beschreven.

In dit rapport treft u de resultaten van de vrijwilligersverenigingen. In het zusterrapport van dit Nationaal Verenigings Onderzoek worden de resultaten van de branche-, beroeps- en consumentenverenigingen beschreven. Apart van deze rapportage worden in een highlightbrochure brochure de belangrijkste thema's uit het onderzoek toegelicht en praktijkvoorbeelden getoond. Deze is te vinden op [dezelfde website](#) als het rapport zelf.

Er wordt begonnen met een korte schets van het totale landschap van verenigingen in Nederland.

1.3 *De respons*

In de afgelopen drie edities van het NVO is een grote mailinglijst met daarin ongeveer 52.500 e-mailadressen opgebouwd. Dit is gebruikt voor de uitvraag van deze vierde editie. Daarnaast heeft DNA al haar leden aangeschreven middels een persoonlijke e-mail. Ook zijn verschillende uitingen op social media verschenen en heeft zowel DNA als IVBB de eigen netwerken ingezet als ambassadeur van het onderzoek om de respons te stimuleren.

De uitvraag is gestart op dinsdag 16 januari, nadat het op de nieuwjaarsbijeenkomst van DNA was aangekondigd. De respondenten hebben tot en met zondag 25 februari de gelegenheid gehad om het onderzoek in te vullen. In die periode zijn verschillende uitvraagmomenten benut om potentiële respondenten te informeren en te herinneren aan het onderzoek.

Uiteindelijk hebben in totaal 3.439 verenigingen de vragenlijst volledig ingevuld. Dat aantal is iets hoger dan van NVO3.

Deze vragen zijn gesteld bij de start van 2024, terugkijkend op 2023. NVO5 zal plaatsvinden in 2025.

De verenigingen die hebben deelgenomen zijn als volgt verdeeld over de verschillende typen verenigingen:

Type vereniging	Respons 2023
Brancheverenigingen	186
Beroepsverenigingen	136
Consumentenverenigingen	255
Vrijwilligersverenigingen	2.862
<i>Totaal</i>	<i>3.439</i>

De indeling naar vereniging is gebaseerd op antwoorden die door de respondenten zelf zijn ingevuld. Verenigingen van eigenaren zijn uitgesloten in dit onderzoek.

Het totaal aantal verenigingen in Nederland is niet exact bekend. Hiervan is geen database beschikbaar en het handelsregister van de Kamer van Koophandel is niet toereikend. De branchecodering die de Kamer van Koophandel hanteert is onvoldoende fijnmazig en er is een groot aantal informele verenigingen, die niet in dit register is opgenomen. De basis voor het onderzoek is een telling van het totaal aantal verenigingen van 255.000. De ca. 125.000 VvE's zijn van dit onderzoek uitgezonderd. Op basis van dit aantal is de respons voldoende groot om een representatief beeld te geven van de verschillende verenigingen in Nederland.

1.4 Leeswijzer

Deze rapportage beschrijft de onderzoeksresultaten aan de hand van de gestelde vragen en verkregen antwoorden. Alle beschrijvingen zijn gebaseerd op de resultaten van het onderzoek.

In dit hoofdstuk is een inleiding beschreven. In hoofdstuk 2 wordt beschreven welke verschillende typen verenigingen hebben deelgenomen aan dit onderzoek. Hoofdstuk 3 zijn de resultaten beschreven van de vrijwilligersverenigingen.

Indien optellingen in de tabellen niet exact op 100% uitkomen, is dit een gevolg van afrondingsverschillen.

In dit rapport zijn verschillende citaten van Peter Noordhoek opgenomen. Vanuit zijn kennis en expertise fungeert hij als kwalitatieve spreekbuis met reflecties op de resultaten en de vragen die deze los kunnen maken.

2 Deelnemende organisaties

Voor dit onderzoek is een onderscheid gemaakt tussen branche-, beroeps- en consumentenverenigingen enerzijds en vrijwilligersverenigingen anderzijds. Het totale overzicht van alle verschillende type verenigingen dat heeft deelgenomen aan dit onderzoek, ziet er als volgt uit, in volgorde van percentage verenigingen:

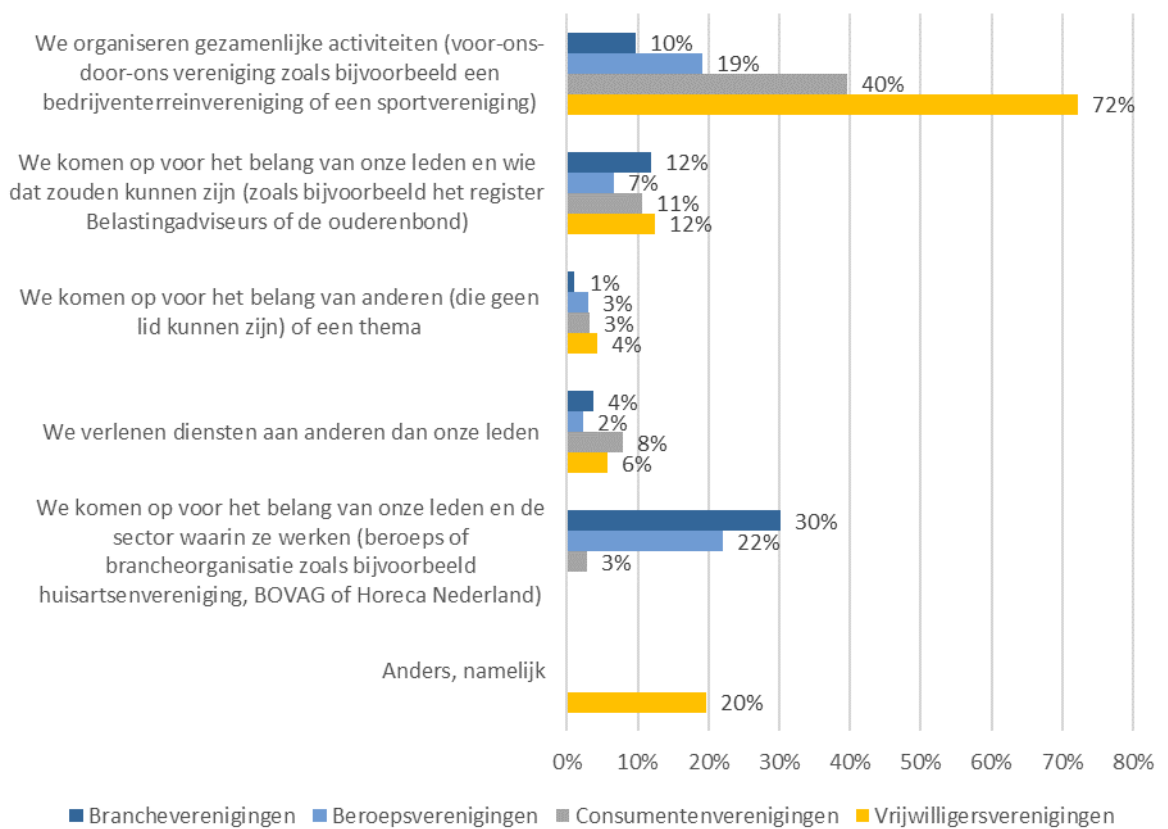
Type vereniging	%
Sportvereniging	27,89%
Overig - branche-, beroeps en consumentenvereniging	21,47%
Kunst/cultuurvereniging	14,28%
Overig - vrijwilligersvereniging	5,89%
Hobby vereniging	5,43%
Lokale vereniging (wijk/buurt)	4,21%
Brancheorganisatie/ondernemersorganisatie	3,28%
Beroepsvereniging	2,70%
Jeugd/jongeren vereniging	1,60%
Ouderenvereniging	1,48%
Studentenvereniging	1,33%
Goede doel/fonds	1,28%
Koepel, federatie, fonds en of instituut	0,90%
Personenledenvereniging	0,81%
Serviceclub	0,78%
Wetenschappelijke vereniging	0,67%
Kerkgenootschap	0,67%
Medische beroepsvereniging	0,64%
Coöperatieve vereniging	0,58%
Ondernemersorganisaties	0,58%
Onderwijsvereniging	0,55%
Politieke vereniging	0,53%
Medische vereniging	0,49%
Patiëntenvereniging	0,38%
Grote coöperatieve vereniging	0,29%
Overige beroepsvereniging	0,26%
Vereniging van gepensioneerden	0,23%
Vakbond/vakcentrale	0,23%
Consumentenvereniging	0,17%
Uitvaartvereniging	0,12%
Bedrijventerreinvereniging	0,12%
Alumnivereniging	0,09%
Juridische beroepsvereniging	0,09%

Alle verenigingen die hebben deelgenomen aan dit onderzoek hebben zelf aangegeven wat voor type vereniging zij zijn. Op basis van die antwoorden zijn de verenigingen ingedeeld.

De dynamieken in en rondom de verschillende verenigingen verschillen op veel fronten en soms ook in hoge mate. Om de resultaten goed te kunnen duiden en om beide typen verenigingen recht te doen, is ervoor gekozen om beide doelgroepen een op hen toegespitste vragenlijst voor te leggen. Dit resulteert eveneens in twee rapportages, deze voorliggende rapportage vrijwilligersverenigingen en een aparte rapportage voor branche-, beroeps- en consumentenverenigingen.

In dit hoofdstuk worden de doelen van verenigingen (zoals ingevuld in dit onderzoek) in kaart gebracht.

**Vraag: Wat is het doel van uw vereniging?
(meerdere antwoorden mogelijk)**

Het organiseren van (gezamenlijke) activiteiten is voor alle verenigingen een belangrijk doel, maar met name voor de vrijwilligersverenigingen. Belangenbehartiging is vooral een taak voor branche- en beroepsverenigingen.

“ Peter Noordhoek:

“Deze tabel verwoordt de directe doelen van de vereniging en dat is prima. Het is ook logisch dat het organiseren van activiteiten juist bij vrijwilligersverenigingen het dominante doel is. Maar laten verenigingen zichzelf niet tekort doen; ze zijn zoveel meer dan een actie, het bedienen van een belang of het leveren van een dienst. Vele verenigingen hebben prachtige dingen geschreven naar aanleiding van de vraag “Waar ben je trots op?” Dan spat die trots ervan af en worden vooral zaken genoemd die met de collectiviteit en met zingeving te maken hebben.”

Vervolgens worden in dit rapport de resultaten beschreven van de vrijwilligersverenigingen. In het zusterrapport, worden de resultaten van de branche-, beroeps- en consumentenverenigingen beschreven.

3 Resultaten

In dit hoofdstuk worden resultaten beschreven van de vrijwilligersverenigingen, aan de hand van de verkregen informatie. Deze vrijwilligersverenigingen zijn onverdeeld in:

- Onderwijsverenigingen
- Goede doelen/kerkgenootschappen
- Kunst/cultuur/hobbyverenigingen
- Lokale verenigingen
- Sportverenigingen
- Overige verenigingen

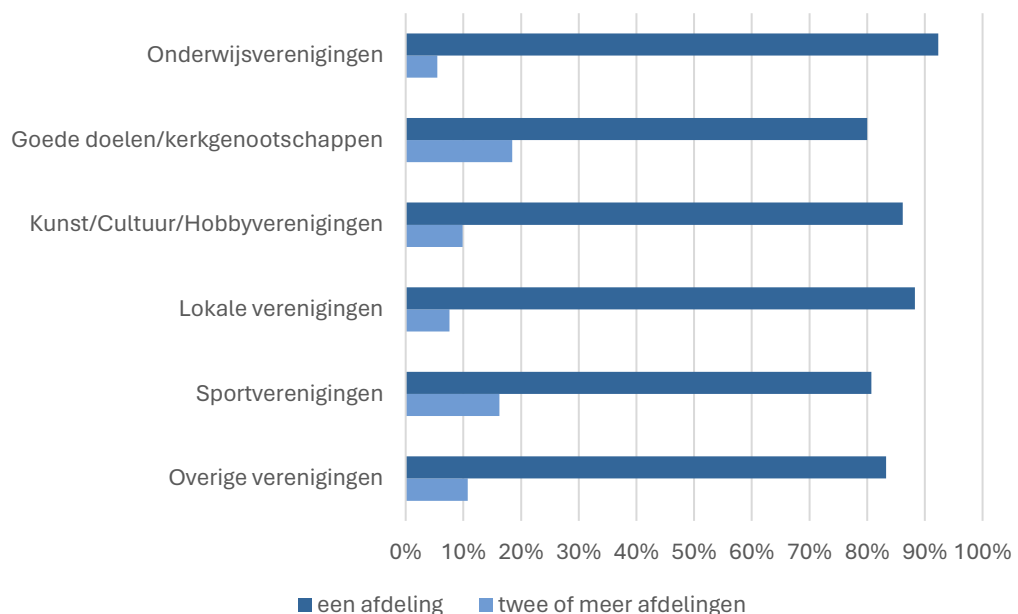
De resultaten worden beschreven in de volgorde waarin de vragen zijn gesteld. Om elk jaar nog beter aan te sluiten op datgene wat actueel is in “verenigingsland”, worden de vragenlijsten elk jaar aangescherpt en aangepast.

3.1 Positie

Het eerste onderwerp van de vragenlijst gaat over de maatschappelijke rol die verenigingen vervullen. Vanuit hoeveel afdelingen opereren de verenigingen, op welk niveau zijn ze actief en hoe zien zij hun eigen positie?

Er is gestart met de vraag of de vereniging verschillende afdelingen heeft.

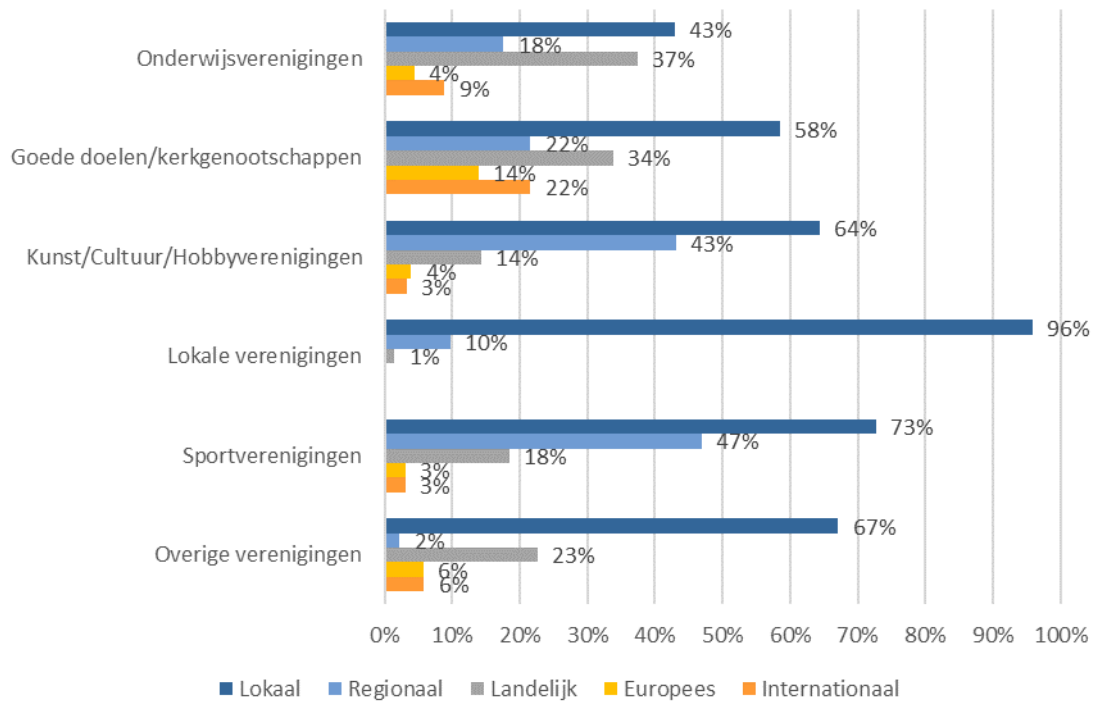
Vraag: Heeft uw vereniging verschillende afdelingen?

Bijna alle vrijwilligersverenigingen werken vanuit één afdeling. Wanneer het om meerdere afdelingen gaat, varieert dat van 2 afdelingen tot 1000. In het laatste geval gaat het om een vereniging die internationaal actief is.

Er is vervolgens gevraagd op welk niveau de vereniging actief is.

**Vraag: Op welk niveau is uw vereniging actief?
(meerdere antwoorden mogelijk)**

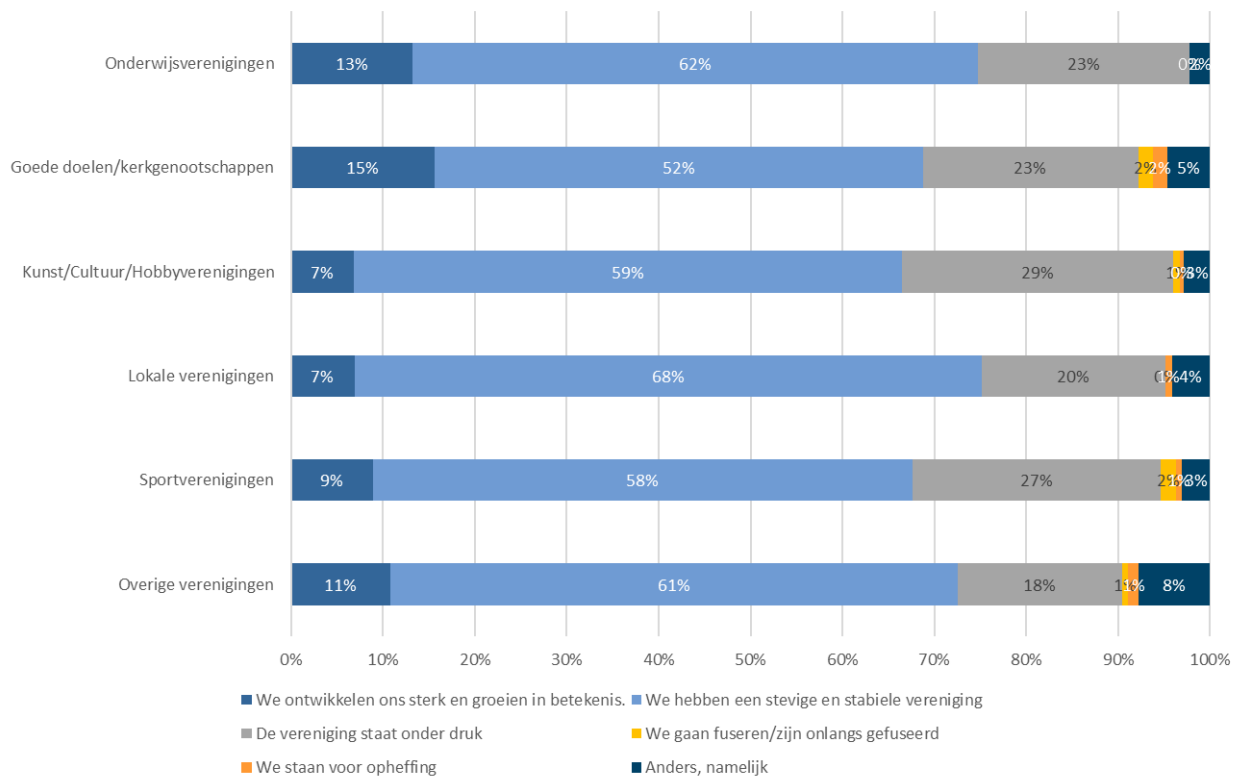

De meeste verenigingen zijn in ieder geval lokaal actief. Een deel van de lokale verenigingen heeft aangegeven regionaal en of landelijk actief te zijn. Dit zijn lokale verenigingen die in een (regionaal of landelijk) netwerk zijn georganiseerd.

Een vijfde van de goede doelen en kerkgenootschappen geeft aan ook internationaal actief te zijn, bijna een op de tien onderwijsverenigingen is ook internationaal actief.

De volgende vraag gaat over de maatschappelijke rol die verenigingen vervullen en hoe verenigingen hun positie hierin zien.

Vraag: Hoe gaat het nu met uw vereniging?

Meer dan de helft van alle vrijwilligersverenigingen stelt een stevige en stabiele vereniging te hebben. Daarnaast geeft 15% van de goede doelen en kerkgenootschappen en 13% van de onderwijsverenigingen aan dat ze sterk ontwikkelen en groeien in betekenis. Gemiddeld 23% van de vrijwilligersverenigingen geeft aan onder druk te staan.

“Peter Noordhoek:

“Het onderzoek in 2022 stond sterk in het teken van naweeën van Corona en de energiecrisis die er bijna direct achteraan kwam. Vooral (sport)verenigingen met accommodaties hadden het zwaar. De groep verenigingen waar nu de meeste druk wordt gevoeld, is die van de kunst/cultuur en hobbyverenigingen, waar zeker ook demografisch redenen onder liggen. Het doet pijn om de beschrijvingen te lezen die veel verenigingen in het onderzoek hebben achtergelaten van de druk die ze ervaren.”

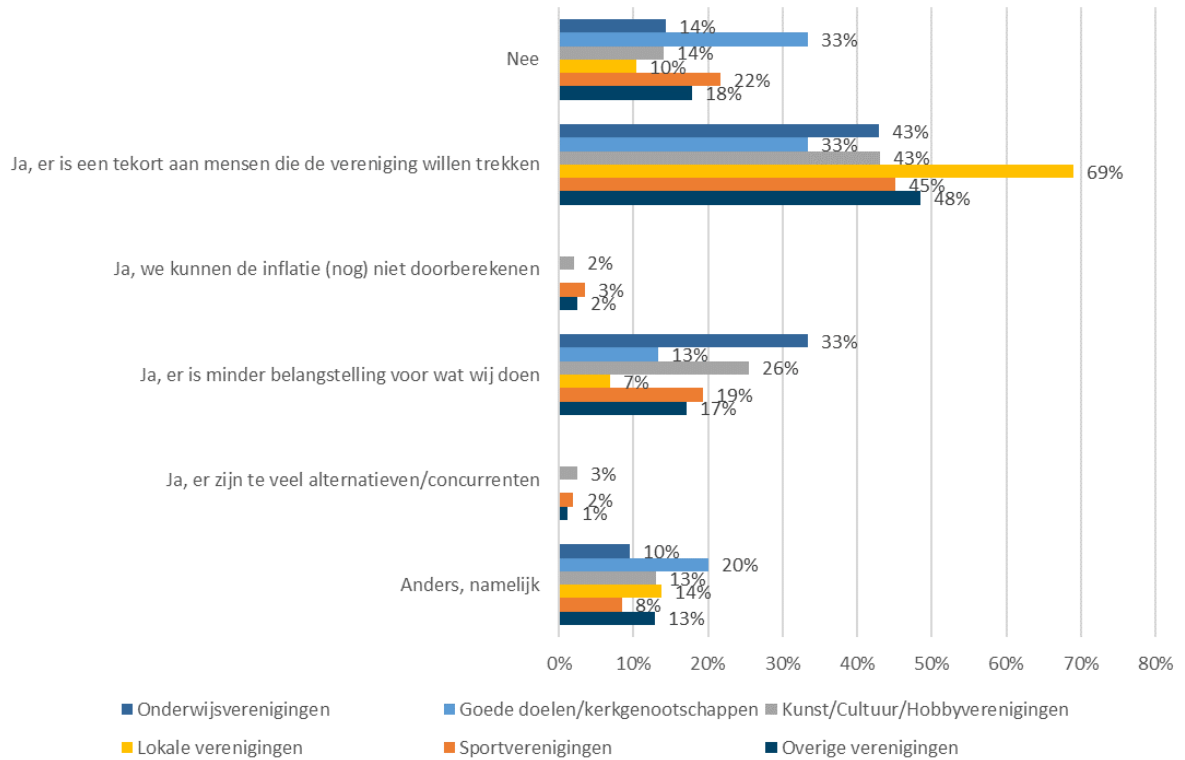
Afhankelijk van de antwoorden is doorgevraagd, indien er sprake is van ‘onder druk staan’ of ‘voor een fusie of opheffing staan’.

Het aantal verenigingen dat heeft aangegeven te gaan fuseren/onlangs zijn gefuseerd of voor opheffing staan is te klein om op basis van hun antwoorden iets te zeggen over de fusie- dan wel ophefontwikkelingen.

Bij de verenigingen die hebben aangegeven dat ze onder druk staan, is achterhaald of het voortbestaan van de vereniging in gevaar is.

Vraag: Is het voortbestaan van uw vereniging in de komende jaren in gevaar?

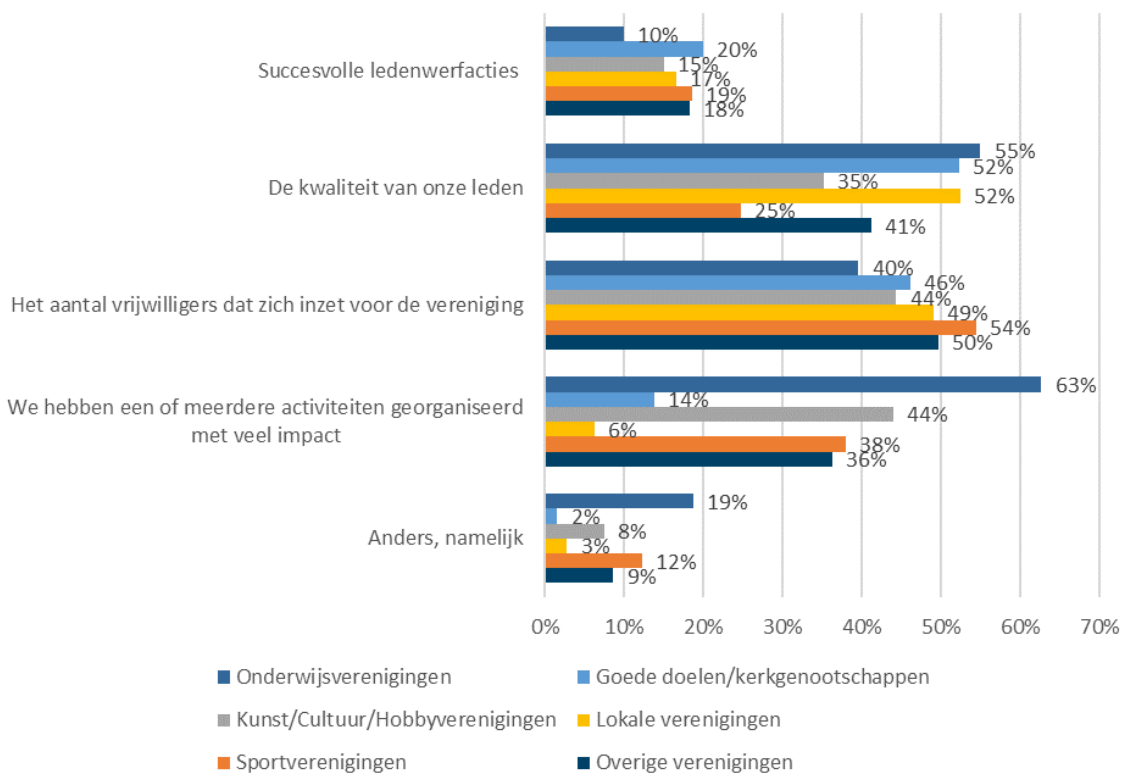
Hoewel een deel van de verenigingen onder druk staat, wil dat niet zeggen dat het voortbestaan voor die verenigingen in gevaar is.

Wanneer daar wel sprake van is, komt dat in de meeste gevallen door een tekort aan mensen die de vereniging willen trekken. Ook geeft een deel van de verenigingen, met name de onderwijs-, kunst-, cultuur- en hobbyverenigingen aan, dat er minder belangstelling is voor de activiteiten van de vereniging.

Bij 'anders' lijken de verschillende verenigingen die onder druk staan tegen vergelijkbare zaken aan te lopen. Deze variëren van het lastig kunnen vinden van (voldoende) vrijwilligers, last hebben van vergrijzing/lastig vinden om jonge leden aan te trekken en het nog ervaren van de naweën van corona.

Vervolgens is de verenigingen gevraagd waarop ze trots zijn als het om hun vereniging gaat.

**Vraag: Waarop bent u trots bij uw vereniging?
(meerdere antwoorden mogelijk)**

Onderwijsverenigingen zijn vooral trots op de ‘activiteiten met impact’ die ze hebben georganiseerd, op de ‘kwaliteit van hun leden’ en op het ‘aantal vrijwilligers dat zich inzet voor de vereniging’.

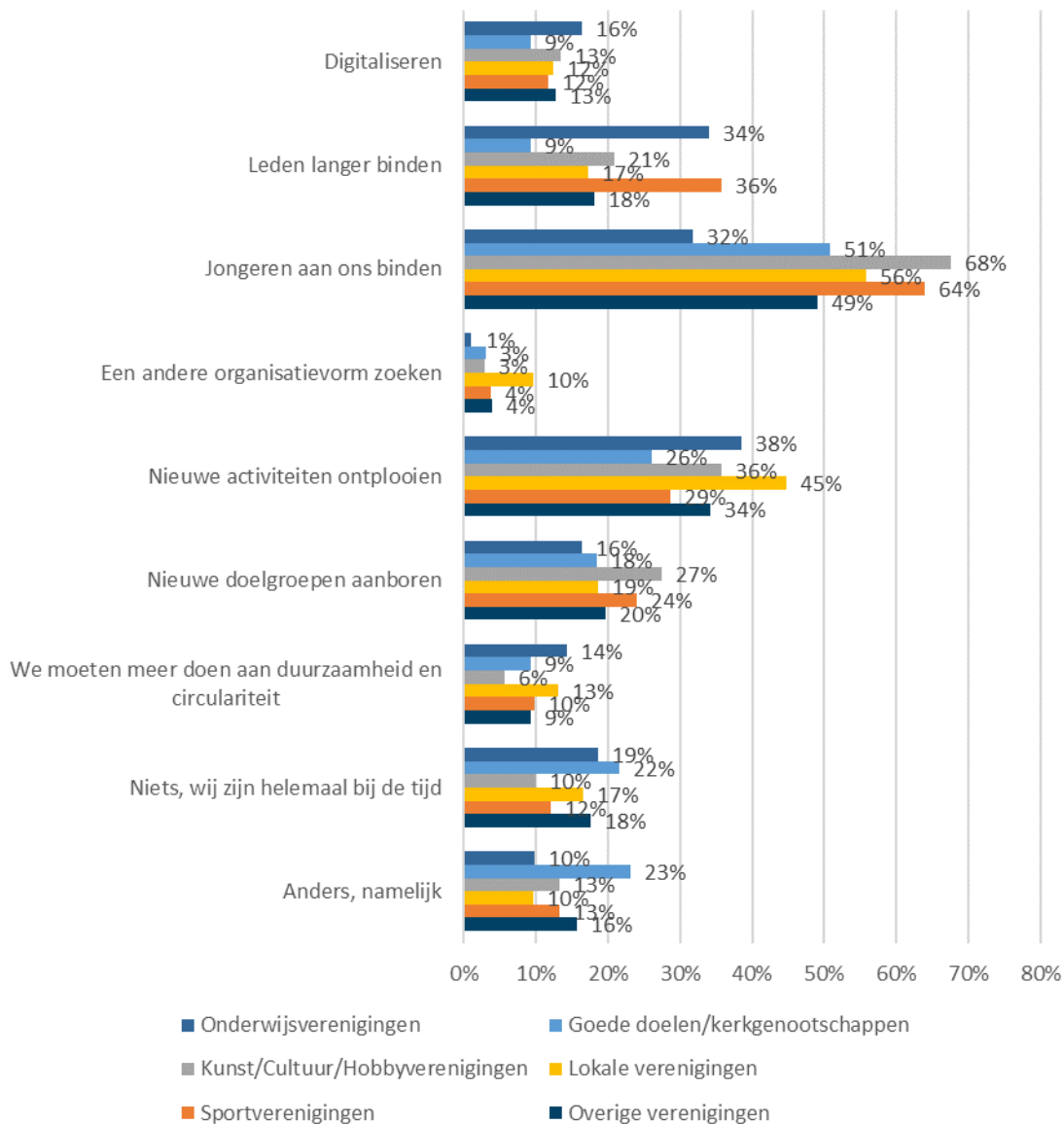
Goede doelen en kerkgenootschappen zijn, net als de lokale verenigingen, het meest trots op de ‘kwaliteit van hun leden’ en op het ‘aantal vrijwilligers dat zich inzet voor de vereniging’.

Ook de kunst-, cultuur- en hobbyverenigingen zijn trots op het ‘aantal vrijwilligers dat zich inzet voor de vereniging’, daarnaast zijn ze eveneens trots op de ‘georganiseerde activiteiten’. Hetzelfde geldt voor de sportverenigingen.

Bij ‘anders, namelijk’ geven de verschillende verenigingen vergelijkbare zaken aan. Een deel zijn zaken die in het verlengde van het type vereniging liggen. Ze zijn allemaal in meer of mindere mate ook trots op de sociale verbinding tussen de leden die ze bewerkstelligen. Dit blijkt ook uit voorbeelden die ze hiervan geven, zoals het organiseren van evenementen voor hun leden, maar ook het geven van kerstpakketten aan de leden of het verzorgen van trainingen (speciaal voor leden).

Vervolgens is gevraagd wat de verenigingen denken te moeten doen om voor de toekomst relevant te blijven.

**Vraag: Wat moet uw vereniging doen om relevant te zijn voor de toekomst?
(meerdere antwoorden mogelijk)**

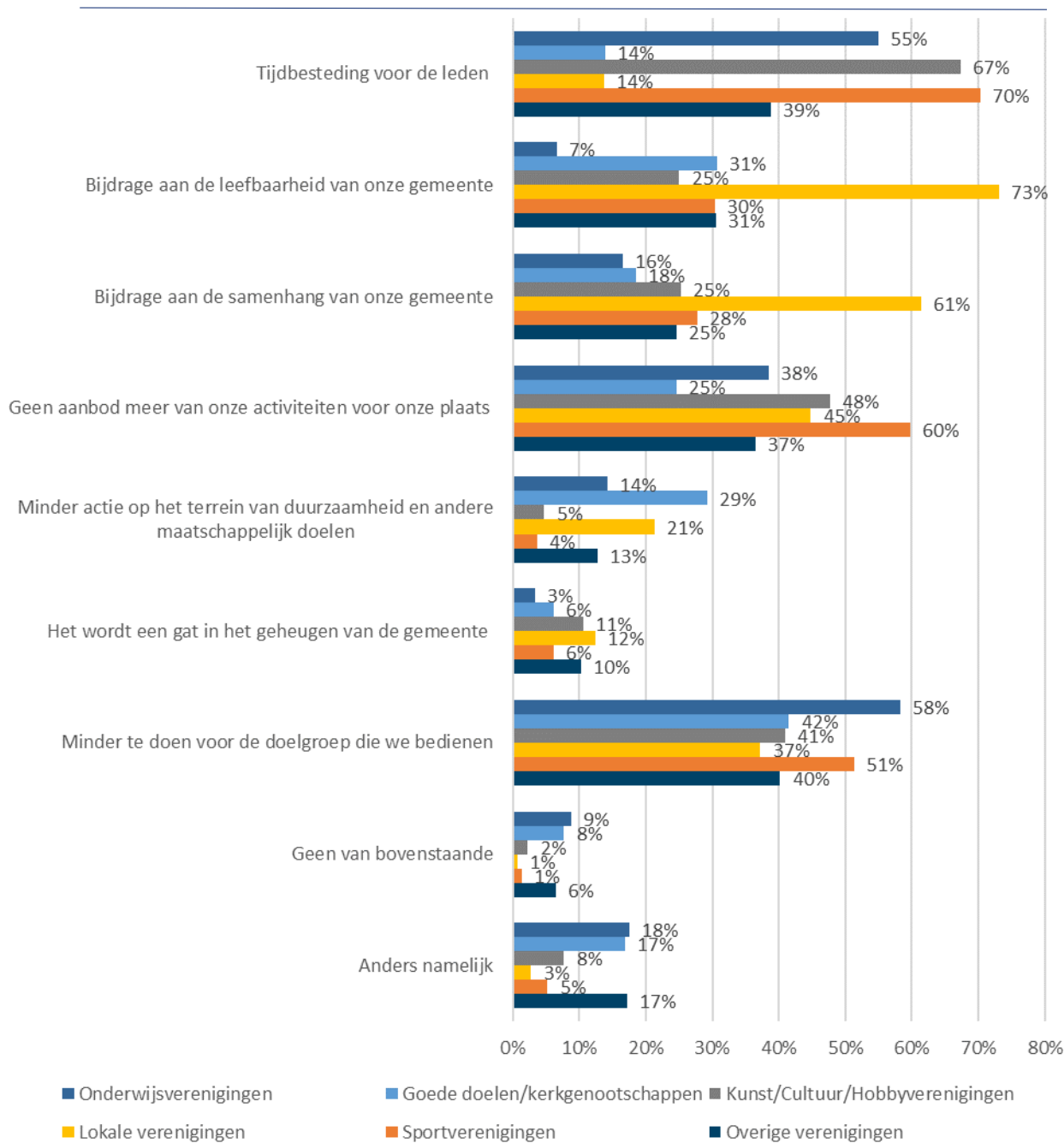
Gemiddeld 16% van de verenigingen vindt dat ze niets hoeft doen om relevant te blijven voor de toekomst.

De verenigingen die aangeven dat ze wel aan de slag moeten, kiezen daarvoor verschillende speerpunten. Alle vrijwilligersverenigingen geven, in meer of mindere mate aan, dat ze jongeren aan zich moeten binden om relevant te blijven voor de toekomst. Ook het ontplooiën van nieuwe activiteiten is voor hen, in dat kader, van belang.

Onderwijsverenigingen en sportverenigingen zouden daarnaast graag leden langer aan zich binden. Kunst-, cultuur- en hobbyverenigingen vinden dat ze in dat kader ook nieuwe doelgroepen moeten aanboren.

Ook is gevraagd wat er zou verdwijnen, wanneer de vereniging niet langer actief zou zijn.

**Vraag: Wat verdwijnt er als uw vereniging niet meer actief zou zijn?
(meerdere antwoorden mogelijk)**

Het antwoord op deze vraag is nadrukkelijk gekoppeld aan het doel van het type vereniging. 'Tijdbesteding' zou in mindere mate wegvallen voor goede doelen en kerkgenootschappen en lokale verenigingen, terwijl die juist in grote mate wegvalt voor de overige verenigingen.

'Bijdrage aan de leefbaarheid van en de samenhang in de gemeente' zou juist wegvallen voor de leden van de lokale verenigingen.

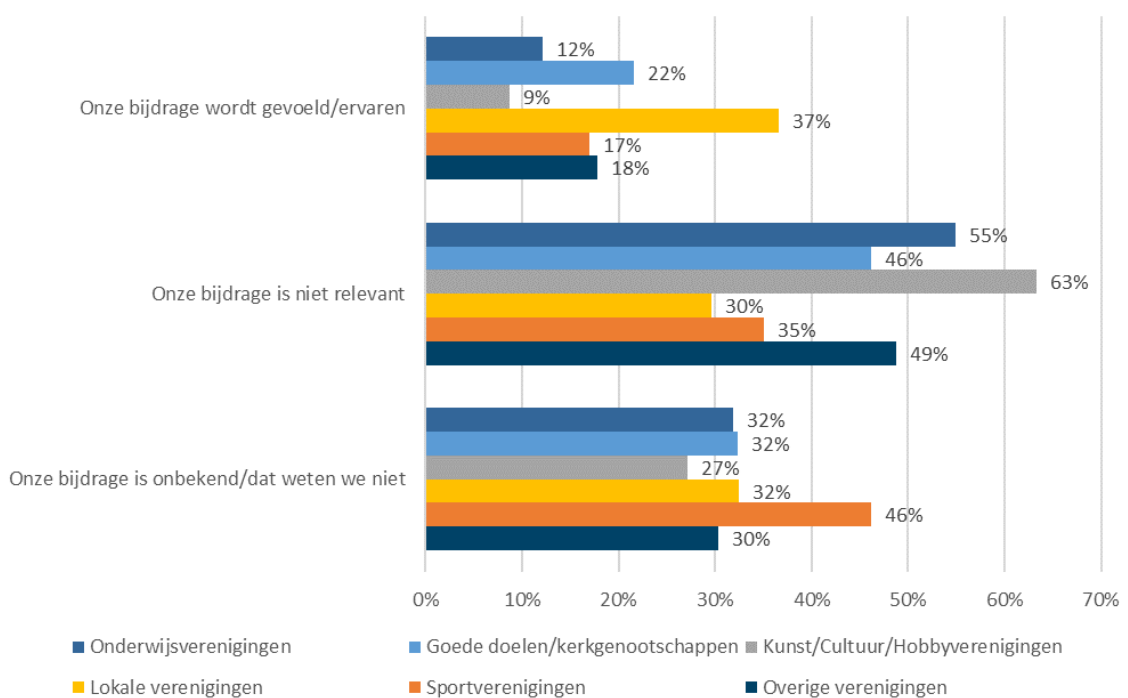
Het ‘wegvallen van de aangeboden activiteiten’ geldt met name bij het stoppen van sportverenigingen. Bij ‘anders, namelijk’ zijn veel zaken genoemd die in het verlengde van (het doel) van een type vereniging liggen.

“Peter Noordhoek:

“De vraag ‘wat verdwijnt er als uw vereniging niet meer actief zou zijn?’ is helaas niet helemaal hypothetisch, maar toch vooral bedoeld om zichtbaar te maken wat de bijdrage van een vereniging in feite is. Alle soorten verenigingen dragen op hun manier bij, maar hier wordt ook zichtbaar hoe groot de bijdrage van lokale (wijk, ondernemers, e.d.) aan de leefbaarheid en samenhang kan zijn. Gehoopt wordt dat de gemeente dit waardeert.”

Ook is gevraagd wat de bijdrage van verenigingen is aan de sociale veiligheid van de gemeente of omgeving van de vrijwilligersvereniging. Met sociale veiligheid is bedoeld ‘het bevorderen van sociaal gedrag door bijvoorbeeld gedragsregels en het tegengaan van grensoverschrijdend en ongewenst gedrag’.

Vraag: Wat is uw bijdrage als vereniging in de sociale veiligheid van uw gemeente of omgeving?

Een grote meerderheid van de onderwijsverenigingen, goede doelen en kerkgenootschappen, kunst-, cultuur- en hobbyverenigingen en overige vrijwilligersverenigingen zien hun bijdrage aan de sociale veiligheid van de gemeente of omgeving als niet relevant.

Vooralsportverenigingen zijn onbekend met hun bijdrage op dat vlak, maar juist lokale verenigingen zien dat hun bijdrage daaraan wordt gevoeld en of ervaren.

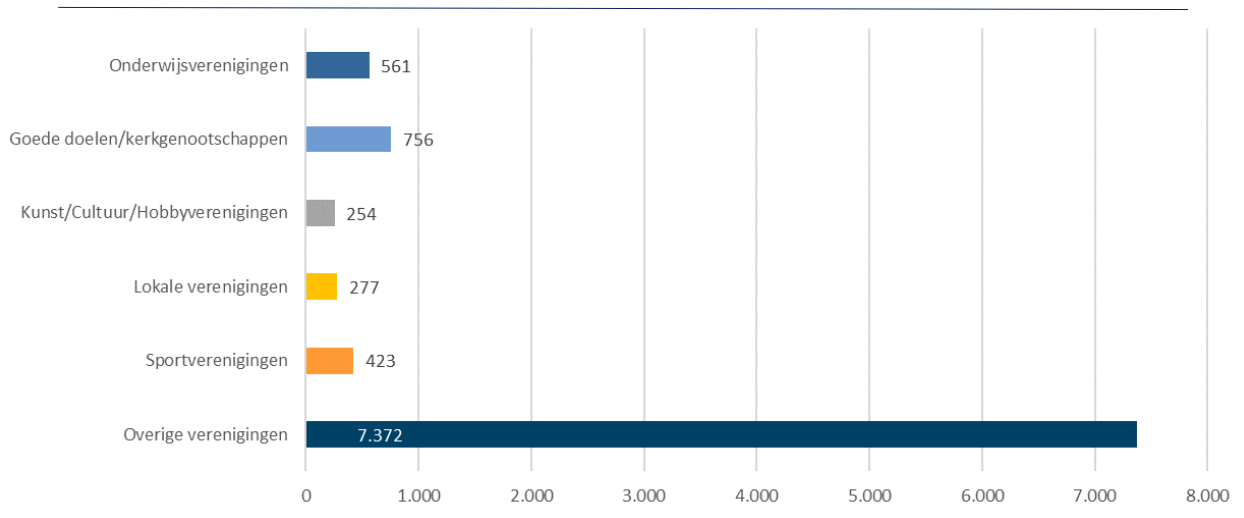
“Peter Noordhoek:

“Een vereniging hoeft niet lokaal of in de eigen omgeving verankerd te zijn om toch zeer relevante dingen te doen. Niettemin roept deze uitkomst vervolgvragen op, nu sociale veiligheid een steeds groter thema lijkt te worden.”

3.2 Leden

Het landschap van verenigingen is eveneens in kaart te brengen in aantallen leden en vrijwilligers. Daarnaast is in kaart gebracht wat de belangrijkste redenen zijn om lid te zijn van een vereniging en wat redenen zijn om op te zeggen.

Vraag: Hoeveel leden had uw vereniging op 31 december 2023? (U mag een schatting doen)

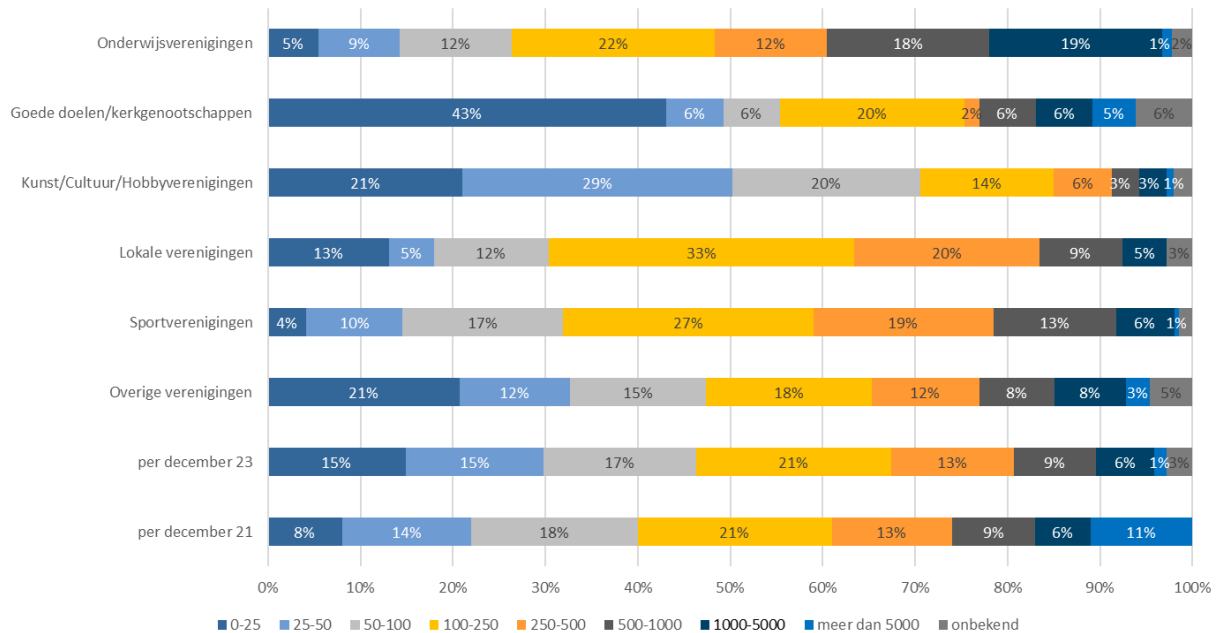
Bovenstaande tabel laat het gemiddeld aantal leden per vereniging zien, zoals de verenigingen dat hebben aangegeven.

De vrijwilligersverenigingen hebben aangegeven gemiddeld 2.593 leden te hebben. Gezamenlijk hebben zij, volgens eigen antwoorden, ruim 7,2 miljoen leden. Dit is het gevolg van deelname van een zeer grote vereniging.

Daarnaast betreft het mogelijk ook leden in het buitenland, aangezien ook verenigingen hebben deelgenomen die internationaal actief zijn, zoals bijvoorbeeld een expatvereniging. Wanneer de leden van de grootste vereniging niet worden meegenomen, zouden de overige verenigingen gemiddeld 1.560 (in plaats van 7.372) leden hebben.

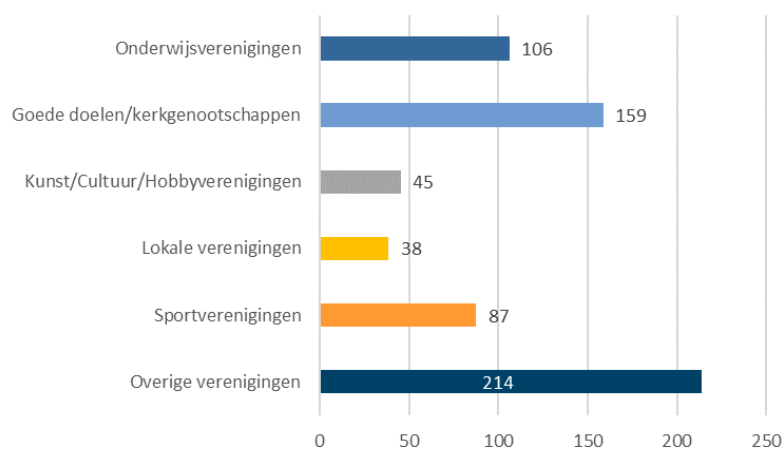
Het volgende overzicht laat zien dat de samenstelling van de totale groep vrijwilligersverenigingen die aan deze editie hebben deelgenomen, is veranderd. Er hebben meer kleinere vrijwilligersverenigingen deelgenomen, maar ook minder vrijwilligersverenigingen met meer dan 5.000 leden.

Wanneer het aantal leden naar omvang naast elkaar wordt gezet, ziet dat er als volgt uit:

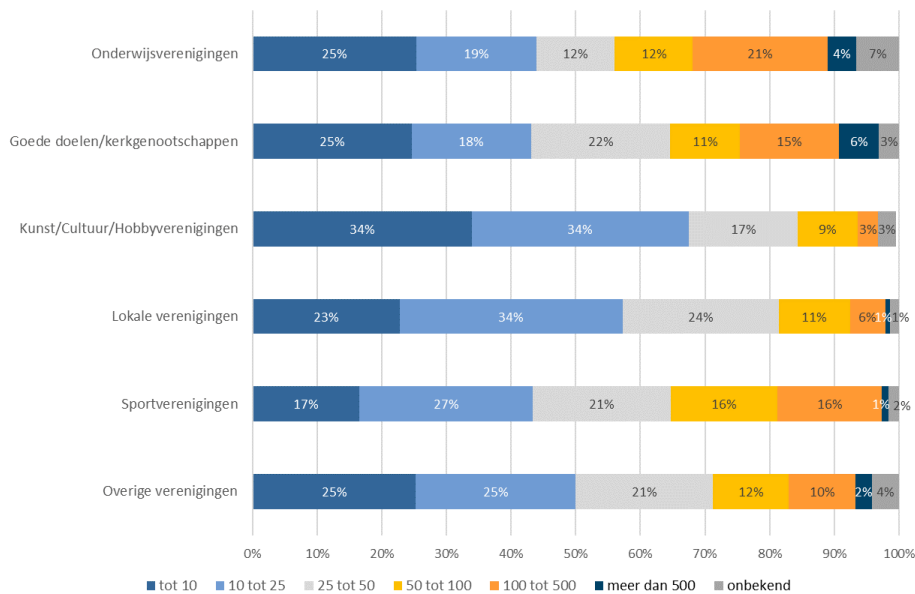
Er is eveneens gevraagd naar het aantal vrijwilligers dat de verenigingen tot hun beschikking hebben gehad.

Vraag: Hoeveel vrijwilligers had uw vereniging op 31 december 2023? (U mag een schatting doen)

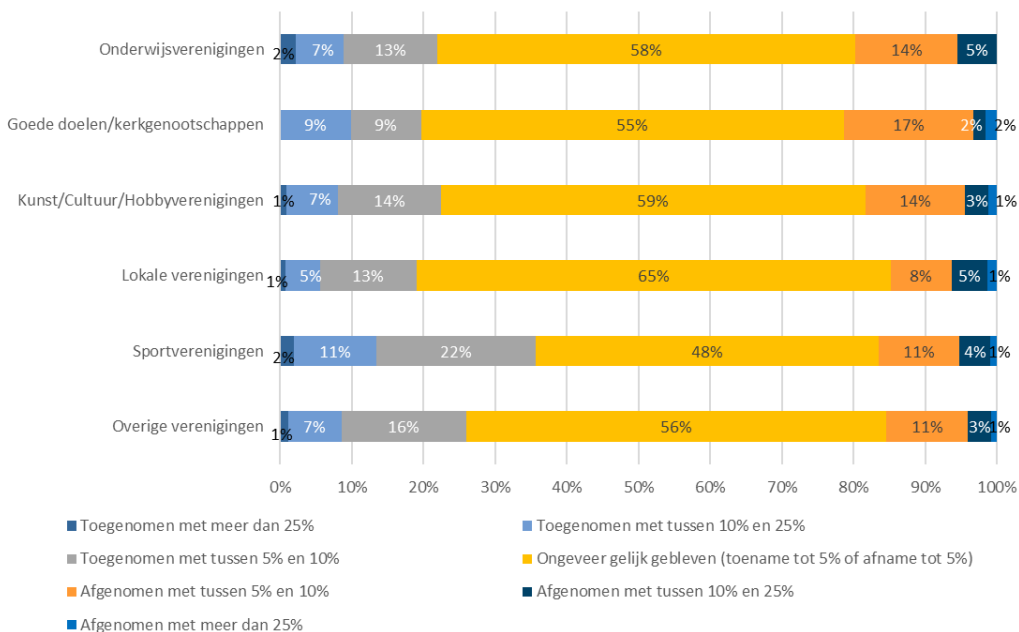
Bovenstaande tabel laat het gemiddeld aantal vrijwilligers zien, waarover de verenigingen hebben aangegeven te beschikken. Gemiddeld hadden de verenigingen die in 2023 aan dit onderzoek hebben deelgenomen 117 vrijwilligers tot hun beschikking.

Verdeeld naar aantallen vrijwilligers ziet dat er als volgt uit:

Verenigingen zijn ook gevraagd naar in welke mate hun ledenbestand is gegroeid of afgenomen.

Vraag: Is het aantal leden in 2023 toegenomen of afgenomen?

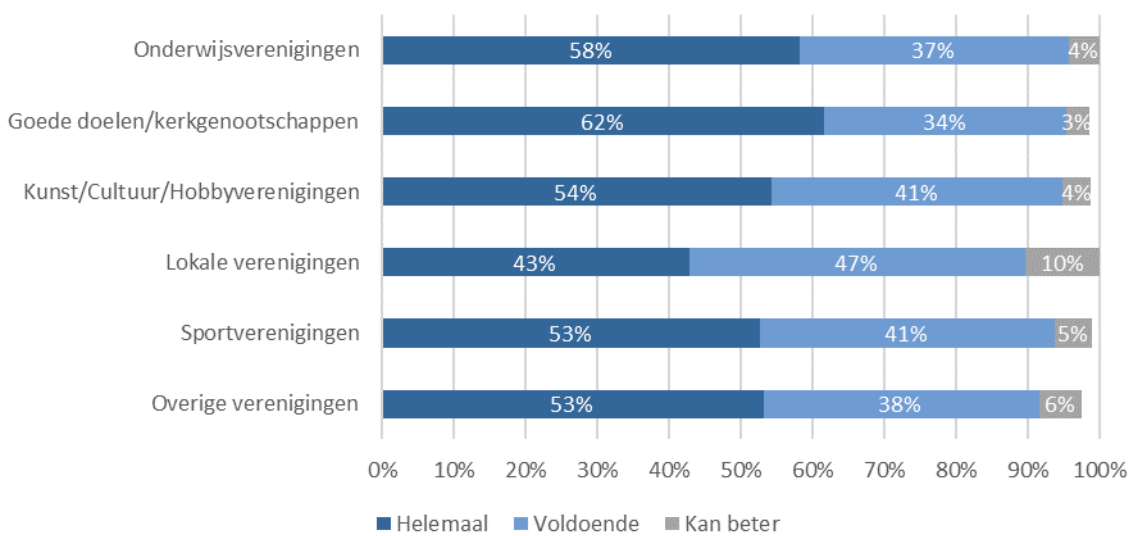
Het verloop in ledenaantal verschilt niet veel tussen de verschillende soorten verenigingen. Gemiddeld 56% van de vrijwilligersverenigingen is in aantallen leden ongeveer gelijk gebleven.

Het vorige overzicht laat zien dat de vrijwilligersverenigingen, met uitzondering van de goede doelen en kerkgenootschappen, gemiddeld in leden zijn gegroeid. De percentages afgenomen aantal leden zijn (behalve bij de goede doelen en kerkgenootschappen) gezamenlijk lager dan de percentages gegroeid aantal leden, waardoor het erop lijkt dat de verenigingen per saldo zijn gegroeid in aantallen leden.

Vervolgens is gevraagd of het doel van de vereniging aansluit bij de verwachtingen die mensen (niet alleen leden) hebben van de vereniging.

Vraag: Sluit het doel van uw vereniging naar uw inzicht voldoende aan bij wat mensen (niet alleen leden) verwachten van uw vereniging?

Met uitzondering van de lokale verenigingen, sluit voor meer dan 50% van de vrijwilligersverenigingen het doel van de vereniging aan bij wat mensen van de vereniging verwachten.

Maar liefst 10% van de lokale verenigingen geeft zelf aan dat dit beter kan.

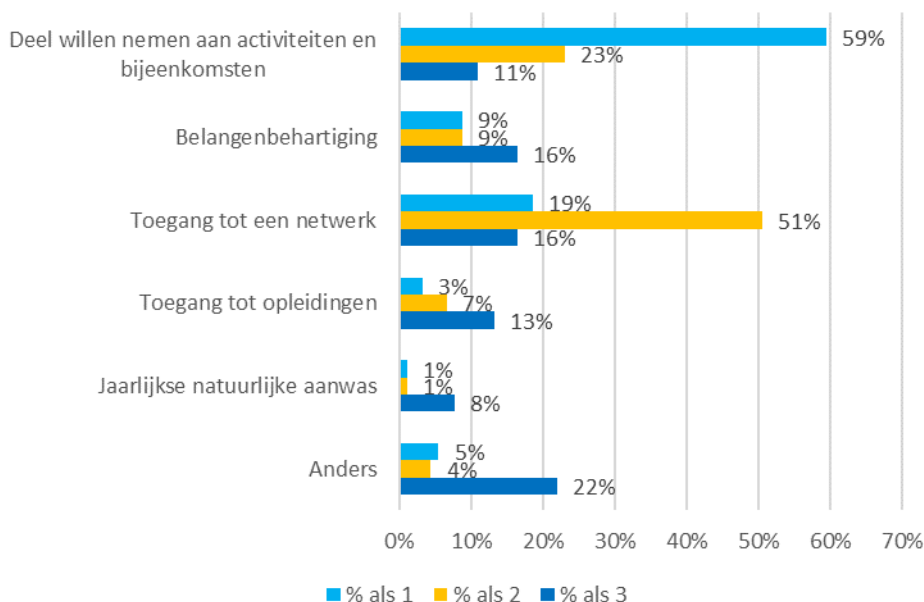
Gemiddeld 40% van alle vrijwilligersverenigingen geeft aan dat het doel (nog) voldoende aansluit bij datgene wat er van de vereniging wordt verwacht.

Vervolgens is in kaart gebracht wat redenen zijn om lid te zijn van een vereniging. De geboden diensten en producten spreken voor zich. Daarom is gevraagd naar de andere motivaties. Hierbij is gevraagd om een top 3 in volgorde van belangrijkheid aan te geven.

Vraag: Wat zijn naar uw indruk de belangrijkste redenen, naast de geboden diensten en producten, om lid te zijn van de vereniging? (geef uw top 3 in volgorde van belangrijkheid)

Per type vereniging is in de volgende overzichten in kaart gebracht, wat de top 3 is om lid te zijn van een vereniging. Met andere woorden hoe vaak een antwoord als belangrijkste reden (als 1) om lid te zijn, is genoemd, hoe vaak is aangegeven dat dit de tweede belangrijkste reden (als 2) is en hoe vaak een reden als derde belangrijkste (als 3) is genoemd.

Onderwijsverenigingen

Voor onderwijsverenigingen is het ‘willen deelnemen aan de activiteiten en bijeenkomsten’ de belangrijkste reden (als 1) om lid te zijn van de vereniging.

De belangrijkste tweede reden is de ‘toegang tot het netwerk’.

Andere redenen spelen ook een rol, dit zijn veelal redenen die in het verlengde liggen van onderwijsverenigingen. Zaken die zijn genoemd zijn onder andere (in willekeurige volgorde):

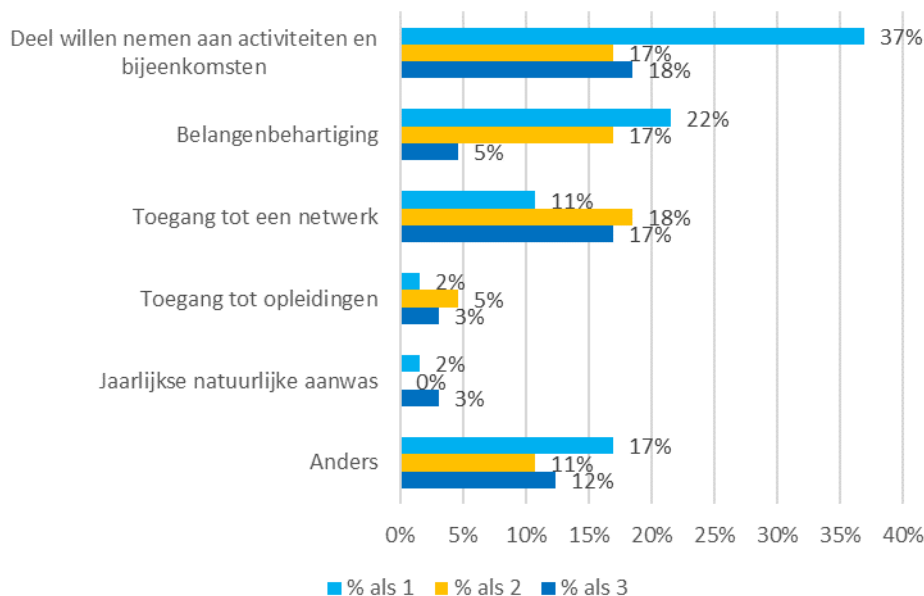
- Kennisuitwisseling
- Nostalgie
- Persoonlijke ontwikkeling

“Peter Noordhoek:

“De vele onderwijsverenigingen bestaan voor een groot deel uit studenten- en alumniverenigingen, dus de uitkomst zal niet verbazen. Wel is het relevant te benoemen waar branche- en vooral beroepsverenigingen aansluiten op deze verenigingen. Via deze verenigingen komt ook al snel de internationale dimensie in beeld van het Nederlandse verenigingsleven.”

Vraag: Wat zijn naar uw indruk de belangrijkste redenen, naast de geboden diensten en producten, om lid te zijn van de vereniging? (geef uw top 3 in volgorde van belangrijkheid)

Goede doelen/kerkgenootschappen

Voor goede doelen en kerkgenootschappen is, net als voor onderwijsverenigingen, het 'willen deelnemen aan de activiteiten en bijeenkomsten' de belangrijkste reden (als 1) om lid te zijn van de vereniging. 'Belangenbehartiging' is ook een belangrijke reden om lid te zijn.

De belangrijkste tweede reden (als 2) is eveneens de 'toegang tot het netwerk', maar dat lijkt van aanzienlijk minder belang dan het deelnemen en de 'belangenbehartiging'.

Andere redenen spelen ook een rol, dit zijn veelal redenen die in het verlengde liggen van goede doelen en kerkgenootschappen. Zaken die zijn genoemd zijn, zijn onder andere (in willekeurige volgorde):

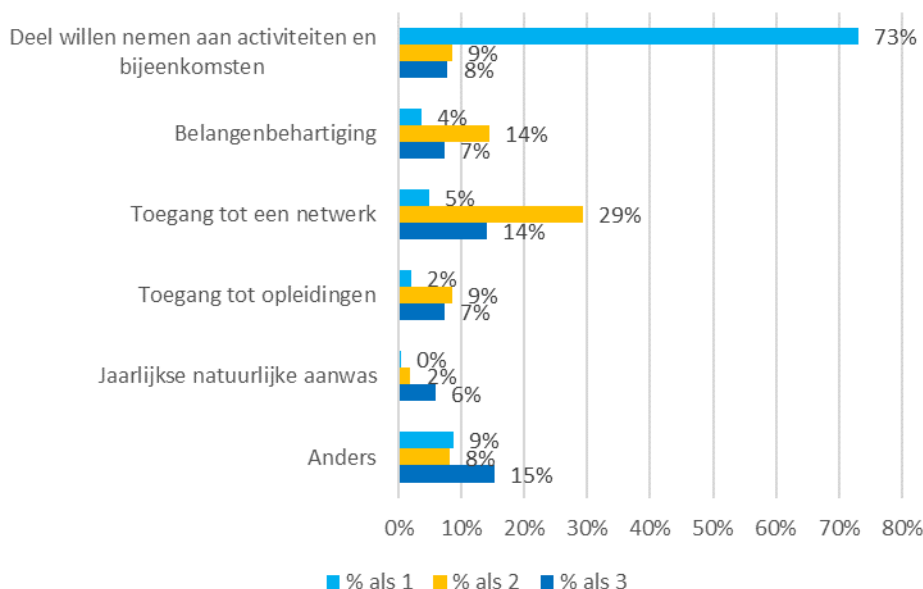
- Spirituele groei
- Kennisuitwisseling
- Solidariteit
- Persoonlijke ontwikkeling
- Samen werken voor het goede doel

“Peter Noordhoek:

“Goede doelen en kerkgenootschappen kunnen heel verschillend zijn, ook in de rechtsvorm. Kerkgenootschappen kennen een eigen rechtsvorm, maar ook in toenemende mate maken ze gebruik van de stichtingsvorm. Goede doelen kennen vanouds de stichtingsvorm en de zgn. anbi-status. Toch zijn ze ook herkenbaar in hun verenigingsvorm en zijn ze belangrijk en herkenbaar in het benadrukken van de gezamenlijkheid.”

Vraag: Wat zijn naar uw indruk de belangrijkste redenen, naast de geboden diensten en producten, om lid te zijn van de vereniging? (geef uw top 3 in volgorde van belangrijkheid)

Kunst-, cultuur-, en hobbyverenigingen

Ook voor kunst-, cultuur- en hobbyverenigingen is, net als voor onderwijsverenigingen, goede doelen en kerkgenootschappen, het ‘willen deelnemen aan de activiteiten en bijeenkomsten’ de belangrijkste reden (als 1) om lid te zijn van de vereniging.

De belangrijkste tweede reden (als 2) is eveneens de ‘toegang tot het netwerk’, maar dit is duidelijk van ondergeschikt belang ten opzichte van de ‘deelname aan activiteiten en bijeenkomsten’. Daarmee lijkt (een van de) belangrijkste bestaansredenen van deze verenigingen.

Andere redenen spelen ook beperkte rol. Dit zijn veelal redenen die in het verlengde liggen van kunst, cultuur en hobby’s. Zaken die zijn genoemd zijn onder andere (in willekeurige volgorde):

- Samen zingen/muziek maken/instrument leren bespelen
- Saamhorigheid
- Bijdragen aan cultuur
- Samen een hobby uitoefenen/leren

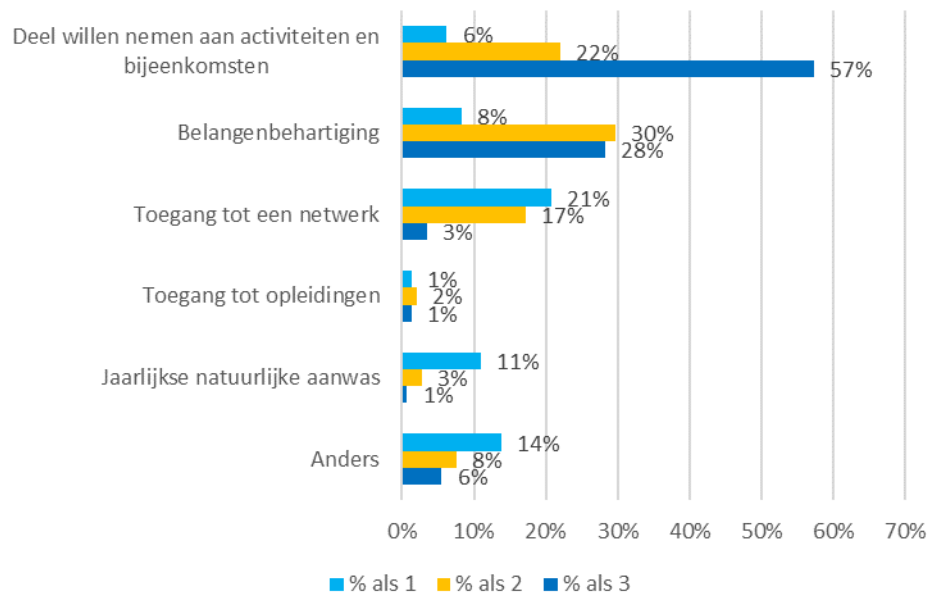
“ Peter Noordhoek:

“Deze keer zijn er extra oproepen voor deelname gedaan door onder meer een koepel van koorverenigingen. Dat kan de representativiteit beïnvloeden. Elke keer weer hopen we op een brede reactie uit het veld, in het belang van alle verenigingen.

Ondertussen is uit de uitspraken leesbaar dat het moeilijk is voor deze verenigingen om voldoende zichtbaar te blijven voor potentiële leden of geldgevers. Er komen zowel voorbeelden langs van koren en andere verenigingen die nieuwe plannen maken en voor nieuwe samenwerkingsvormen kiezen, als verenigingen die voor de beperking van de eigen kring kiezen.”

Vraag: Wat zijn naar uw indruk de belangrijkste redenen, naast de geboden diensten en producten, om lid te zijn van de vereniging? (geef uw top 3 in volgorde van belangrijkheid)

Lokale verenigingen

Lokale verenigingen geven aan dat de belangrijkste reden (als 1) om lid te zijn ‘de toegang tot het netwerk’ is. De belangrijkste tweede reden (als 2) is ‘belangenbehartiging’.

De lokale verenigingen geven aan dat de ‘deelname aan activiteiten en bijeenkomsten’ de belangrijkste derde (als 3) reden is om lid te worden van de vereniging.

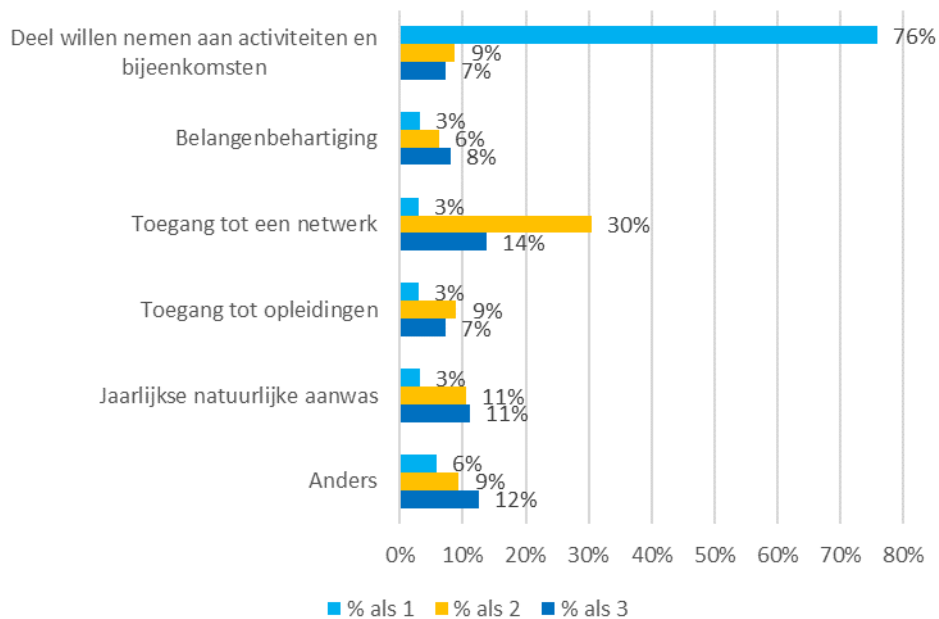
Andere redenen spelen ook een rol. Bijna alle aanvullingen die de lokale verenigingen hebben gegeven, hebben betrekking op samenhang, verbinding en gezelligheid. Het samen ondernemen wordt als zeer belangrijk aangegeven.

“ Peter Noordhoek:

“Lokale verenigingen bestaan in ieder geval uit wijk- en ondernemersverenigingen, maar er zijn nog veel meer vormen, zoals bijvoorbeeld Oranjeverenigingen. Ze zijn overwegend kleinschalig, maar niet zonder invloed. Hoewel het meest direct verbonden met de lokale gemeenschap en de gemeente, lijkt samenwerking voor deze verenigingen nogal eens een opgave.”

**Vraag: Wat zijn naar uw indruk de belangrijkste redenen, naast de geboden diensten en producten, om lid te zijn van de vereniging?
(geef uw top 3 in volgorde van belangrijkheid)**

Sportverenigingen

Net als voor onderwijsverenigingen, goede doelen en kerkgenootschappen en voor kunst-, cultuur- en hobbyverenigingen is het ‘willen deelnemen aan de activiteiten en bijeenkomsten’ de belangrijkste reden (als 1) om lid te zijn van de vereniging.

De belangrijkste tweede reden (als 2) is eveneens de ‘toegang tot het netwerk’.

Andere redenen spelen ook beperkte rol. Dit zijn allemaal redenen die in het verlengde liggen van sportverenigingen. Zaken die zijn genoemd zijn onder andere (in willekeurige volgorde):

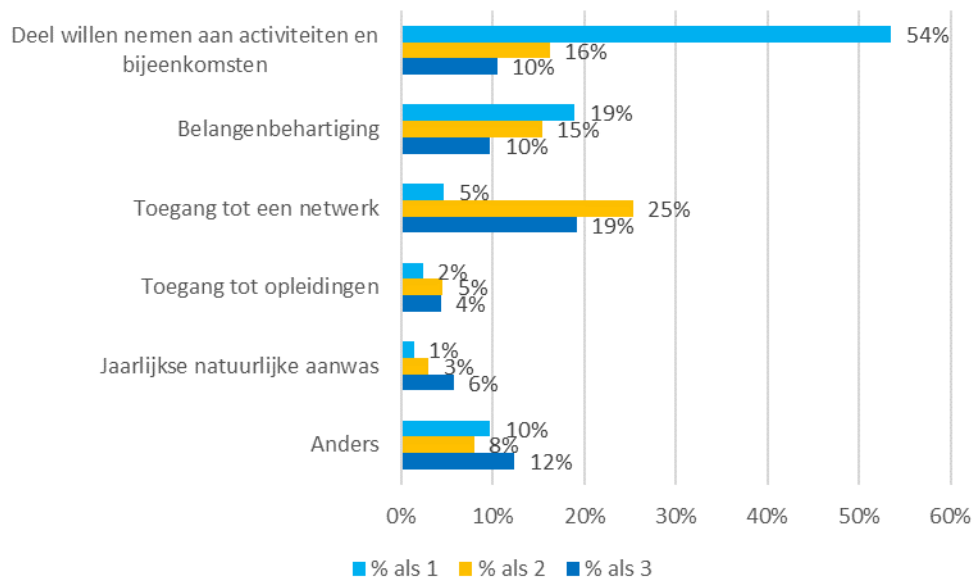
- (Samen) sporten/beter worden in een sport
- Sportvrienden maken
- Gezond blijven
- Samenhangigheid

“ Peter Noordhoek:

“Sportverenigingen, zeker die met een eigen accommodatie, hebben het zwaar, al zullen de meeste leden doorgaan met hun activiteiten – totdat vooral persoonlijke omstandigheden de situatie veranderen. Het zijn deze verenigingen die het meest tegen allerlei regels lijken aan te lopen – bijvoorbeeld als het om evenementen gaat - en tegelijk ook de meeste moeite hebben om bestuurders te vinden die dit aankunnen.”

**Vraag: Wat zijn naar uw indruk de belangrijkste redenen, naast de geboden diensten en producten, om lid te zijn van de vereniging?
(geef uw top 3 in volgorde van belangrijkheid)**

Overige verenigingen

Ook voor overige vrijwilligersverenigingen is het ‘willen deelnemen aan de activiteiten en bijeenkomsten’ de belangrijkste reden (als 1) om lid te zijn van de vereniging.

De belangrijkste tweede (als 2) reden is eveneens de ‘toegang tot het netwerk’.

De overige verenigingen hebben ook andere redenen aangegeven. Deze liggen ofwel in het verlengde van de vereniging, of hebben betrekking op samen zaken ondernemen.

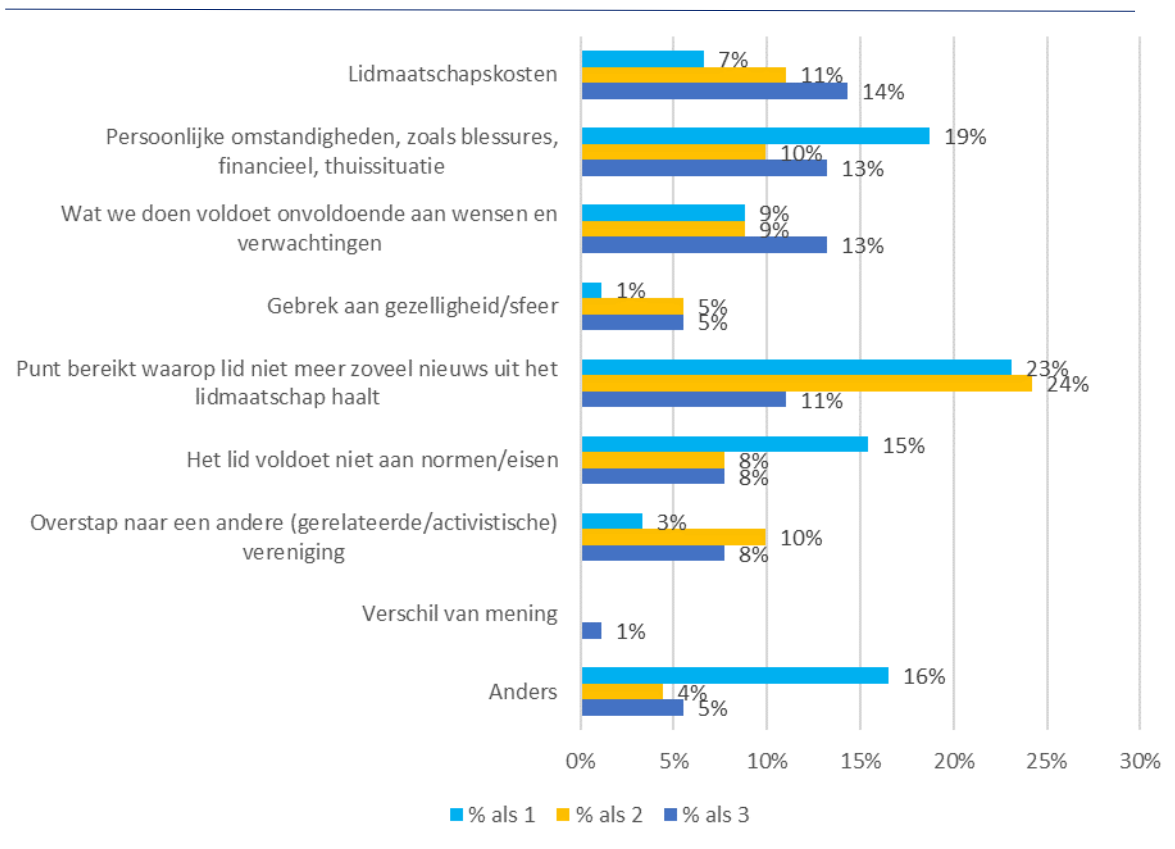
Samenvattend kan worden geconcludeerd dat de belangrijkste reden om lid te zijn van een vrijwilligersvereniging het ‘deelnemen aan de activiteiten en bijeenkomsten’ is. Daarnaast hebben deze verenigingen duidelijk een verbindend karakter en zijn ze belangrijk voor de sociale cohesie en saamhorigheid.

Naast de reden om lid te zijn, is eveneens gevraagd om in een top 3, in volgorde van belangrijkheid, aan te geven wat redenen zijn om af te melden bij de vereniging en het lidmaatschap op te zeggen.

Vraag: Wat zijn naar uw indruk de belangrijkste oorzaken voor (eventuele) afmeldingen (geef uw top 3 in volgorde van belangrijkheid)?

Per type vereniging is in de volgende overzichten in kaart gebracht wat hun top 3 is om af te melden. Met andere woorden, hoe vaak een antwoord als belangrijkste reden om af te melden, is genoemd, hoe vaak is aangegeven dat dit de tweede belangrijkste reden is en hoe vaak een reden als derde belangrijkste is genoemd.

Onderwijsverenigingen

De belangrijkste reden om af te melden voor leden van onderwijsverenigingen is dat een lid 'niet meer zoveel nieuws haalt uit het lidmaatschap'. Daarnaast spelen ook de 'persoonlijke omstandigheden' van leden een rol in het afmelden.

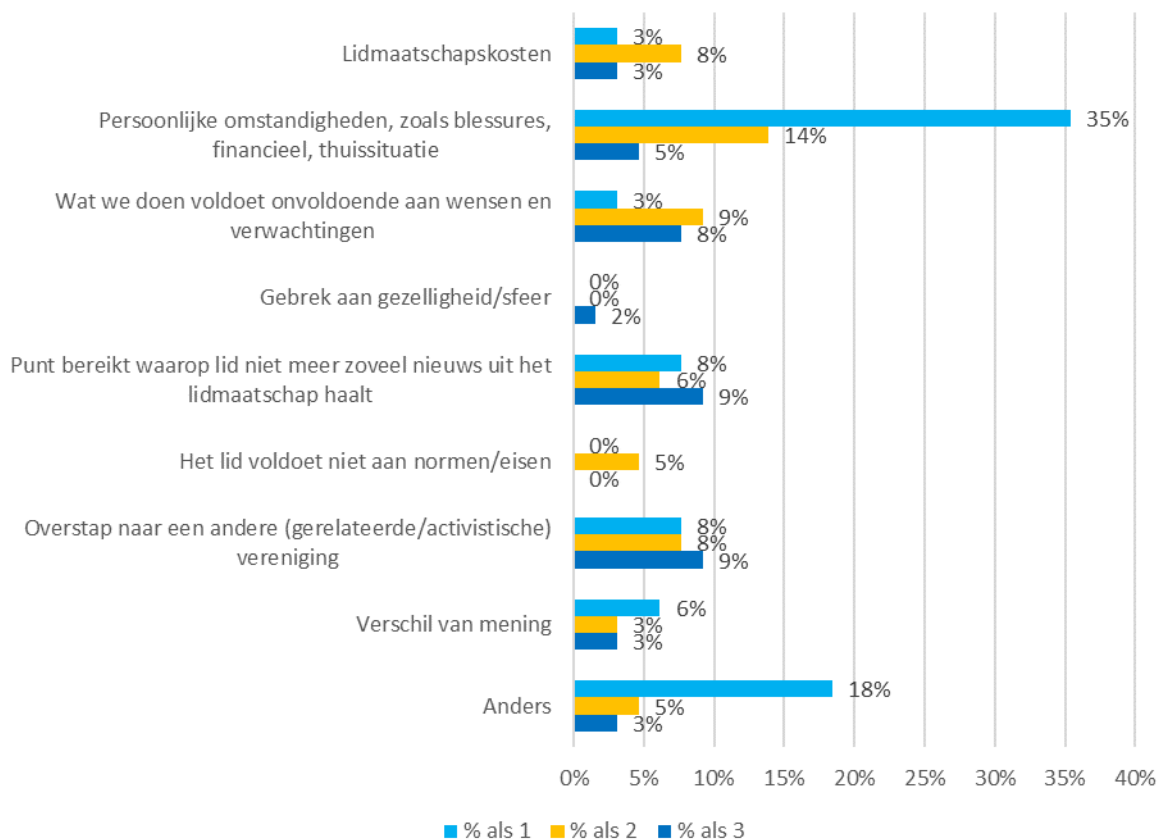
Andere redenen die zijn genoemd betreffen (in willekeurige volgorde):

- Stoppen met studeren
- Verhuizing
- Pensioengerechtigde leeftijd behalen/overlijden

Vraag: Wat zijn naar uw indruk de belangrijkste oorzaken voor (eventuele) afmeldingen (geef uw top 3 in volgorde van belangrijkheid)?

Goede doelen/kerkgenootschappen

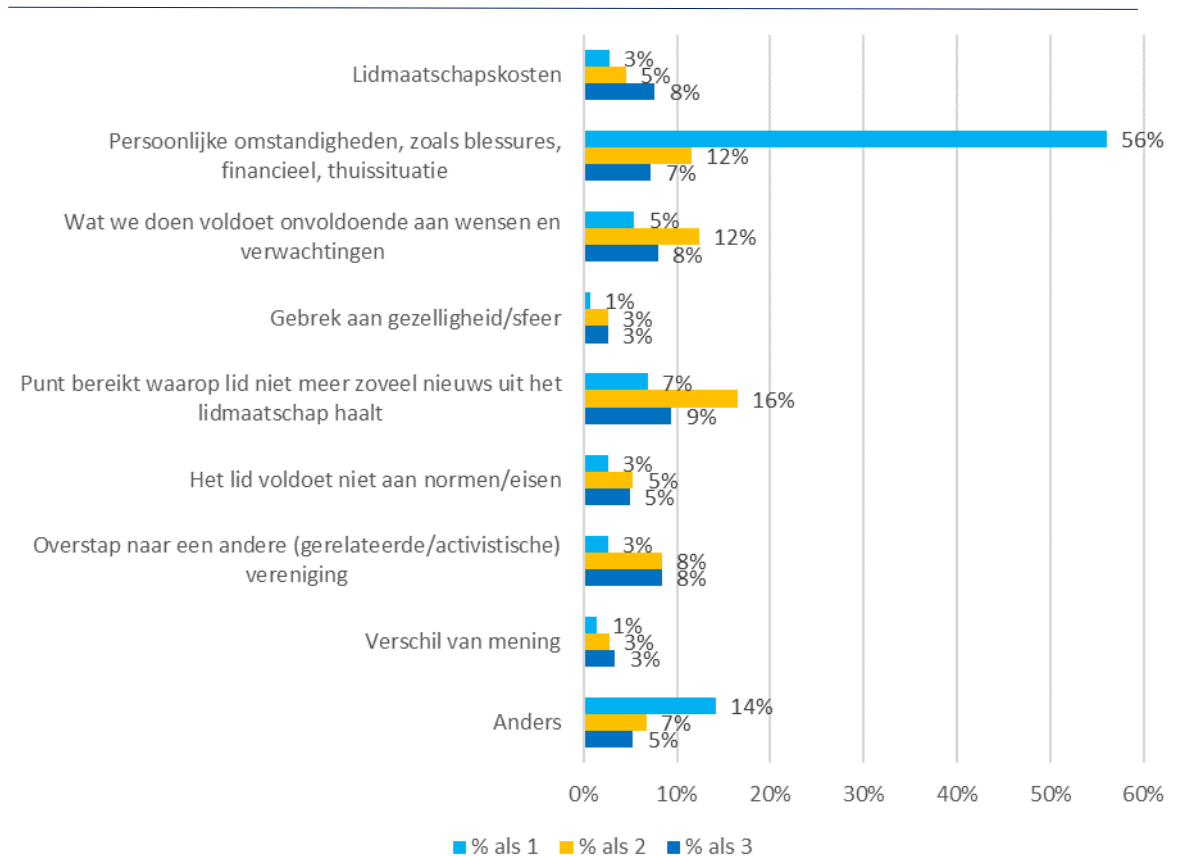
Voor leden van goede doelen en kerkgenootschappen is de belangrijkste reden om af te melden de 'persoonlijke omstandigheden' van leden.

Andere redenen die zijn genoemd betreffen (in willekeurige volgorde):

- Te veel oude(re) leden, waardoor het voor jongere leden minder aantrekkelijk is
- Verhuizing
- Overlijden

Vraag: Wat zijn naar uw indruk de belangrijkste oorzaken voor (eventuele) afmeldingen (geef uw top 3 in volgorde van belangrijkheid)?

Kunst/cultuur/hobbyverenigingen

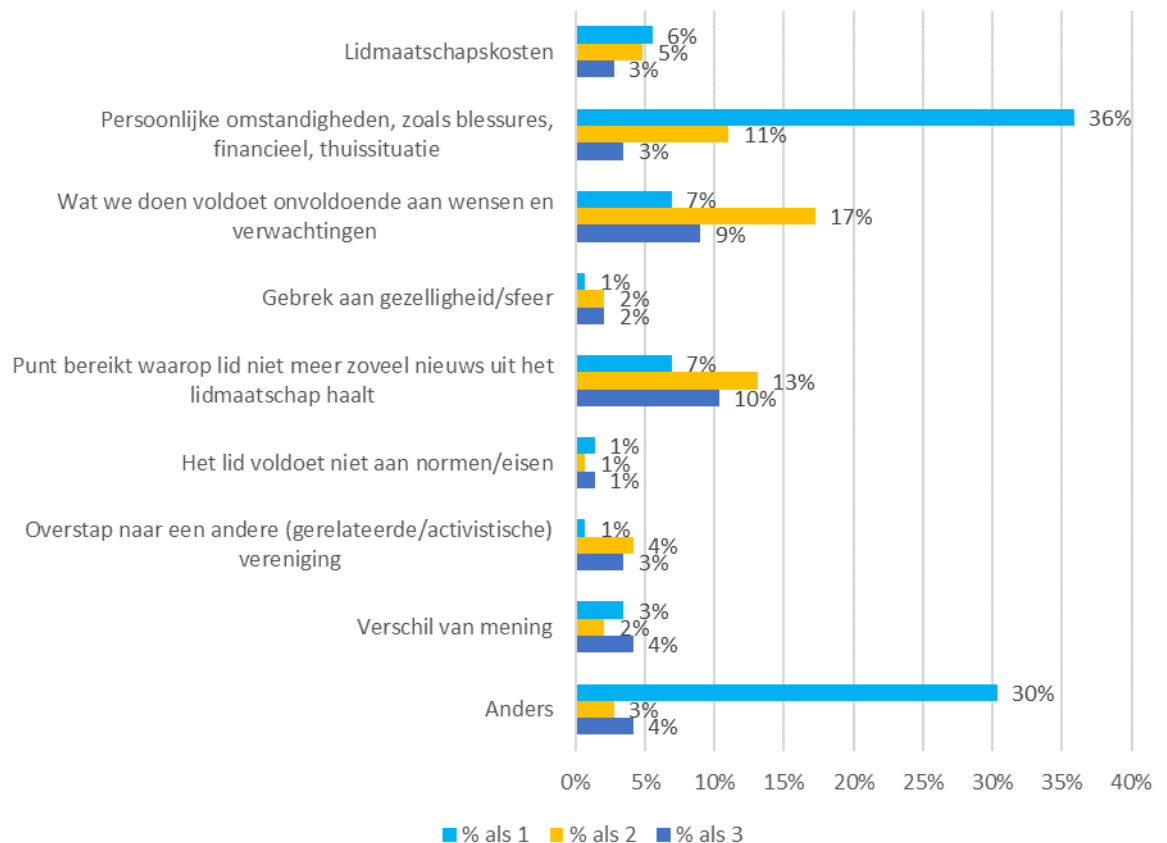
Ook voor leden van kunst-, cultuur- en hobbyverenigingen is de belangrijkste reden om af te melden de ‘persoonlijke omstandigheden’ van leden.

Andere redenen die zijn genoemd betreffen (in willekeurige volgorde):

- Te veel oude(re) leden, waardoor het voor jongere leden minder aantrekkelijk is
- Stoppen met de hobby/musiceren
- Geen of minder interesse
- Te weinig vrijwilligers
- Verhuizing
- Vergrijzing/overlijden

Vraag: Wat zijn naar uw indruk de belangrijkste oorzaken voor (eventuele) afmeldingen (geef uw top 3 in volgorde van belangrijkheid)?

Lokale verenigingen

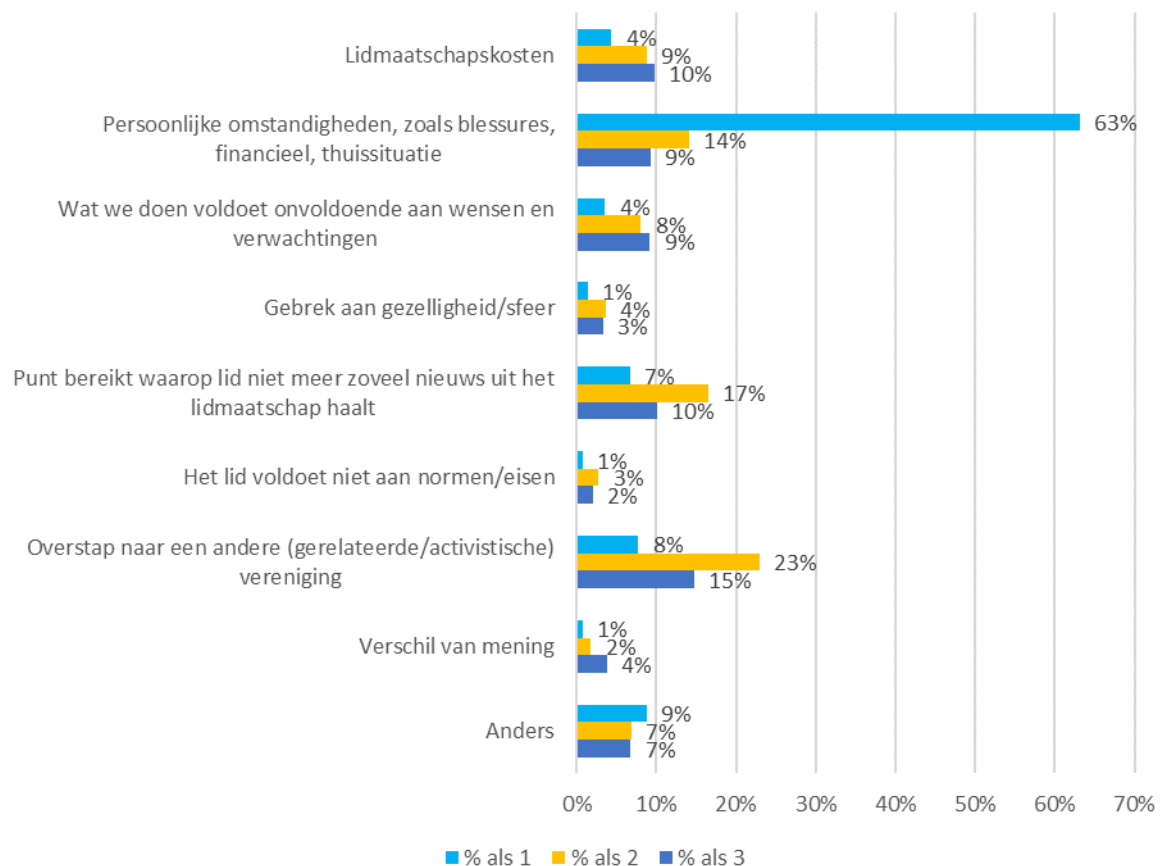
Ook voor leden van lokale verenigingen is de belangrijkste reden om af te melden de 'persoonlijke omstandigheden' van leden.

Andere redenen die zijn genoemd betreffen (in willekeurige volgorde):

- Verhuizing
- Overlijden
- Belang van de vereniging niet meer zien

Vraag: Wat zijn naar uw indruk de belangrijkste oorzaken voor (eventuele) afmeldingen (geef uw top 3 in volgorde van belangrijkheid)?

Sportverenigingen

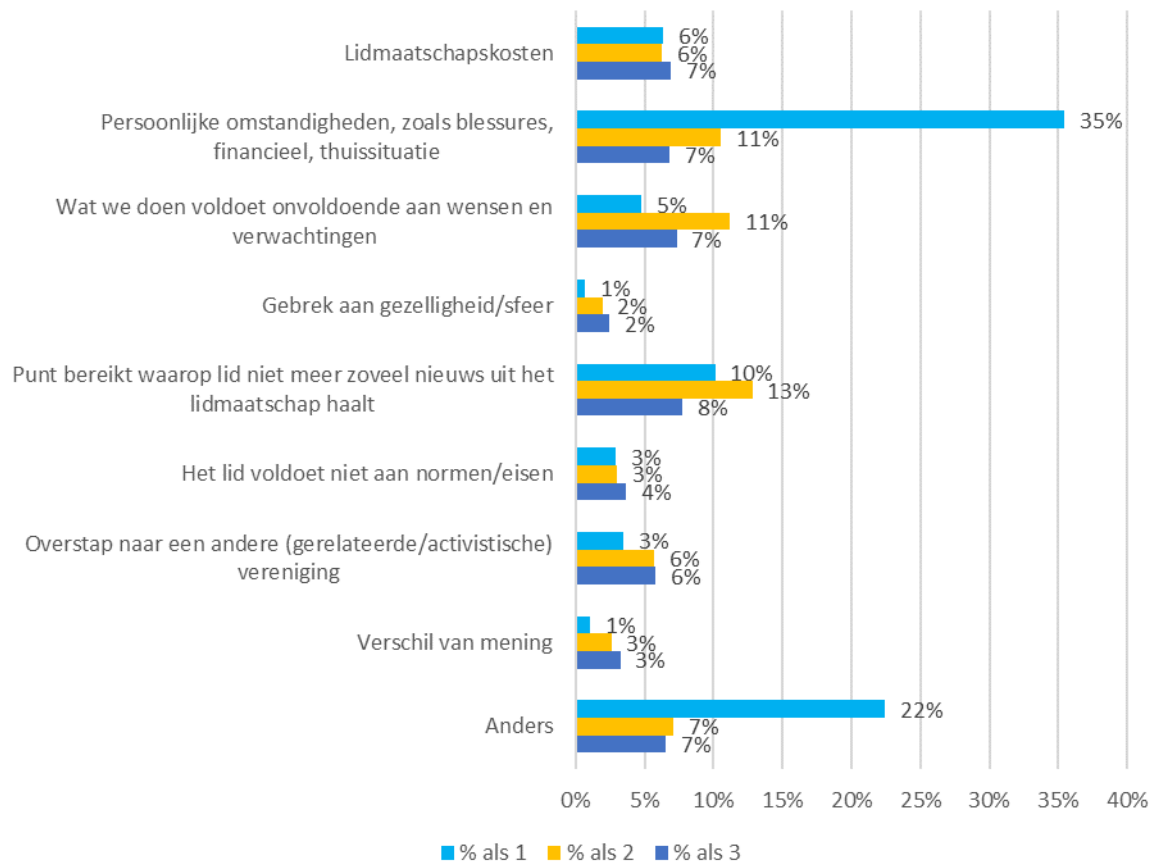
Ook voor leden van sportverenigingen is de belangrijkste reden om af te melden de 'persoonlijke omstandigheden' van leden.

Andere redenen die zijn genoemd betreffen (in willekeurige volgorde):

- Stoppen met de sport/sporten in het algemeen
- Andere sport gaan beoefenen
- De sport op een ander (hoger of lager) niveau gaan beoefenen
- Minder tijd voor de sport
- Onmogelijke trainingstijden
- Te weinig voorzieningen
- Verhuizing
- Leeftijd/overlijden

Vraag: Wat zijn naar uw indruk de belangrijkste oorzaken voor (eventuele) afmeldingen (geef uw top 3 in volgorde van belangrijkheid)?

Overige verenigingen

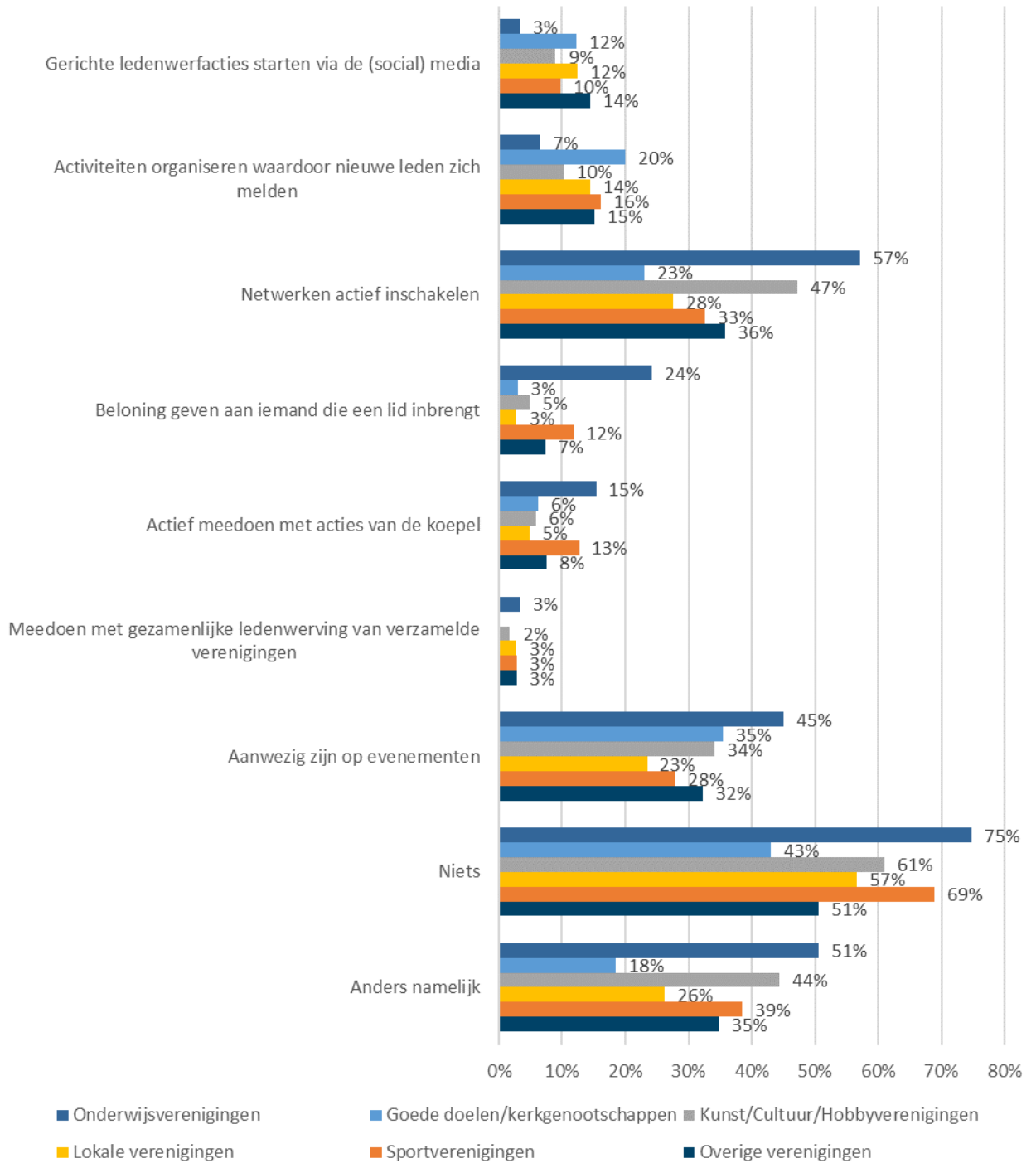
Ook voor leden van overige vrijwilligersverenigingen is de belangrijkste reden om af te melden de 'persoonlijke omstandigheden' van leden.

Andere redenen die zijn genoemd lopen meer uiteen dan bij de vorige typen verenigingen. Deze betreffen (in willekeurige volgorde):

- Tijdstip/locatie van bijeenkomsten niet (meer) haalbaar
- Geen tijd (meer)
- Andere (politieke) opvattingen ontwikkeld
- Leeftijd/overlijden
- Minder betrokkenheid voelen
- Andere bronnen/netwerken aanboren

Naast de reden van afmelden is uitgevraagd wat vrijwilligersverenigingen doen om het ledenaantal op peil te houden of te verhogen.

Vraag: Wat doet u om het aantal leden op peil te houden of te verhogen? (meerdere antwoorden mogelijk)

De meeste vrijwilligersverenigingen geven aan niets te doen om het ledenaantal op peil te houden of te verhogen. De reden hiervoor is niet achterhaald.

De verenigingen die wel zaken ondernemen kiezen met name voor het ‘aanwezig zijn op evenementen’ en het ‘actief inschakelen van het netwerk’.

Bij ‘anders, namelijk’ worden uiteenlopende zaken genoemd. In willekeurige volgorde zijn dat:

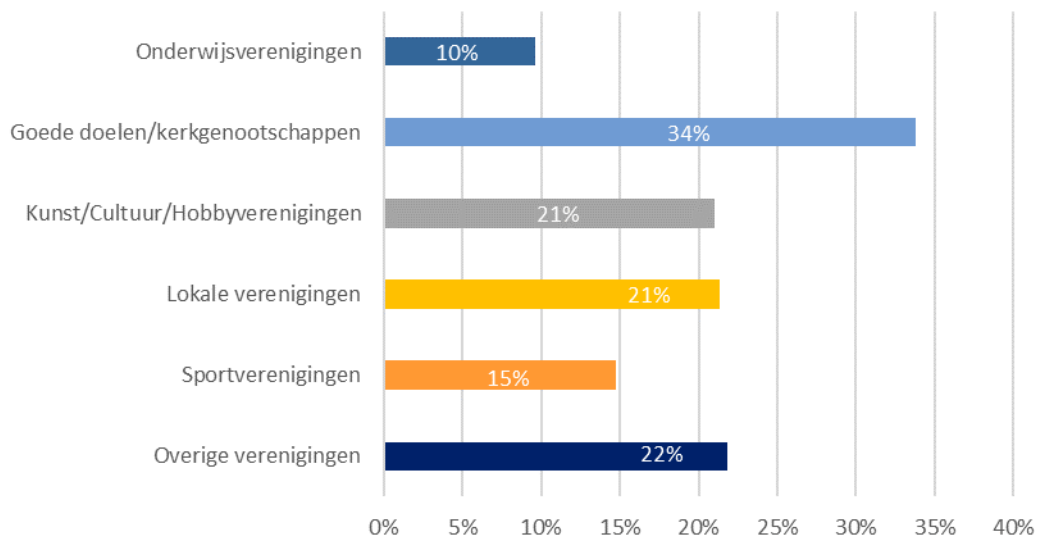
- Lidmaatschapskosten zo laag mogelijk houden
- Nieuwe leden actief begeleiden
- Lidmaatschap verplicht stellen (bijvoorbeeld bij vestiging op een bedrijventerrein)
- Open avonden/vergaderingen/bijeenkomsten organiseren om kennismaking mogelijk te maken

“Peter Noordhoek:

“Mensen blijven zich verenigen. Ten opzichte van het vorige onderzoek komt toch een zeker herstel naar voren van het totale verenigingsveld. Als in het kader van dit onderzoek ‘niets’ wordt ingevuld, dan roept dat wel vragen op, maar het is nog geen reden voor alarm.”

Vrijwilligers zetten zich vaak voor meerdere doelen in. Ook zijn ze, naast hun activiteiten voor (een) vereniging(en), soms actief als mantelzorger of verlenen ze zorgtaken. Er is gevraagd om een schatting te maken van hoeveel procent van de leden, naast het lidmaatschap, zich ook inzet als mantelzorger of andere zorgdiensten verleend.

Vraag: Kunt u een schatting geven van het % leden dat naast het lidmaatschap ook mantelzorg of andere diensten verleend als het gaat om zorg, vervoer en hulp voor degenen die onvoldoende voor zichzelf kunnen zorgen?

Bovenstaand overzicht laat zien dat de verwachting is dat een deel van de leden zich ook inzet als mantelzorger of andere zorgdiensten verleent. De omvang van het aantal leden verschilt per type vereniging. Goede doelen en kerkgenootschappen vermoeden dat ruim 30% van hun leden zich ook als mantelzorger inzet of andere zorgdiensten verleent.

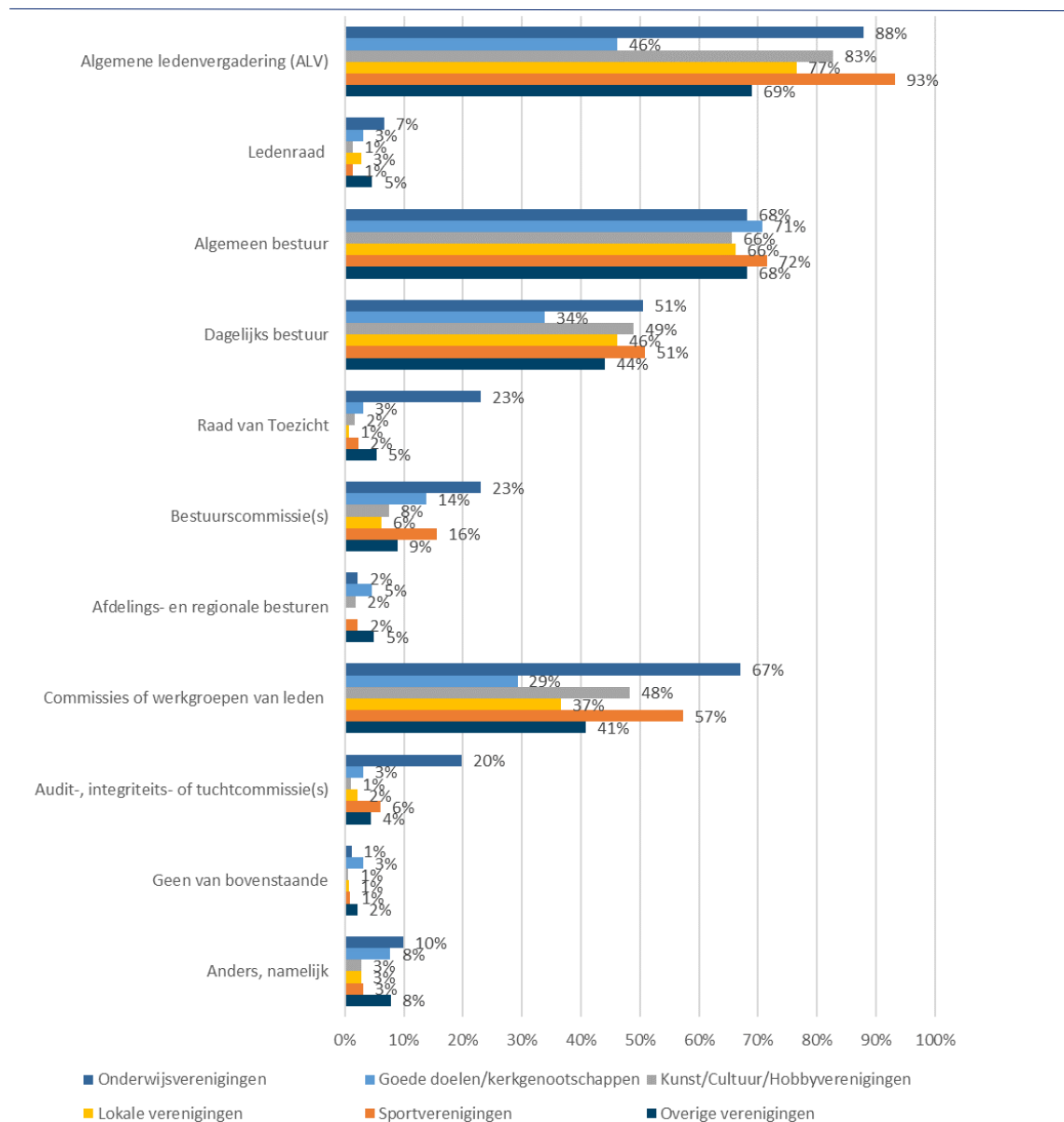
Bij kunst-, cultuur- en hobbyverenigingen, lokale verenigingen en overige verenigingen wordt vermoed dat ruim 20% zich in als mantelzorger of andere zorgdiensten verleent. Bij sportverenigingen is de aanname dat 15 % en bij onderwijsverenigingen dat ongeveer 10% van de leden dit doet.

“Peter Noordhoek:
“Een betere illustratie van de samenhang tussen het lidmaatschap van een vereniging en de bredere bijdrage is moeilijk te vinden. Een reden voor verenigingstrots.””

3.2 Bestuur

Aan de vrijwilligersverenigingen is gevraagd naar de samenstelling van het bestuur zelf, welke (bestuurs)organen de verenigingen hebben en hoe eenvoudig het is om deze te bemensen.

**Vraag: Welke (bestuurs)organen heeft uw vereniging?
 (meerdere antwoorden mogelijk)**

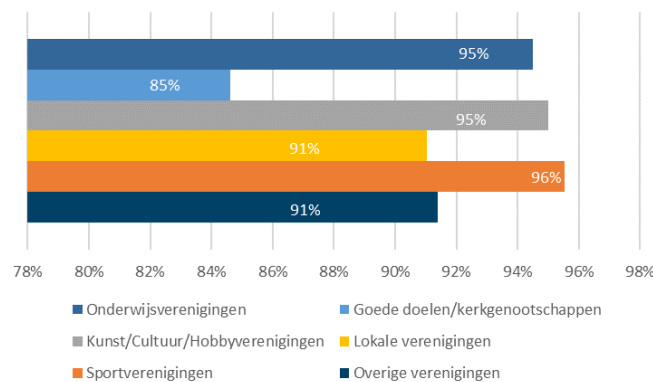

De meeste verenigingen hebben een algemene ledenvergadering (ALV) en een Algemeen bestuur. Daarnaast hebben veel verenigingen een Dagelijks bestuur en verschillende commissies of werkgroepen, die worden bemenst door leden. Onderwijsverenigingen hebben vaker een Raad van Toezicht en of een audit-, integriteits- of tuchtcommissie. De overige (bestuurs)organen zijn bij de verenigingen ongeveer gelijk vertegenwoordigd.

Vervolgens is gevraagd of de huidige organisatievorm nog volstaat.

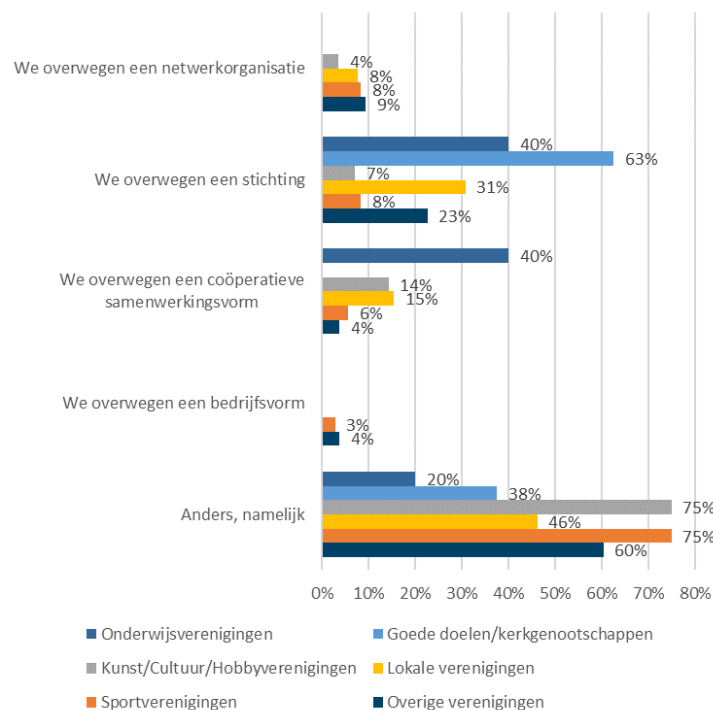
Vraag: Denkt u dat de huidige organisatievorm nog steeds past om uw doelstelling te verwezenlijken?

let op: as is aangepast

Voor gemiddeld 92% van de vrijwilligersverenigingen volstaat de huidige organisatievorm.

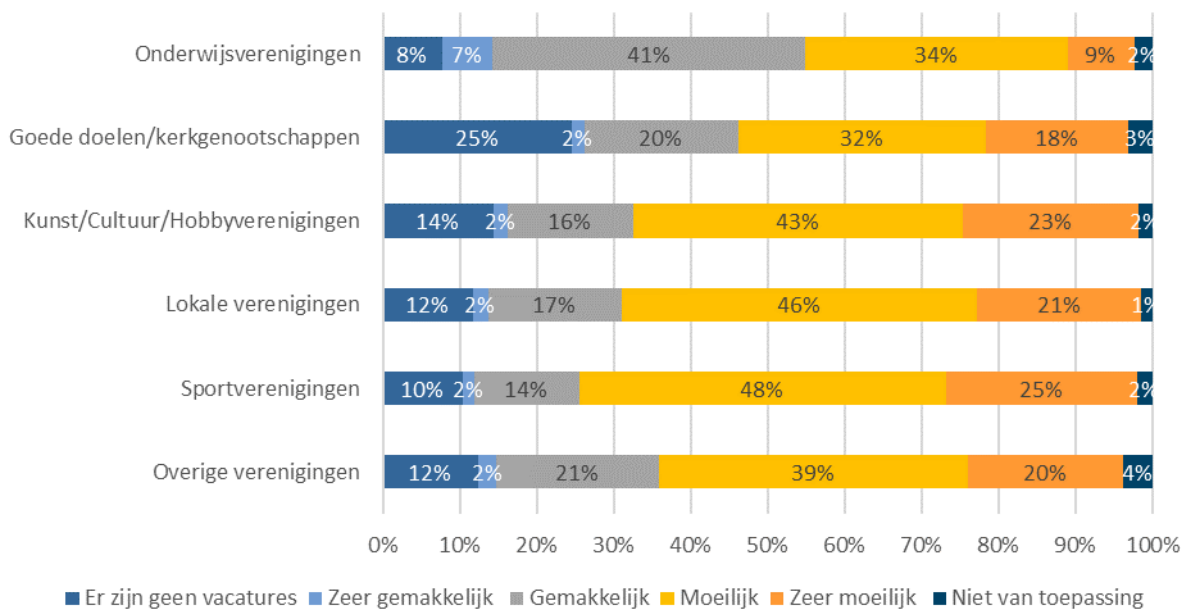
Een relatief kleine groep overweegt wel een andere organisatievorm. De overwegingen van de verenigingen die wel over een andere organisatievorm nadenken, verhouden zich zoals in het volgende overzicht.

Een relatief groot deel van die verenigingen heeft ‘anders, namelijk’ aangegeven en dat is veelal om aan te geven dat ze nog niet weten wat een goed alternatief zal zijn. Ook worden zaken genoemd als ‘we zijn aan het onderzoeken of een andere organisatievorm beter zou kunnen passen’.

Vervolgens is gevraagd hoe eenvoudig het is om vacatures in besturen en commissies vervuld te krijgen.

Vraag: Hoe gemakkelijk is het voor u om vacatures in het besturen & commissies te vervullen?

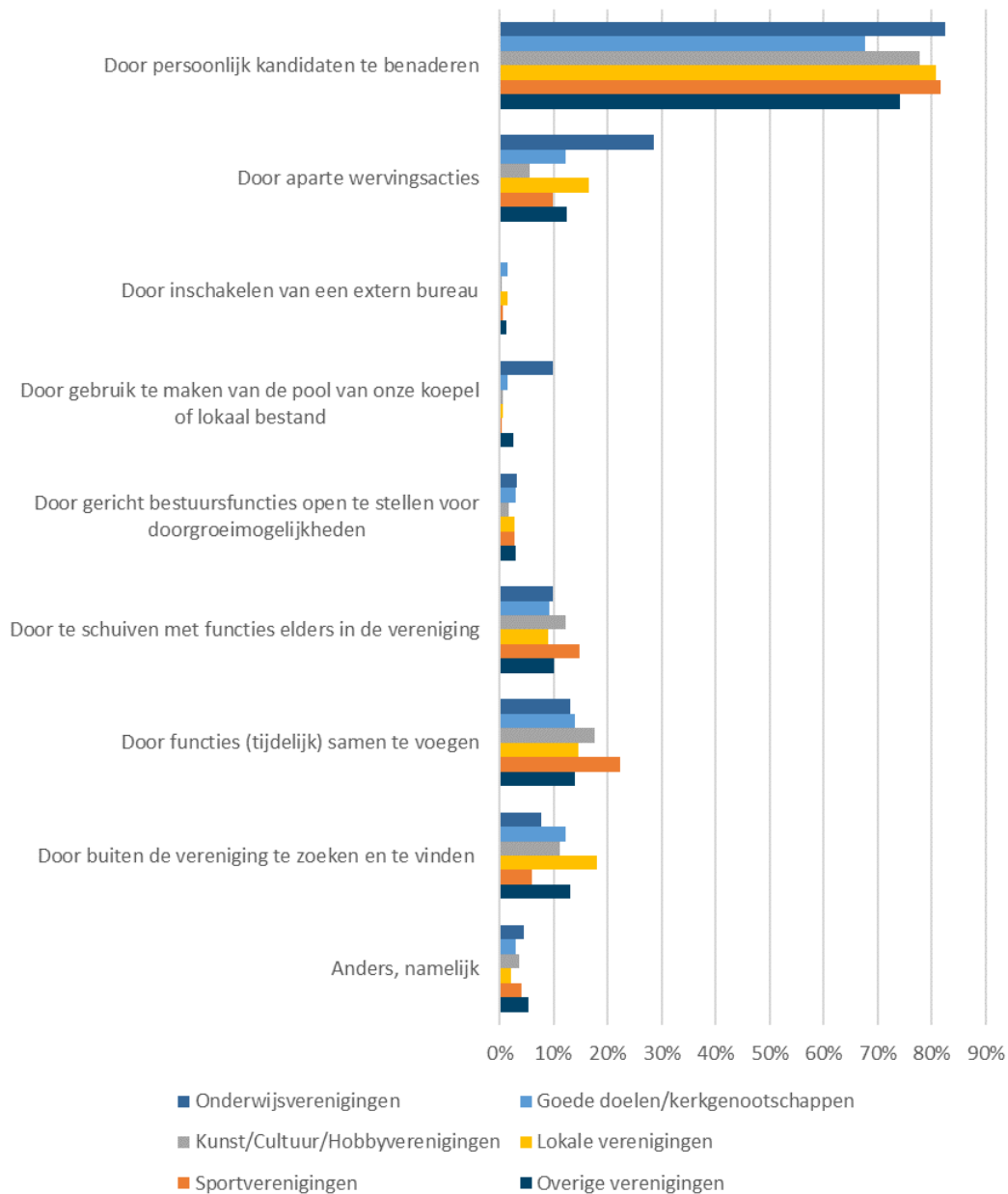

Goede doelen en kerkgenootschappen geven het meest aan dat er geen sprake is van vacatures. Wanneer zij echter toch vacatures hebben, geeft 50% van deze groep verenigingen aan het moeilijk tot zeer moeilijk te vinden om deze vacatures te vervullen.

Sportverenigingen hebben de meeste moeite met het vervullen van vacatures in besturen en commissies. Onderwijsverenigingen lijken daar het minste moeite mee te hebben.

Aansluitend is gevraagd wat vrijwilligersverenigingen doen om vacatures in besturen vervuld te krijgen.

**Vraag: Hoe lukt het u om bestuursfuncties te vervullen?
(meerdere antwoorden mogelijk)**

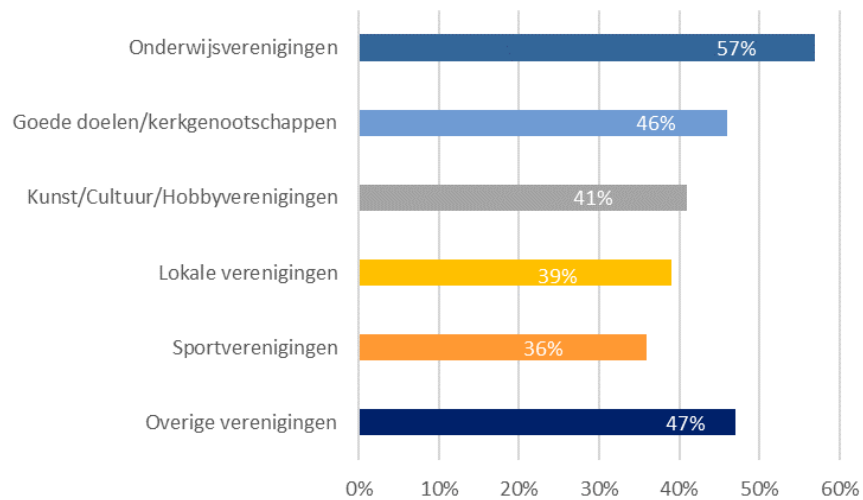
Het ‘persoonlijk benaderen van kandidaten’ voor bestuursfuncties wordt door alle vrijwilligersverenigingen het meest ingezet. Daarnaast worden functies soms (tijdelijk) samengevoegd. Ook worden ‘aparte wervingsacties’ ingezet en wordt er ‘buiten de vereniging gekeken naar bemensing van bestuursfuncties’.

“Peter Noordhoek:

“Persoonlijke benadering (in eigen netwerk) is van oudsher de meest effectieve manier om vacatures te vervullen. Dit stimuleert echter niet altijd de diversiteit in het bestuur. Het gevaar is dat er een patstelling komt met aan de ene kant niet genoeg gelijkgestemden en aan de andere kant velen die niet meekomen in de netwerken van de verenigingswereld. Extra inspanningen om buiten de eigen kring te zoeken blijven nodig.”

Omdat niet alle besturen een zittingstermijn hanteren is gevraagd of de vereniging dit doet.

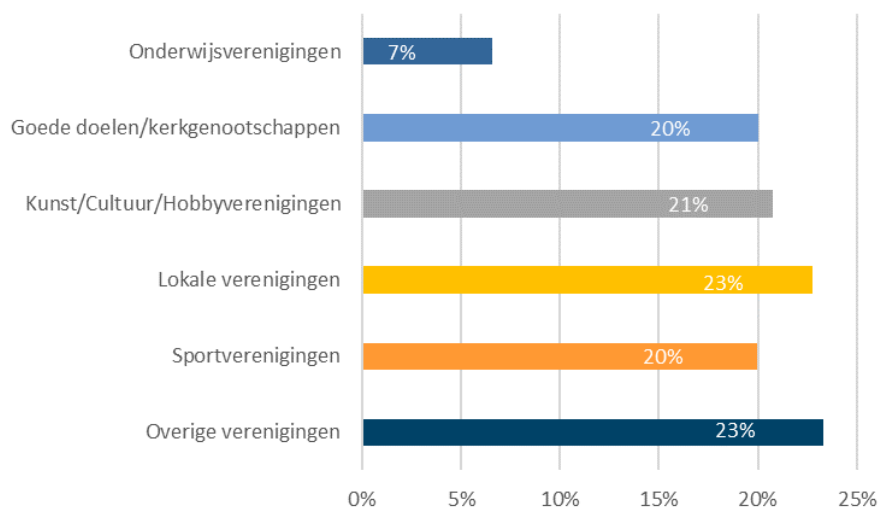
Vraag: Heeft uw vereniging een maximale zittingstermijn bepaald?

Gemiddeld 45% van de vrijwilligersverenigingen heeft een maximale zittingstermijn bepaald. De verenigingen die hebben deelgenomen geven aan dat deze termijn kan variëren van twee tot zestien jaar. In een aantal gevallen is er ook sprake van een maximaal aantal termijnen. Deze termijnen variëren van twee tot drie keer. Ook zijn er verenigingen die weliswaar een maximale termijn hanteren, maar ook de optie tot verlenging hanteren.

Gezien de vacatures kan het gebeuren dat termijnoverschrijdingen geaccepteerd moeten worden om de bestuursfunctie vervuld te laten. Aan de verenigingen die een maximale zittingstermijn voor bestuursfuncties hebben bepaald, is daar naar gevraagd.

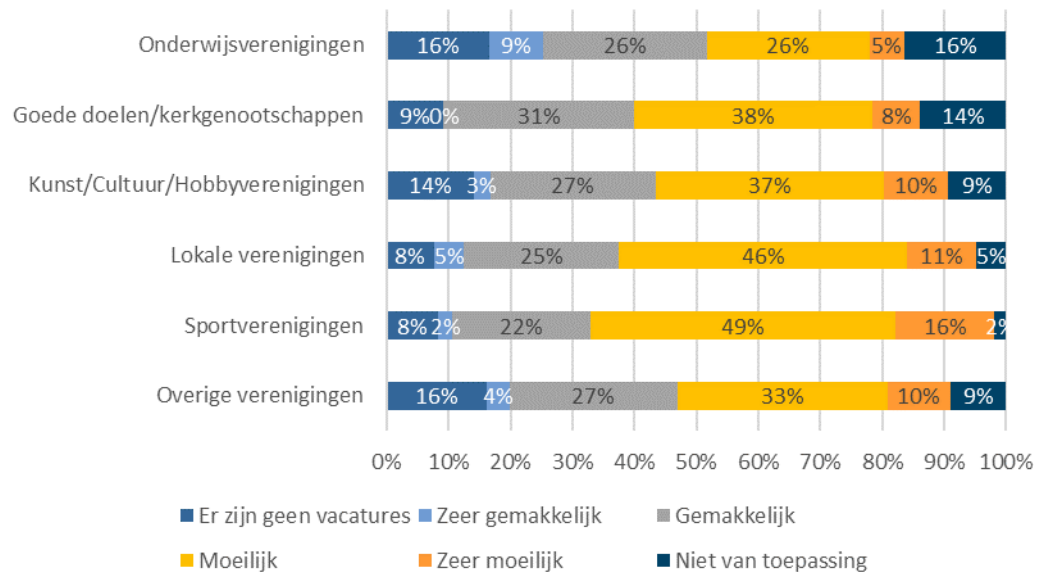
Vraag: Bent u wel eens gedwongen termijnoverschrijdingen te accepteren vanwege een gebrek aan nieuwe bestuurders?

Het gedwongen accepteren van termijnoverschrijdingen gebeurt bij alle vrijwilligersverenigingen. Onderwijsverenigingen hebben dat het minst vaak hoeven doen.

Dat lijkt in lijn met hun antwoorden dat ze minder vacatures hebben en ook minder moeite hebben met het vervullen van vacatures. Voor vrijwilligersverenigingen is het ook een uitdaging om de vacatures voor vrijwilligers(functionies) te vervullen. Ook daar is naar gevraagd.

Vraag: Hoe gemakkelijk is het voor u om vacatures voor vrijwilligers(functionies) te vervullen?

Ook met het vervullen van vrijwilligersfunctionies lijken onderwijsverenigingen het minst moeite te hebben. Voor alle andere vrijwilligersverenigingen lijkt dit een meer grote moeite te vormen.

Tenslotte is gevraagd of de verenigingen mogelijkheden zien, om de last voor vrijwilligers, die komt bij de rol die ze voor de vereniging vervullen, te verkleinen. Dit is middels een open vraag achterhaald.

Vraag: Welke mogelijkheden ziet u om de last voor vrijwilligers te verkleinen?

Hierop is breed en afwisselend gereageerd. De meeste verenigingen hebben niet gereageerd of hebben geen ideeën hiervoor. De overige reacties zijn als volgt te groeperen:

Begeleiding van vrijwilligers:

- Zorgen dat er een goed aanspreekpunt is
- Duidelijk verwachtingen en mogelijkheden communiceren
- Waardering uitspreken

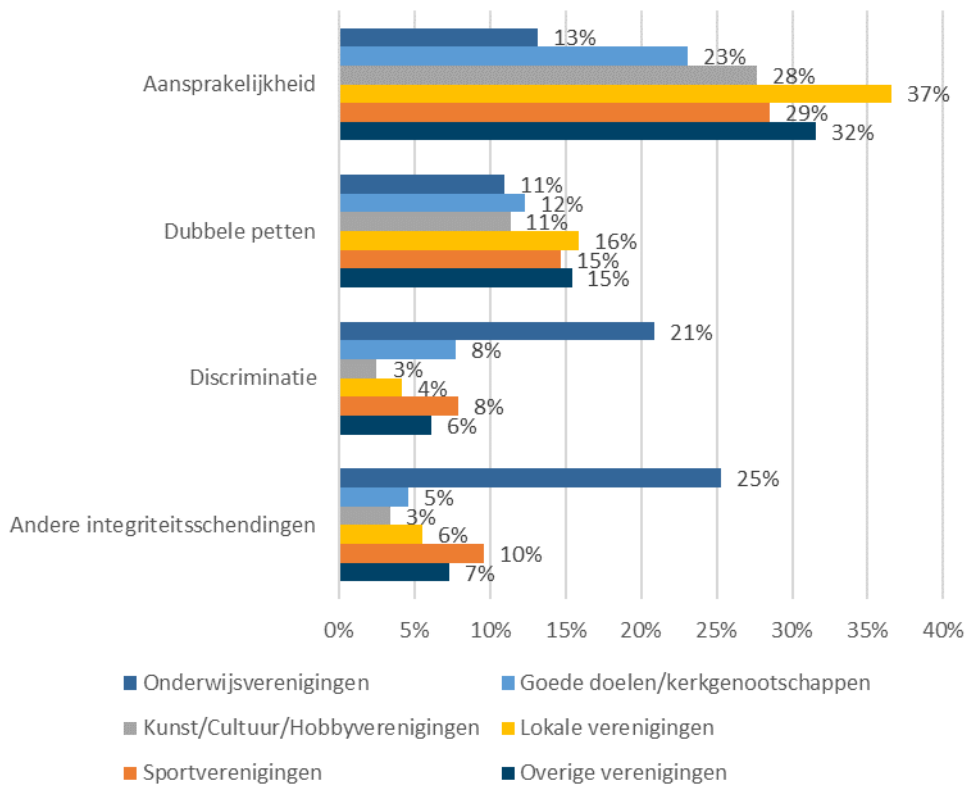
Interne organisatie:

- Goed faciliteren, investeren in (digitalisering van) processen
- Professionals inhuren waar nodig (wel middelen voor hebben)
- Voldoende vrijwilligers hebben/meer vrijwilligers die hetzelfde werk kunnen doen, zodat niet alles op een paar schouders komt
- Meer commissies/breder bestuur en taken verkleinen
- Alleen ondersteuning vragen wanneer het echt nodig is
- Minder vergaderen
- Projectmatig werken en beter plannen

3.3 Risico's en regelgeving

Verenigingen hebben met uiteenlopende risico's te maken. Een van de risico's vloeit voort uit de aansprakelijkheid van verenigingen. Daarom is gevraagd wat verenigingen zelf inzien als risico's en wat ze doen om de risico's te beperken.

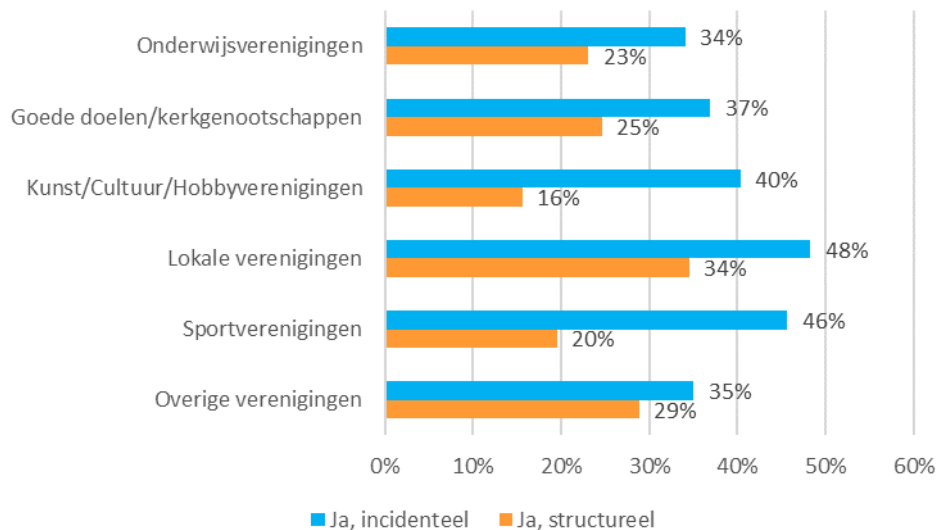
Vraag: Wordt binnen uw vereniging door (bestuurs)leden zorg uitgesproken over: (meerdere antwoorden mogelijk)

De meeste vrijwilligersverenigingen spreken hun zorgen uit over 'aansprakelijkheid' die bij verenigingen ligt. Onderwijsverenigingen spreken daarnaast, meer dan andere vrijwilligersverenigingen, zorg uit over 'discriminatie' en 'andere integriteitsschendingen'. Tussen de 11 en 16% van de verenigingen geeft aan dat 'dubbele petten' een thema is.

Vervolgens is gevraagd naar samenwerkingen met andere verenigingen in het kader van belangenbehartiging richting overheden.

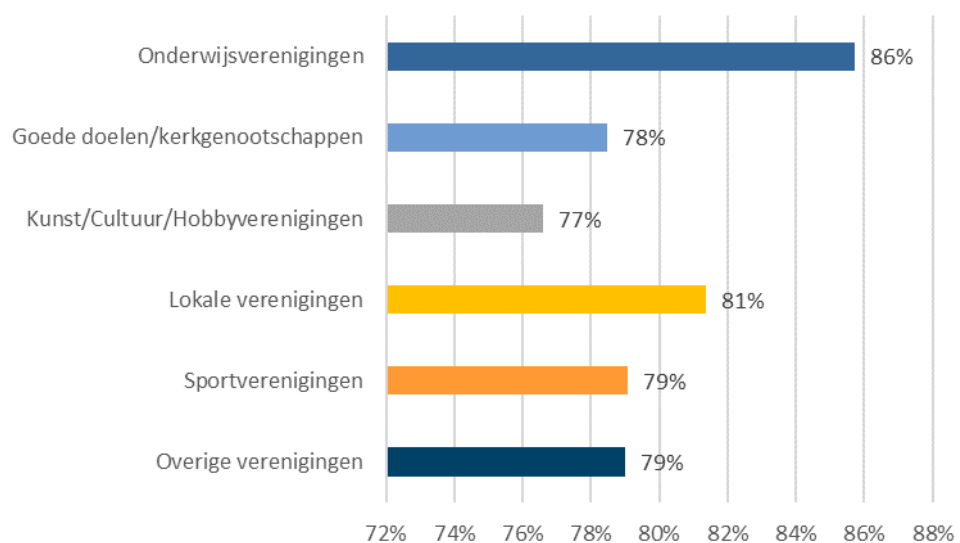
Vraag: Werkt u samen met andere verenigingen voor de belangenbehartiging richting gemeente of (lokale) overheid? (meerdere antwoorden mogelijk)

Ongeveer 30% van alle vrijwilligersverenigingen werkt niet samen in het kader van belangenbehartiging richting gemeente of (lokale) overheid. Van de verenigingen die wel samenwerken doet ruim 45% dit voornamelijk incidenteel.

Ook is verenigingen gevraagd of zij voldoende zijn voorbereid op bepaalde incidenten.

Vraag: Is de vereniging voldoende voorbereid op incidenten met betrekking tot veiligheid, integriteit, financieel of anders?

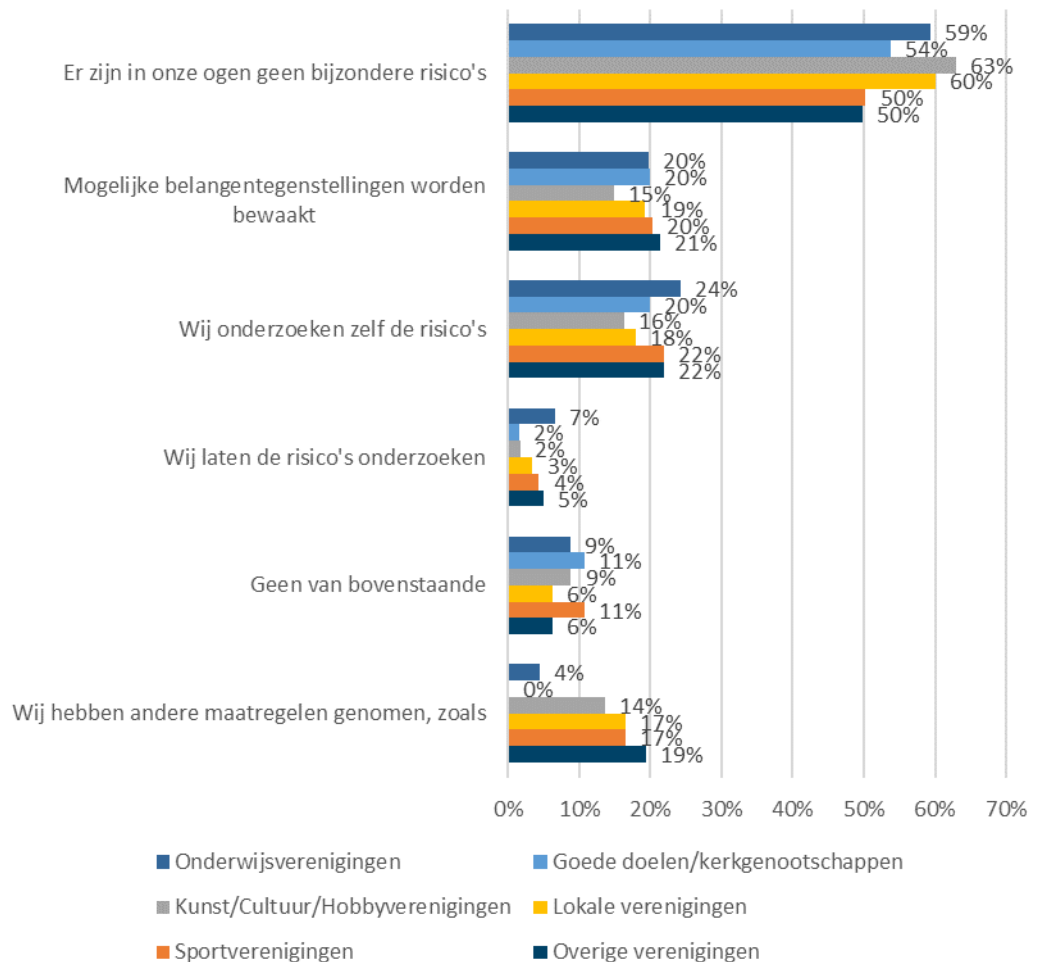

let op, de as is aangepast

Gemiddeld 80% van de vrijwilligersverenigingen vindt dat zij voldoende is voorbereid op incidenten. Wanneer echter de aanvullende antwoorden worden bekeken, is het de vraag of verenigingen deze incidenten voldoende overzien. Opmerkingen als ‘dat geldt voor ons niet’, ‘dat weet je pas, wanneer het zo ver is of ‘dat is lastig in te schatten’ doen anders vermoeden dan voldoende voorbereid zijn op. Het antwoord op de volgende vraag lijkt dat te onderschrijven.

Verenigingen hebben met uiteenlopende risico's te maken. Een van de risico's vloeit voort uit de aansprakelijkheid van verenigingen. Daarom is gevraagd wat verenigingen in dit kader doen om de risico's te beperken.

Vraag: Hoe zijn risico's omtrent aansprakelijkheid beperkt binnen uw vereniging? (meerdere antwoorden mogelijk)

Gemiddeld bijna 56% van de vrijwilligersverenigingen die hebben deelgenomen aan dit onderzoek, geeft aan in hun ogen geen bijzondere risico's te ervaren.

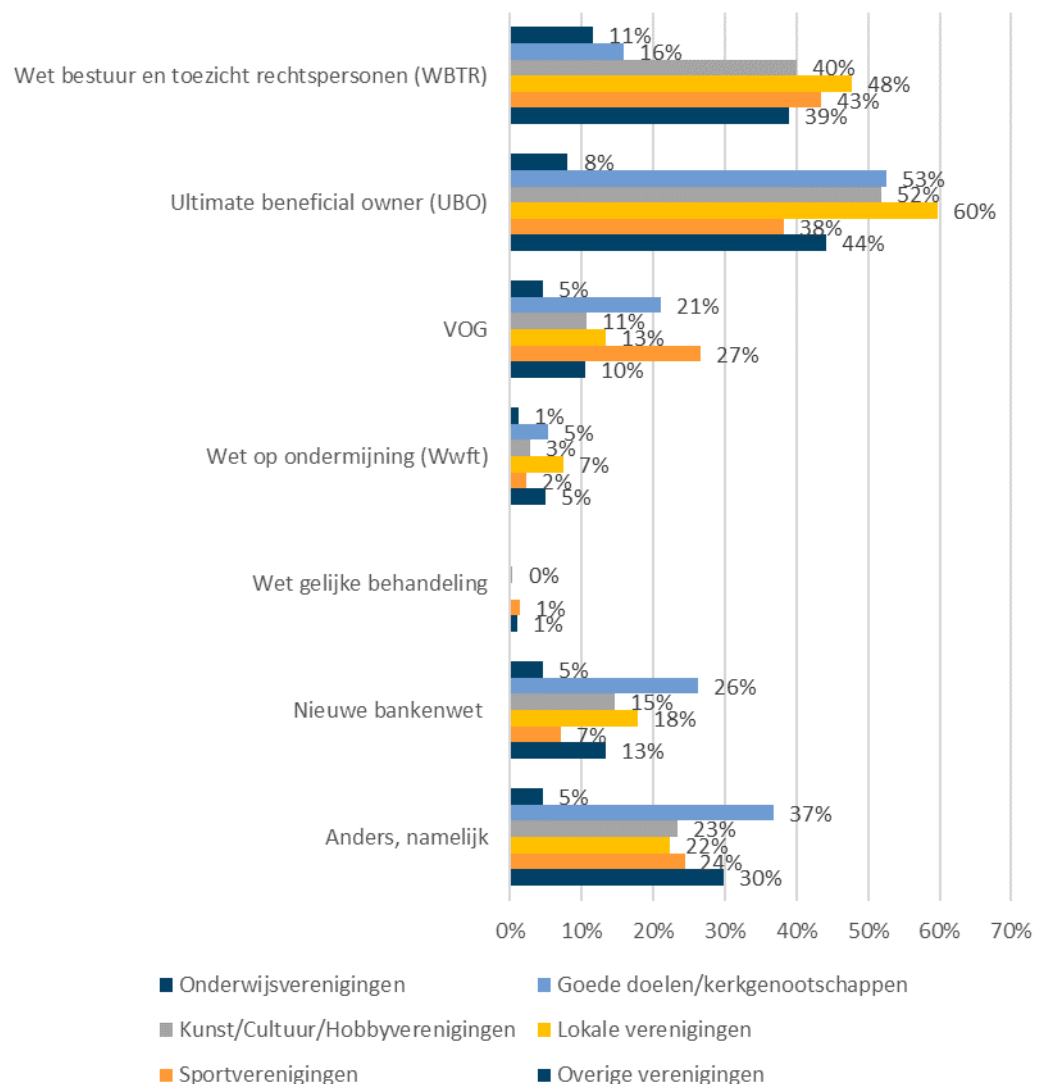
De verschillende vrijwilligersverenigingen hebben uiteenlopende acties ondernomen om de risico's te beperken. Het meest wordt ingezet op het zelf onderzoeken van de risico's en het bewaken van belangen tegenstellingen.

De andere maatregelen die zijn genoemd betreffen het sluiten van verzekeringen, toepassen van het vier-ogenprincipe, het aanstellen van een vertrouwenspersoon en het streng zijn op de VOG.

Om risico's te beperken wordt steeds meer wetgeving ontwikkeld. Voor verenigingen kan dit ook beperkend of hinderend werken. Daarom is gevraagd naar de impact van verschillende wetgeving.

Vraag: Verenigingen kunnen hinder ervaren van wetgeving. Van welke ervaart uw vereniging momenteel hinder?
(meerdere antwoorden mogelijk)

Gemiddeld 62% van de vrijwilligersverenigingen geeft aan geen hinder te hebben van de genoemde wetgeving. De genoemde zaken bij 'anders, namelijk', doen echter anders vermoeden. Daar worden zaken beschreven die wel degelijk een gevolg zijn van de genoemde wetten, maar die niet als zodanig worden herkend of waarvan mogelijk niet bekend is, dat het een gevolg is van een van de genoemde wetten.

Tevens wordt aangegeven dat het onbekend is of de vereniging wel aan deze wetten moet voldoen of wordt er zelfs gesteld dat deze niet van toepassing zijn voor de vereniging. Er heerst nogal wat onduidelijkheid hieromtrent. Wanneer er wel hinder wordt ondervonden, is dat met name door de verplichte registratie in het UBO-register en de zaken die voortvloeien uit de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen (WBTR).

De hinder die wordt ervaren met betrekking tot de registratie in het UBO-register komt vooral voort uit het ingewikkelde traject of proces dat doorlopen moet worden om het te regelen.

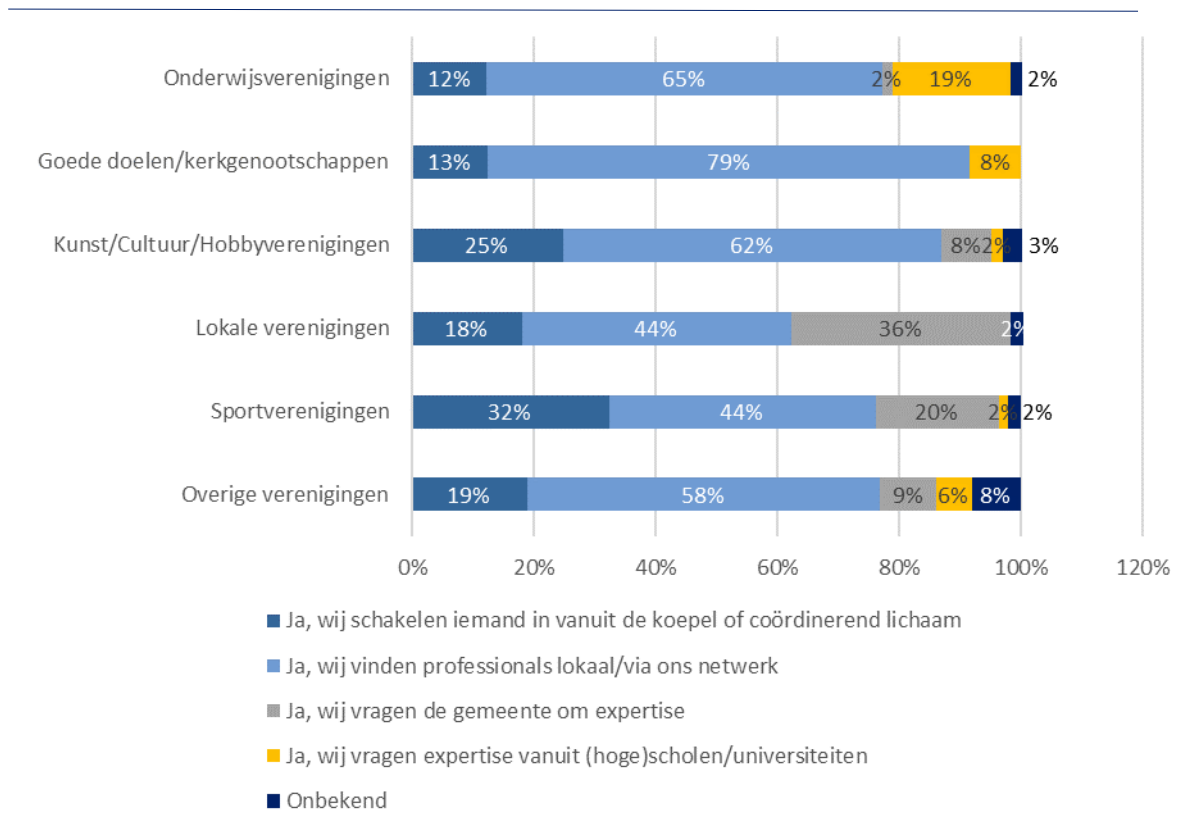
Voor de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen (WBTR) geldt met name dat kleinere verenigingen dit erg omslachtig vinden en de beperking van de risico's zelf (waarvoor de wet ontwikkeld is) niet zien of niet ervaren.

Andere regelgeving die door verschillende verenigingen wordt genoemd is de AVG. Daarnaast worden specifieke voorbeelden genoemd als de horecawet, verkrijgen van de ANBI-status, de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (WKKGZ) en de Werkgroep Infectie Preventie (WIP). Ook is het verkrijgen van vergunningen vaak een lang, tijdrovend en ingewikkeld proces.

Bij 'anders, namelijk' wordt eveneens aangegeven dat de manier waarop zaken geregeld moeten worden de beperkende factor bepaalt. Denk hierbij ook aan de gevolgen van de nieuwe wetgeving op het terrein van banken en financiële instellingen, waardoor eenvoudige zaken als het wisselen van penningmeester complexer is geworden.

Vervolgens is er gevraagd naar het inschakelen van professionals voor verenigingszaken.

Vraag: Schakelt uw vereniging professionals in voor verenigingszaken, afgezien van de leden?

Gemiddeld 57% van de vrijwilligersverenigingen schakelen geen externe expertise in voor hun verenigingszaken. Wanneer zij dit wel doen wordt dit veelal gedaan bij professionals die ze lokaal (of via hun netwerk) kennen.

Lokale vrijwilligersverenigingen schakelen het meest vaak hulp of expertise in van de gemeente. Ongeveer 12% van de onderwijsverenigingen schakelt hulp in van (hoge)scholen en of universiteiten. Sportverenigingen weten het vaakst hun koepel hiervoor te vinden.

Tevens is gevraagd hoe het verenigingen makkelijker gemaakt kan worden door instanties. Dit is middels een open vraag achterhaald.

Vraag: Hoe kan het u als vereniging makkelijker gemaakt worden door instanties zoals banken, gemeenten en belastingdienst?

Deze vraag is breed en afwisselend beantwoord. De meeste verenigingen hebben niet gereageerd of hebben geen ideeën hiervoor. De overige reacties zijn als volgt te groeperen:

Financiën:

- Stel meer subsidies beschikbaar
- Meer hulp bij subsidieaanvragen
- Maak beloning voor vrijwilligers eenvoudiger
- (Bank)kosten verlagen

Regeldruk:

- Zorg voor minder wet- en regelgeving
- Zorg dat activiteiten die voortvloeien uit verplichte wet- en regelgeving eenvoudig zijn/geregeld kunnen worden
- Plaats de wet- en regelgeving in perspectief van de omvang van de vereniging
- Gemeenten kunnen verenigingen beter faciliteren/verenigingenloket

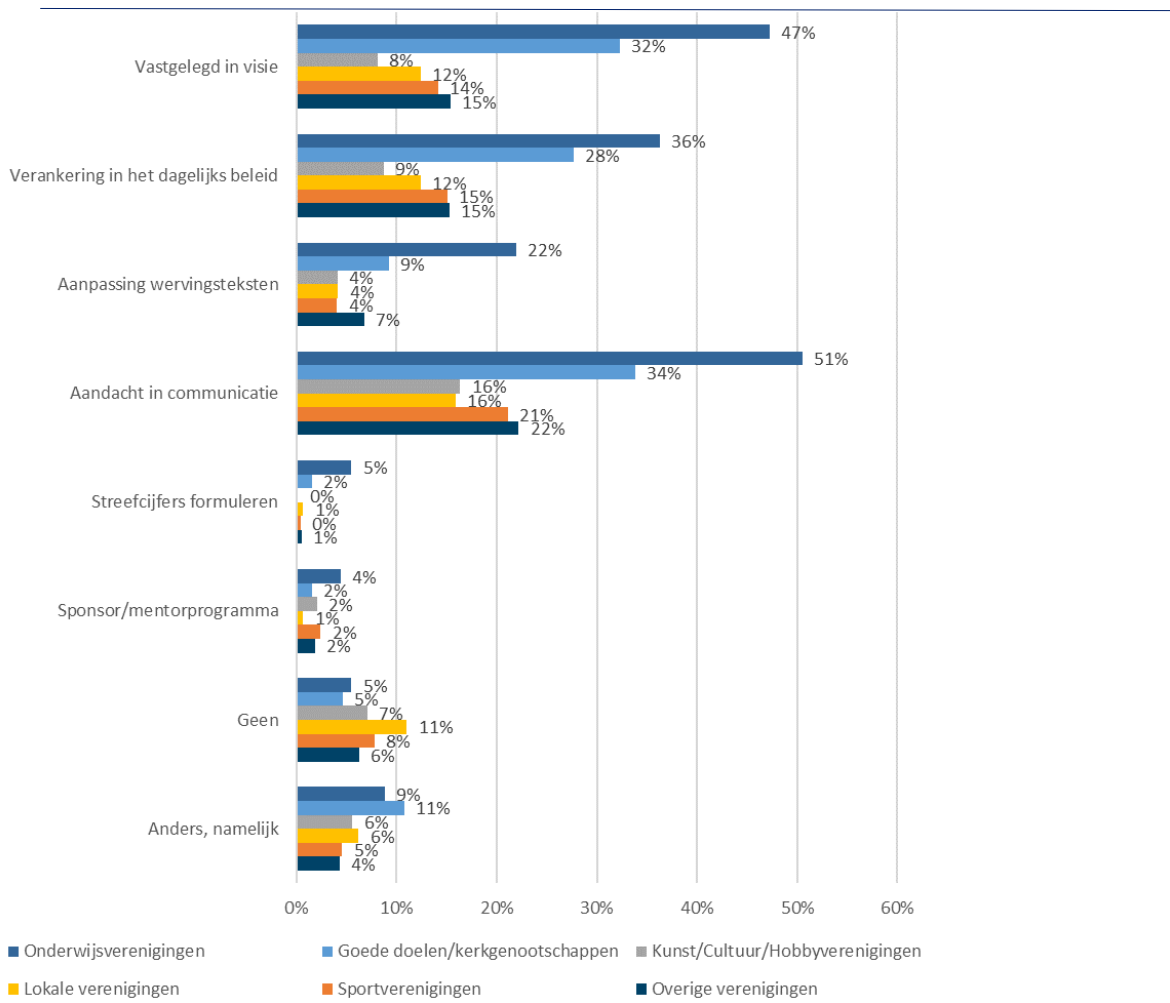
“Peter Noordhoek:

“Regels komen er niet zonder reden en verdienen het op inhoud te worden besproken. Wel komen hier twee ontwikkelingen samen: allereerst de stapeling van te veel sectorale en specifieke regels, ook vanuit verenigingen zelf. Daarnaast is er sprake van te veel algemene ‘generieke’ regels die zonder direct aanwijsbare aanleiding alle verenigingen (en stichtingen) raken. Zo is ‘witwasbestrijding’ op zich helaas nodig, maar zijn de eisen glashard voor alle verenigingen en hun bestuurders.

Net zoals niet hard gemaakt kan worden in hoeverre verenigingen daadwerkelijk gebruikt worden voor witwaspraktijken, is de verenigingswereld collectief nog onvoldoende in staat de schade ervan te duiden en over te brengen op de regelmakers. Dit zorgt voor een patstelling in het debat over de regeldruk op verenigingen. Terwijl deze situatie voortduurt en de regels (te) algemeen blijven, doen verenigingen er goed aan samen op te trekken en ondersteuning te bieden aan hun leden.”

Indien een vereniging heeft aangegeven (ook) lokaal actief te zijn, is hen gevraagd waar zij de financiën voor een (extra) maatschappelijke activiteit vandaan halen.

Vraag: Als u een (extra) maatschappelijke activiteit wilt organiseren, waar haalt u dan de financiën vandaan? (meerdere antwoorden mogelijk)

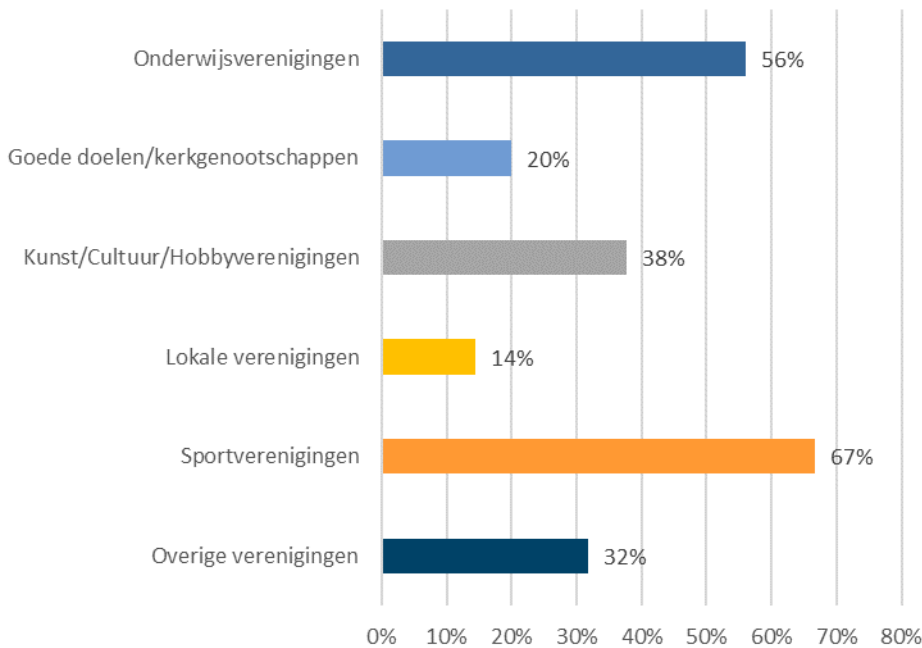
Ook hier zetten lokale verenigingen hun netwerk binnen de gemeente in. Dit kan het netwerk bij de lokale overheid zijn, maar ook bij de lokale middenstand. Zij doen dit bijna twee maal zo vaak als de andere vrijwilligersverenigingen.

Onderwijsverenigingen organiseren vaker activiteiten waar ze geld voor de deelname voor vragen. Sportverenigingen doen dit ook vaker.

Gemiddeld 23% van de vrijwilligersverenigingen organiseert sponsoractiviteiten om een (extra)maatschappelijke activiteit te kunnen organiseren.

Een bron van inkomsten om de kosten te dekken is het lidmaatschap. De verenigingen is gevraagd naar hun lidmaatschappen.

Vraag: Kent uw vereniging verschillende vormen van lidmaatschap?

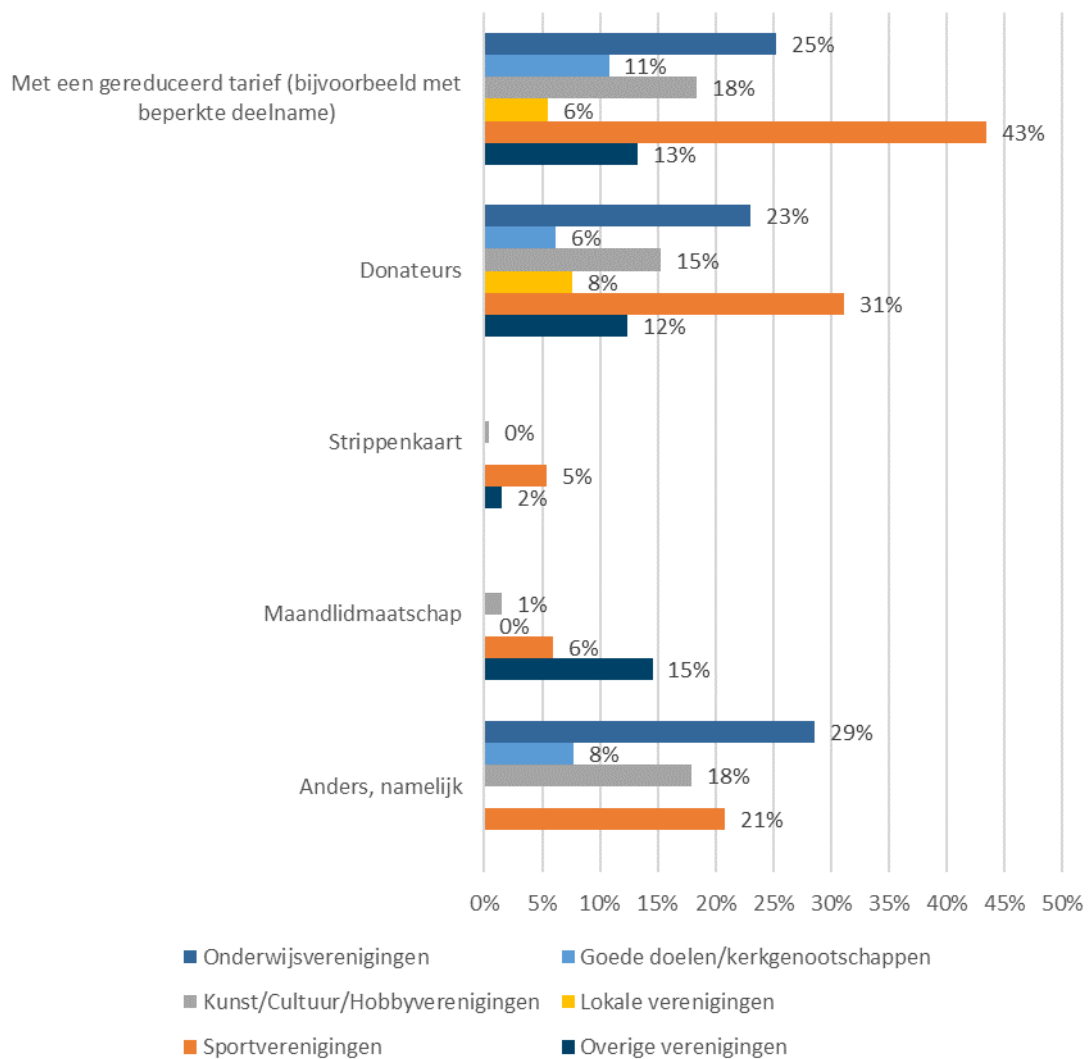
Van alle vrijwilligersverenigingen kent 45% verschillende vormen van lidmaatschap. Sportverenigingen en onderwijsverenigingen kennen het meest verschillende vormen. Van de lokale verenigingen kent slechts 14% meerdere vormen van lidmaatschap.

“Peter Noordhoek:

“Bij het invullen van deze vragen laten de verenigingen zien dat er heel veel vormen van individuele kortingen beschikbaar zijn. Het valt op dat weinig op groepsniveau wordt gedaan. Waarom niet andere verenigingen benaderen om bij elkaar voordelig lid te worden. Waarom niet vertegenwoordigers van groepen benaderen om groepskorting te geven?”

Indien er sprake is van meerdere vormen van lidmaatschap, is gevraagd, welke vormen de vereniging kent.

**Vraag: Welke alternatieve lidmaatschappen kennen jullie?
(meerdere antwoorden mogelijk)**

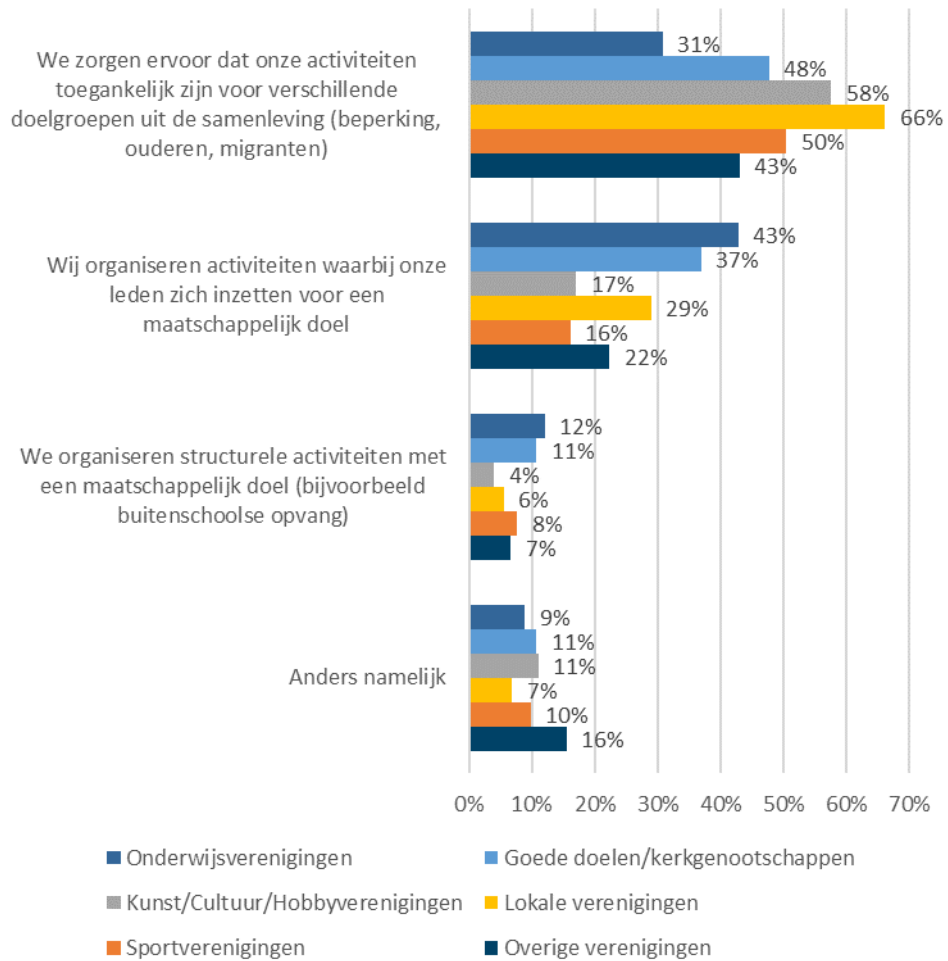

De verschillende vormen van verschillende lidmaatschappen binnen een vereniging lopen per type vrijwilligersvereniging erg uiteen.

Lokale verenigingen kennen de minste varianten, terwijl sportverenigingen en kunst-, cultuur en hobbyverenigingen de meeste varianten kennen, alhoewel die laatste groep in mindere mate de verschillende lidmaatschappen toepast.

Vervolgens is gevraagd of verenigingen ook activiteiten organiseren om de maatschappelijke rol van de vereniging te vergroten.

Vraag: Organiseren jullie ook activiteiten om de maatschappelijke rol van de vereniging te vergroten? (meerdere antwoorden mogelijk)

De meeste verenigingen organiseren activiteiten om de maatschappelijke rol te vergroten.

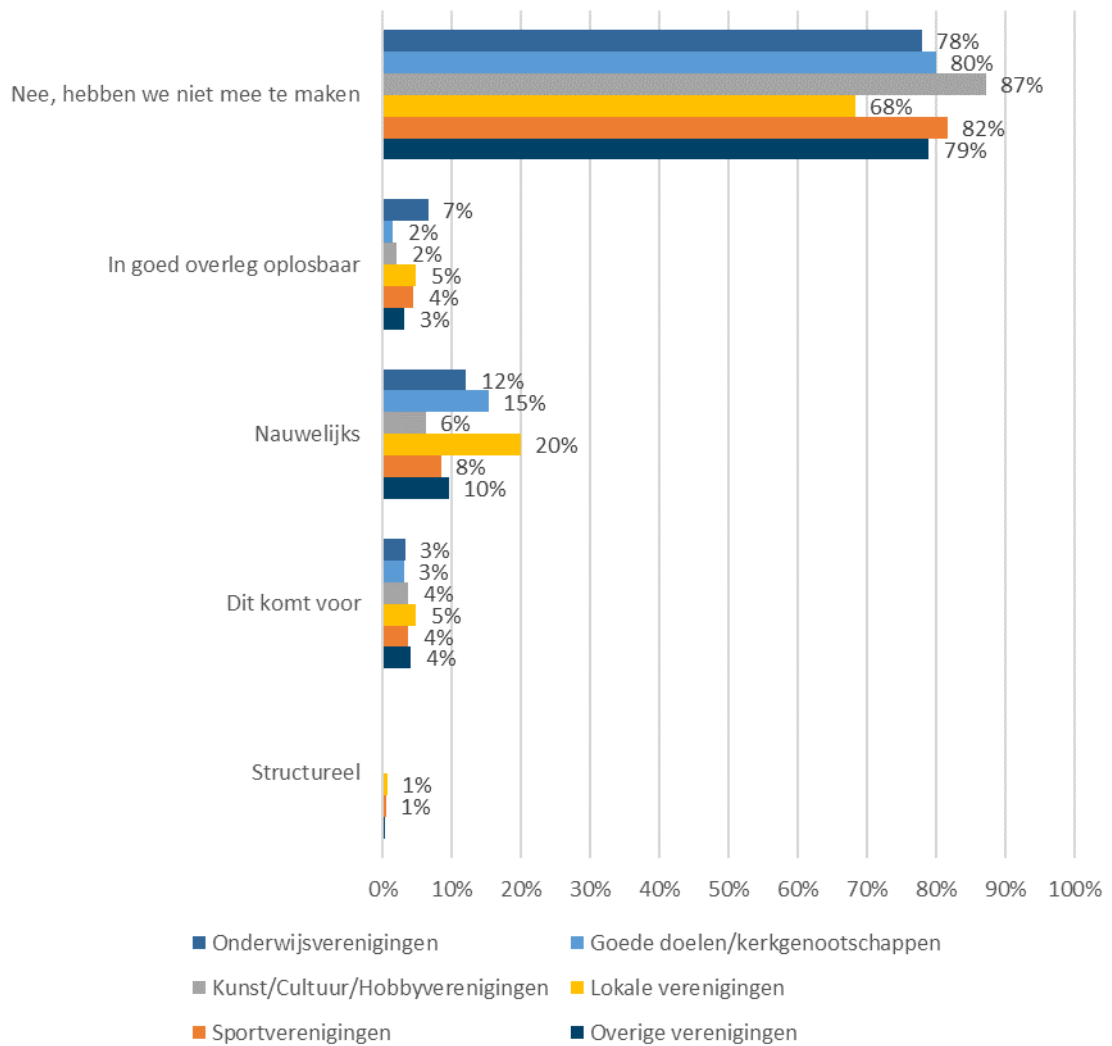
Het 'toegankelijk maken voor verschillende (al dan niet beperkte) doelgroepen' ligt voor de meeste verenigingen het meest binnen hun bereik. Gemiddeld de helft van de verenigingen doet dit, waarbij lokale verenigingen dit het meest vaak doen.

Onderwijsverenigingen organiseren ook nog eens het meest vaak verschillende 'activiteiten waarbij de leden zich inzetten voor een maatschappelijk doel'.

Bij 'anders, namelijk' worden veel zaken genoemd die gericht zijn op de interne verbinding, sociale cohesie en saamhorigheid van de vereniging.

Omdat activiteiten soms ook lokaal weerstand kunnen oproepen, is er gevraagd of daar bij de verenigingen sprake van is.

**Vraag: Zijn er activiteiten van de vereniging die lokaal weerstand oproepen?
(meerdere antwoorden mogelijk)**

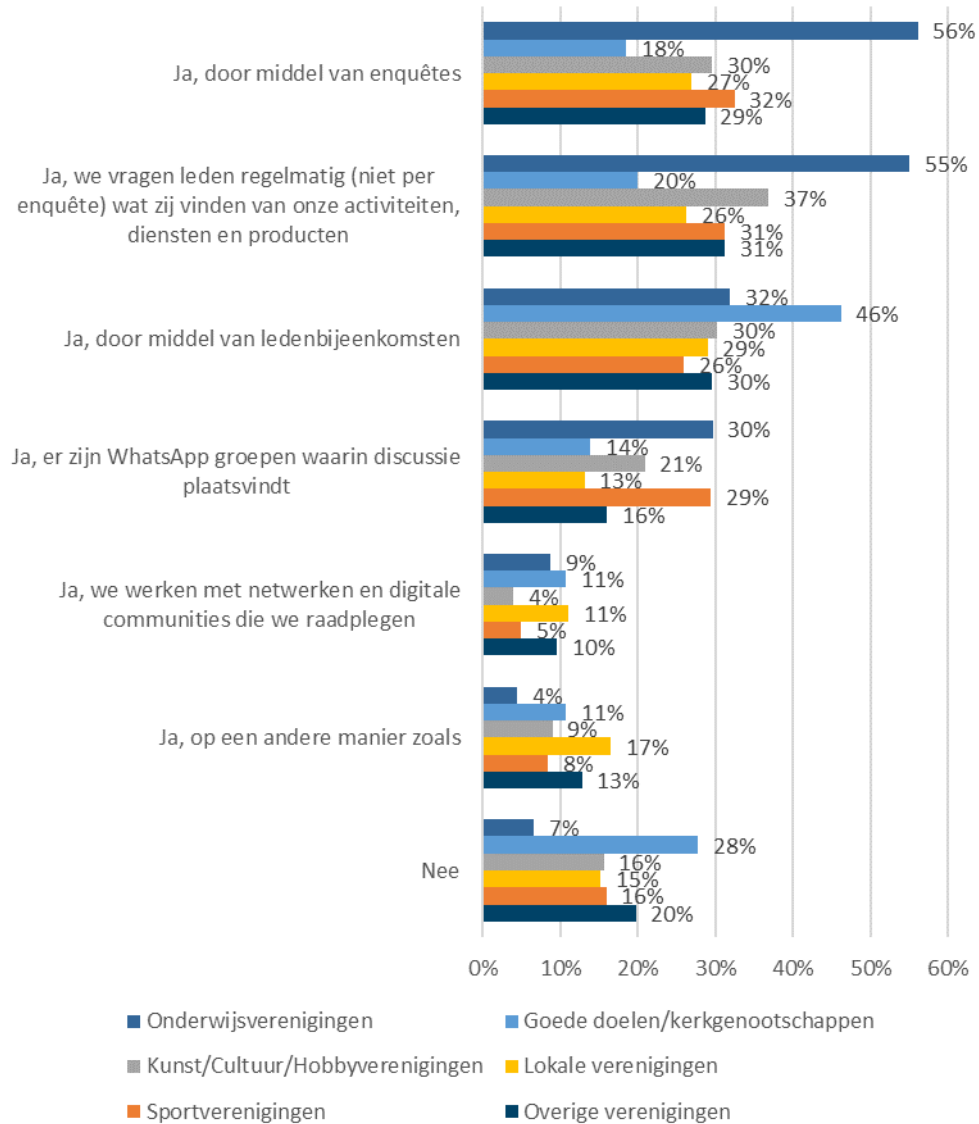

De meeste verenigingen komen dat niet of nauwelijks tegen. Slechts 1% van de lokale en 1% van de sportverenigingen geeft aan dat dit structureel voorkomt. Er is niet naar voorbeelden hiervan gevraagd.

Aan de verenigingen is ook gevraagd of en zo ja, hoe ze aan ledenraadpleging doen, naast de officiële vergaderingen.

Vraag: Doet uw vereniging ook aan ledenraadpleging – naast de officiële vergaderingen zoals de ALV/ledenraad en bestuursvergaderingen? (meerdere antwoorden mogelijk)

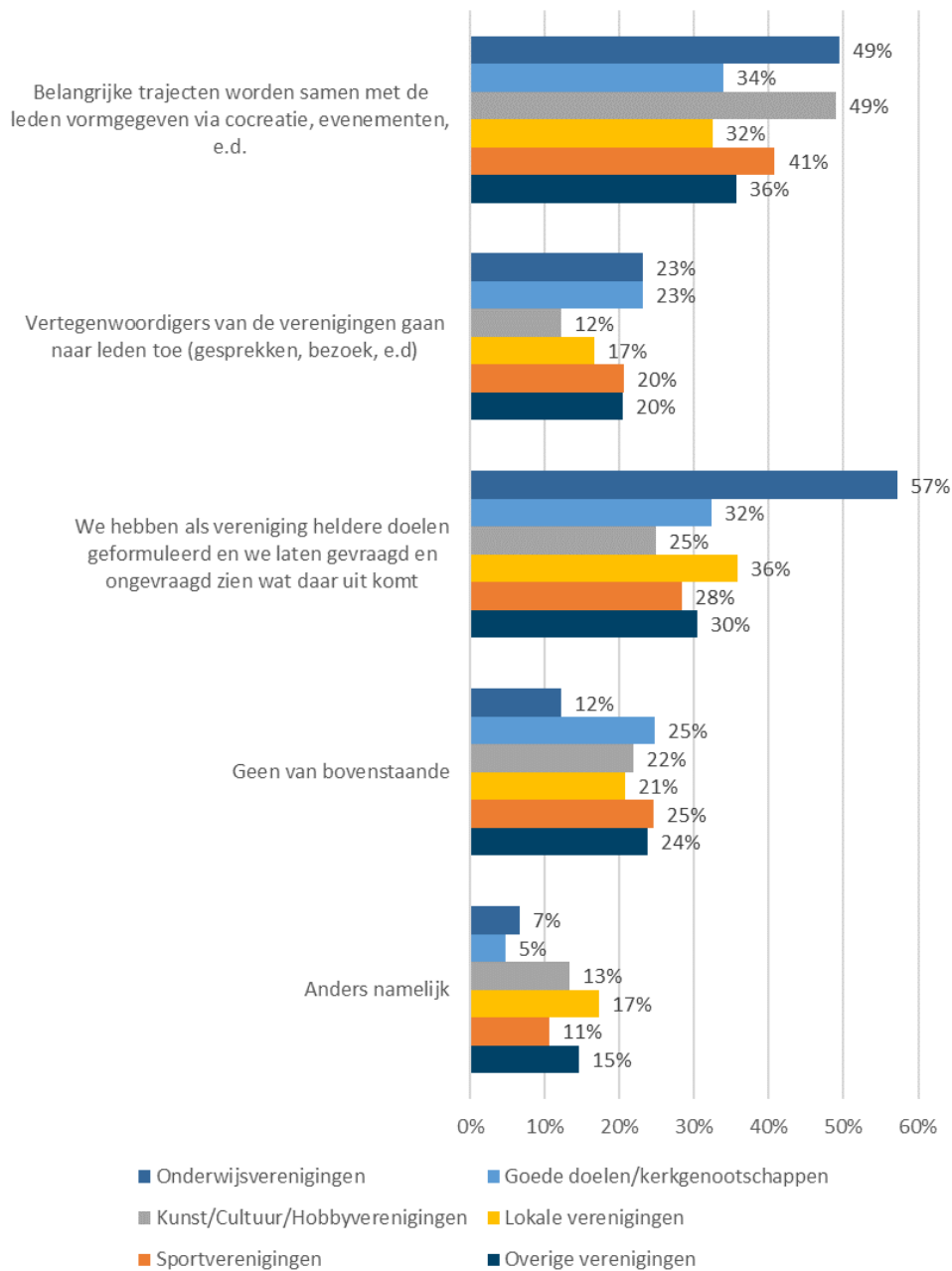

Gemiddeld 85% van de verenigingen geeft aan op een of meerdere manieren aan ledenraadpleging te doen.

Onderwijsverenigingen geven aan die met name door middel van ‘enquêtes of ‘via andere wegen’ te doen. Ook zetten ze vaker, net als sportverenigingen ‘whatsappgroepen waarin discussie plaatsvindt’ in. Goede doelen en kerkgenootschappen zetten hiervoor met name ‘ledenbijeenkomsten’ in.

Er is daarnaast gevraagd hoe de verenigingen hun leden bij de vereniging betrekken.

**Vraag: Op welke manieren betrekken jullie de leden bij de vereniging?
(meerdere antwoorden mogelijk)**

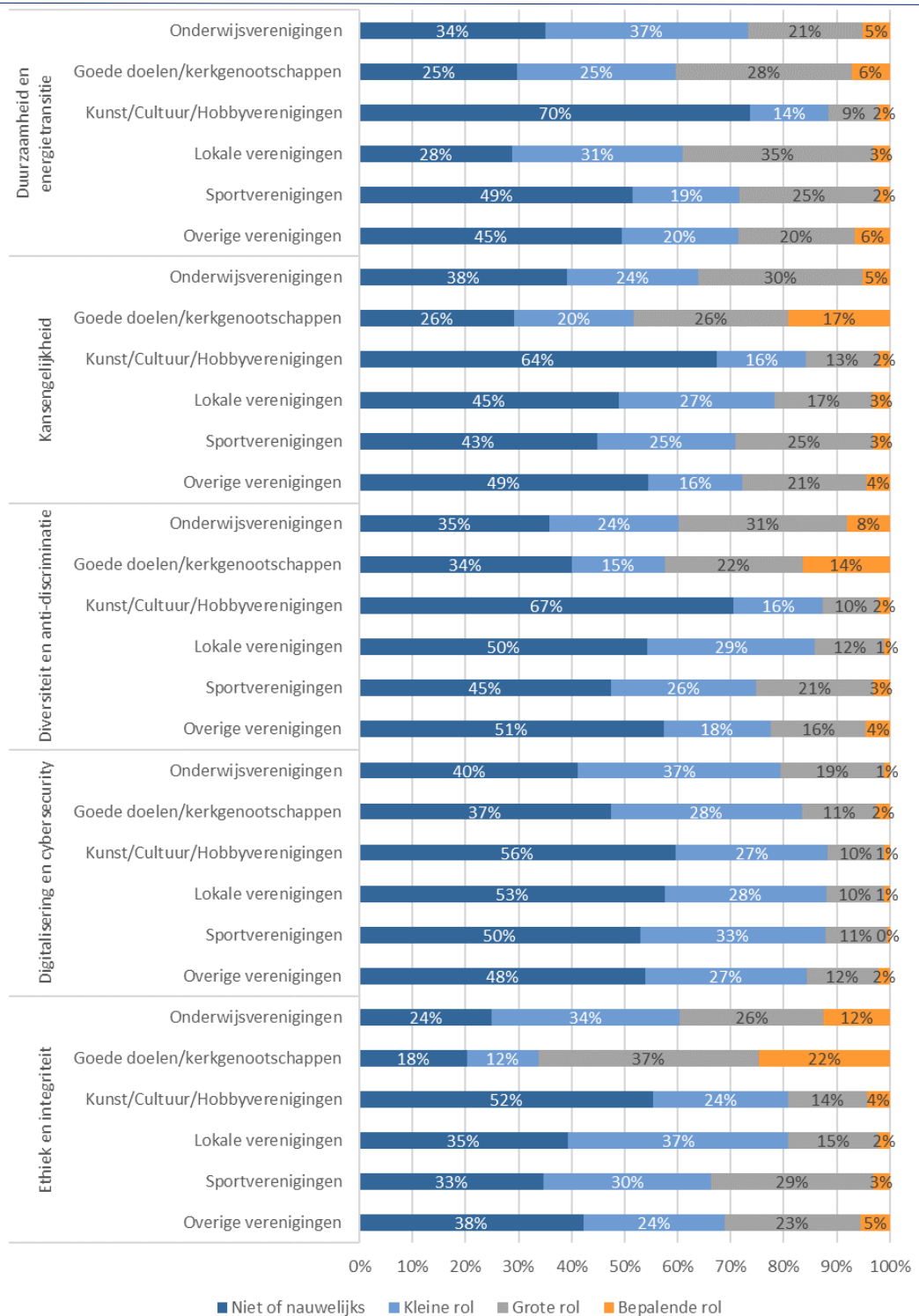
Leden betrekken gebeurt met name door in co-creatie of middels evenementen belangrijke trajecten vorm te geven.

57% van de onderwijsverenigingen geeft aan dat zij heldere doelen hebben geformuleerd en dat ze zowel gevraagd als ongevraagd laten zien wat daar uit komt.

Vraag: Welke maatschappelijke thema's spelen een rol in uw vereniging/sector?

Onderstaand overzicht met betrekking tot de maatschappelijke thema's laat een divers beeld zien.

Deel 1

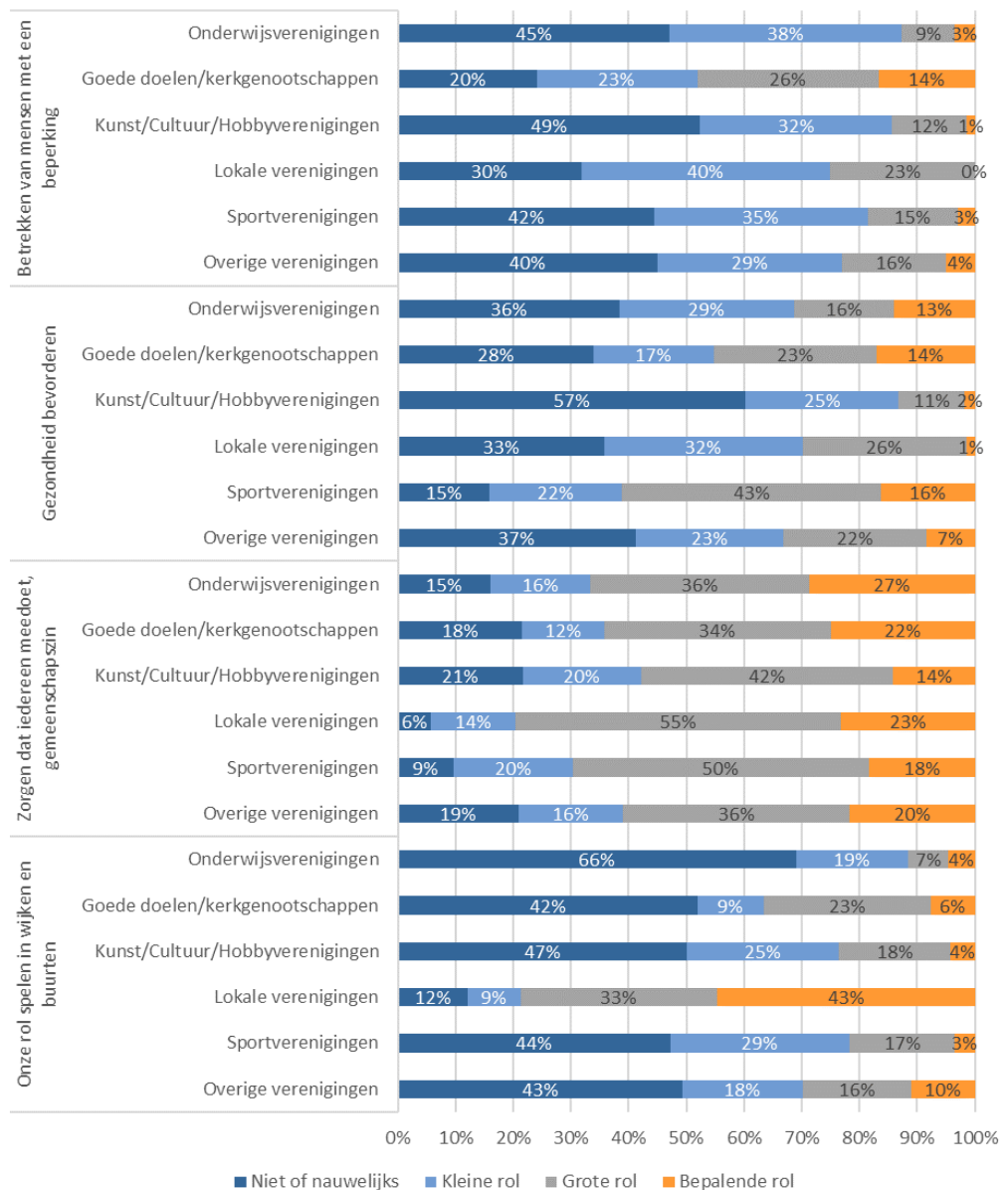

Let op: indien de optelling niet tot 100% komt, heeft het ontbrekende percentage de vraag niet ingevuld

Vraag: Welke maatschappelijke thema's spelen een rol in uw vereniging/sector?

Onderstaand overzicht met betrekking tot de maatschappelijke thema's laat een divers beeld zien.

Deel 2, vervolg tabel vorige pagina:

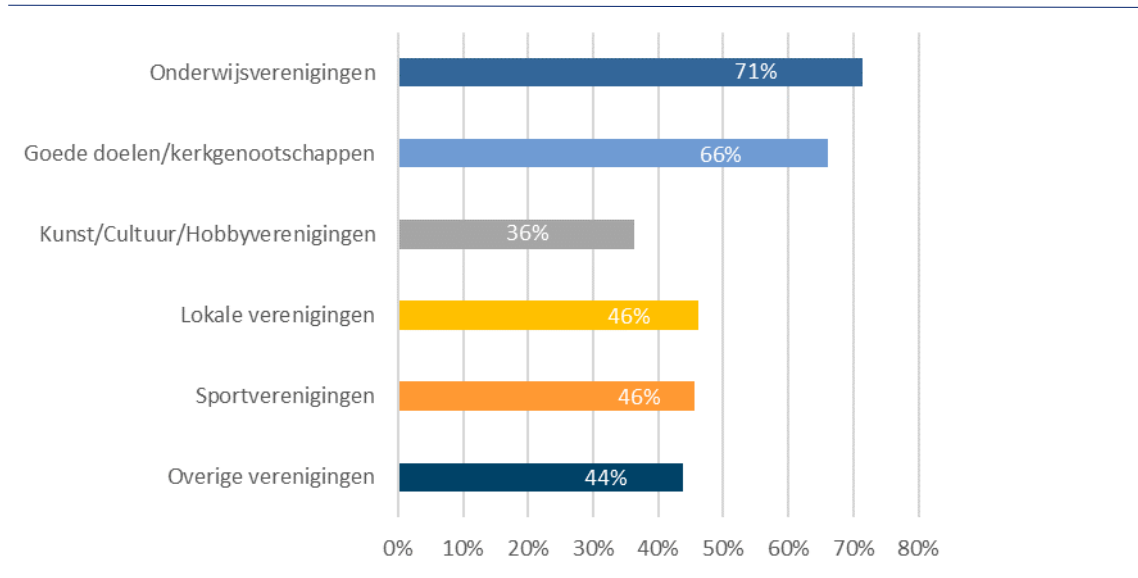

Let op: indien de optelling niet tot 100% komt, heeft het ontbrekende percentage de vraag niet ingevuld

Binnen goede doelen en kerkgenootschappen spelen thema's als 'kansengelijkheid' en 'ethiek en integriteit' een grotere rol.

In navolging op de maatschappelijke thema's is de vrijwilligersverenigingen gevraagd of er aandacht is voor het bevorderen van diversiteit en inclusie.

Vraag: Is er bij uw vereniging aandacht voor het bevorderen van diversiteit en inclusie?

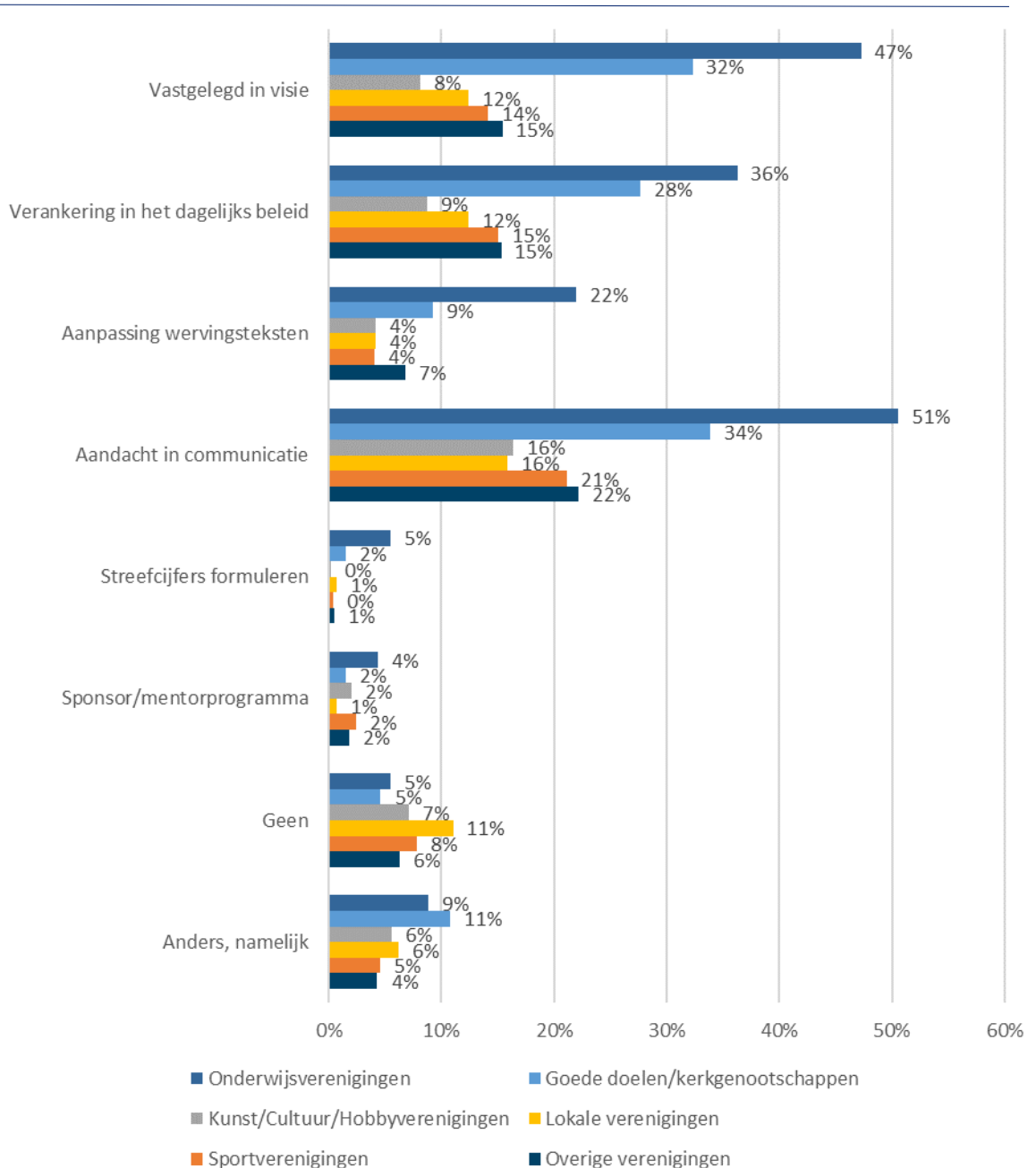
Onderwijsverenigingen en goede doelen en kerkgenootschappen geven het meest aan dat ze aandacht besteden aan bevorderen van diversiteit en inclusie. Kunst-, cultuur en hobbyverenigingen geven het minst vaak aan hier aandacht aan te besteden.

“Peter Noordhoek:

“Is het glas halfvol of half leeg? De invullers van de vragenlijsten geven bij deze vraag weinig toelichting. De start van veel vrijwilligersverenigingen is dat gelijkgestemden elkaar opzoeken en daarin niet direct diversiteit nastreven. Tegelijk zijn er genoeg voorbeelden van verenigingen die ‘ontzuild’ zijn en meer divers zijn geworden. In de highlightbrochure is een voorbeeld te vinden van een voorzitter die deze enquête heeft ingevuld en laat merken dat hij een warm voorstander is van meer diversiteit en tegelijk niet onderschat wat de omslag met zich mee kan brengen: de ‘lat moet hoger’ als het om de kwaliteit van begeleiders en bestuurders gaat.”

Indien daar binnen de vereniging aandacht voor is, is gevraagd welke stappen de vereniging onderneemt om dit te bevorderen.

Vraag: Welke stappen worden er genomen om diversiteit en inclusie te bevorderen? (meerdere antwoorden mogelijk)

De meeste verenigingen, gemiddeld 93%, ondernemen stappen om diversiteit en inclusie te bevorderen. Wanneer ze het niet doen, komt dat deels omdat zij dit niet nodig vinden, maar ook deels, omdat zij vinden dat ze dat al genoeg doen of hebben gedaan.

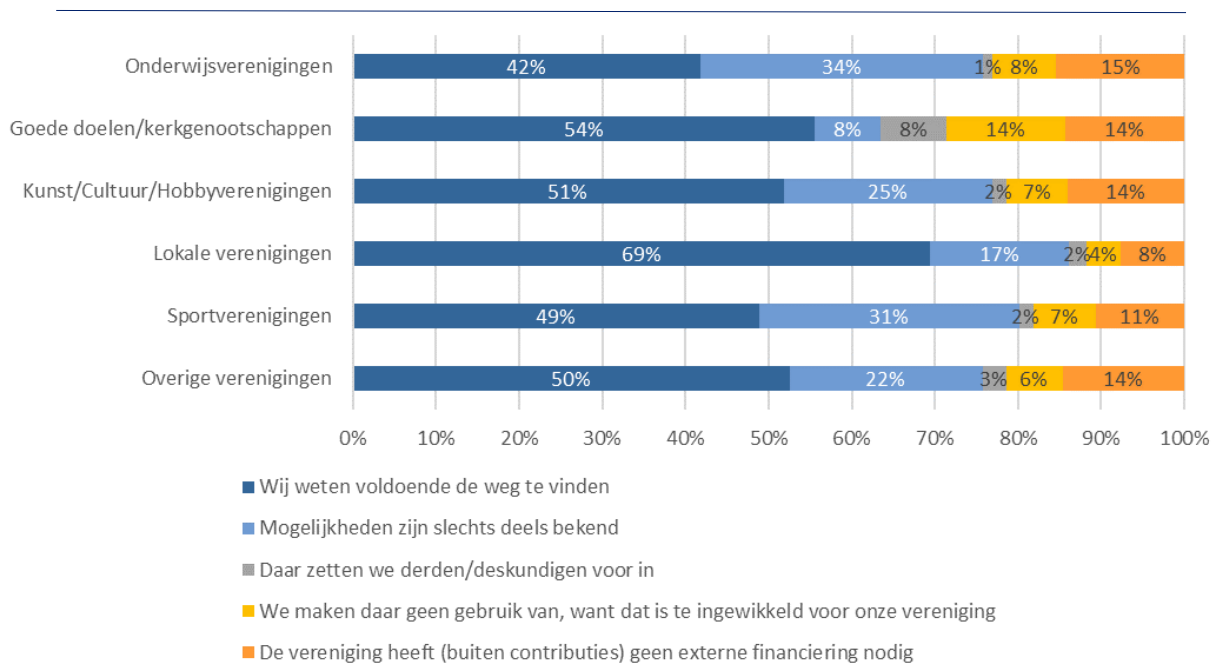
Onderwijsverenigingen lijken zich hier het meest en op de meest verschillende manieren hard voor te maken. Ook goede doelen en kerkgenootschappen proberen dit op verschillende manieren te doen. Bij 'anders, namelijk' wordt veel aangegeven dat 'iedereen

welkom is', maar hoe deze verenigingen dat doen, is meestal niet beschreven. Veel verenigingen geven aan hierover het gesprek aan te gaan (al dan niet naar aanleiding van een incident).

3.4 Financiën

Omdat vrijwilligersverenigingen vaker afhankelijk zijn van subsidies, sponsoring en alternatieve vormen van financiering, is gevraagd hoe goed zij de weg weten te vinden naar deze middelen.

Vraag: Er zijn vele subsidiemaatregelen en andere vormen van sponsoring en financiering. Hoe goed weet u de weg daarnaar te vinden?

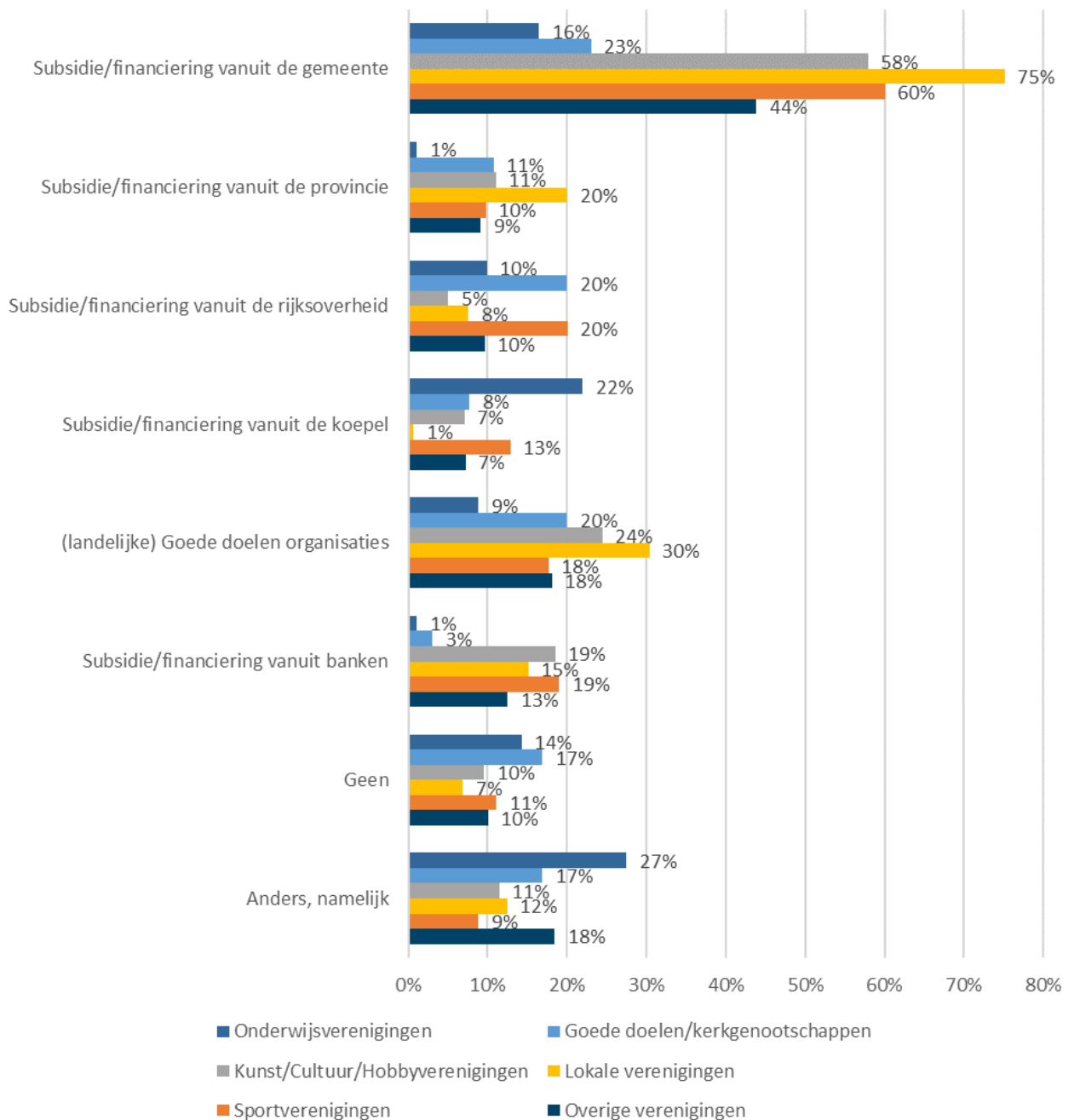
Gemiddeld ruim 12% van de vrijwilligersverenigingen zegt geen externe financiering (naast de contributies) nodig te hebben. Gemiddeld ruim 7% van de verenigingen geeft aan dat zij er geen gebruik van maken, omdat dat te ingewikkeld is voor de vereniging. Dit betreft niet alleen maar verenigingen met weinig leden.

De vrijwilligersverenigingen geven aan over het algemeen voldoende goed de weg te kennen. Met name lokale verenigingen geven dit aan.

Voor gemiddeld bijna 23% van de verenigingen zijn de mogelijkheden slechts deels bekend, maar er wordt ook maar beperkt gebruik gemaakt van deskundigen op dit gebied.

Tenslotte is gevraagd van welke subsidie- en financieringsmogelijkheden verenigingen gebruikmaken.

Vraag: Van welke subsidie- en financieringsmogelijkheden maakt u nu gebruik? (meerdere antwoorden mogelijk)

De meest benutte subsidie- en financiering is die vanuit de gemeente. Met name lokale verenigingen benutten dit. Zij weten ook het beste de weg te vinden naar provinciale subsidies of financieringen.

Bij 'anders, namelijk' worden door verschillende verenigingen uiteenlopende zaken genoemd. De meeste antwoorden liggen in het verlengde van inkomsten van (zakelijke en particuliere) sponsors en donateurs. Onderwijsverenigingen maken ook gebruik van gelden vanuit universiteiten en of hogescholen.

3.5 Succesfactoren

Er is de verenigingen gevraagd aan welke vijf factoren (in volgorde van belangrijkheid) zij het succes van de vereniging afmeten. Met andere woorden, welke elementen bepalen het succes van de vereniging. Daarnaast is gevraagd aan te geven hoe succesvol de vereniging op dezelfde factoren zijn.

Door deze twee scores per factor (element) in een grafiek te zetten, ontstaat een matrix die aangeeft in welke mate de verenigingen zichzelf succesvol vinden, op de zaken waaraan zij zelf denken dat het succes wordt afgemeten. Die matrices zijn hierna weergegeven.

Omdat voor alle vrijwilligersverenigingen, met uitzondering van goede doelen en kerkgenootschappen, geldt dat zij zichzelf op nagenoeg dezelfde factoren succesvol vinden, in die zaken, waarvan zij denken dat het succes van hun vereniging wordt afgemeten, zijn de resultaten in een matrix vormgegeven.

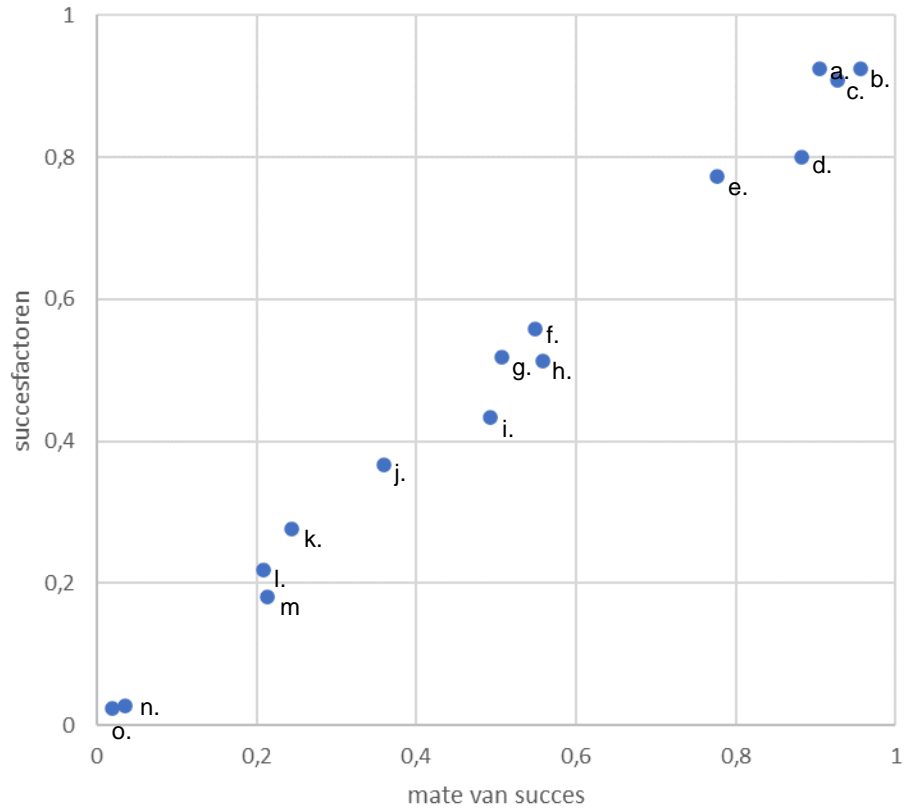
De succesfactoren en de mate waarin ze daarin succesvol zijn van goede doelen en kerkgenootschappen is in een aparte matrix vormgegeven. Die (tweede) matrix wijkt ook nadrukkelijk af van de eerste matrix.

De matrix op de volgende pagina laat zien dat onderwijs-, kunst-, cultuur en hobby, lokale, sport en overige verenigingen vermoeden dat het succes van de vereniging wordt afgemeten aan de financiële gezondheid, de sfeer en het organiseren van activiteiten. Ze zien zichzelf op die elementen ook als succesvol.

De inzet van vrijwilligers, het behalen van de primaire doelen van de vereniging en het binden en verbinden van leden zijn gemiddeld belangrijke succesfactoren. De verenigingen zien zichzelf hierin ook als gemiddeld succesvol.

Andersom vinden ze dat ze nog kunnen verbeteren in het hebben van een protocol met betrekking tot sociale veiligheid. Ze vermoeden echter dat het succes van hun vereniging daar minder van afhankelijk is.

Onderwijs-, kunst-, cultuur en hobby, lokale, sport en overige verenigingen

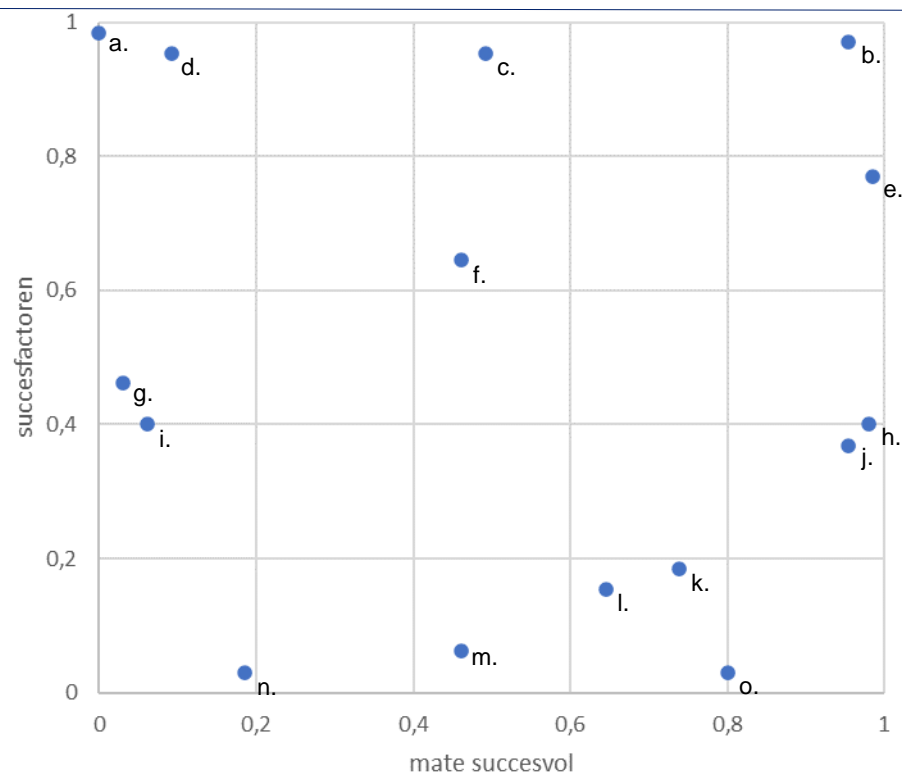

- a. Financiële gezondheid
- b. Sfeer binnen de vereniging
- c. Organiseren van activiteiten
- d. Aantal leden
- e. Opkomst bij activiteiten
- f. Inzet van vrijwilligers
- g. Behalen primaire doel van de vereniging
- h. Verbinden van leden
- i. Het binden van leden
- j. Ledentevredenheid, dit meten we NIET
- k. Goed verzorgde faciliteiten
- l. Ledentevredenheid, dit meten we ook
- m. Bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke problemen
- n. Anders
- o. Hebben van een protocol met betrekking tot sociale veiligheid

De onderstaande matrix, van goede doelen en kerkgenootschappen, laat zien dat ze vermoeden dat het succes van de vereniging met name wordt afgemeten aan de sfeer binnen de vereniging, het binden van de leden, de goed verzorgde faciliteiten, het behalen van het primaire doel van de vereniging en het verbinden van de leden. Ze zijn zichzelf echter alleen succesvol op de sfeer en het behalen van het primaire doel van de vereniging.

Ze zien zichzelf meer succesvol in het realiseren van een goede financiële gezondheid, het organiseren van activiteiten, het bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke problemen en de inzet van vrijwilligers, maar ze vermoeden dat het succes van de vereniging daar niet of in mindere mate aan wordt afgemeten.

Goede doelen/kerkgenootschappen

- a. Anders
- b. Sfeer binnen de vereniging
- c. Het binden van leden
- d. Goed verzorgde faciliteiten
- e. Behalen primaire doel van de vereniging
- f. Verbinden van leden
- g. Hebben van een protocol met betrekking tot sociale veiligheid
- h. Financiële gezondheid
- i. Ledentevredenheid, dit meten we ook
- j. Organiseren van activiteiten
- k. Bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke problemen
- l. Aantal leden
- m. Opkomst bij activiteiten
- n. Ledentevredenheid, dit meten we NIET
- o. Inzet van vrijwilligers